

2014. JÚNIUS 19/3

SZÍN

KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

A NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET FOLYÓIRATA

Útra kelt a Magyar Értékek Vándortérképe

2013. szeptember 14-én a Szent István Bazilika előtti téren első alkalommal rendezte meg a Nemzeti Művelődési Intézet a Magyar Értékek Napját. A szimbólumértékű vándortérkép ezen a napon mutatkozott be először, s innen indult országjáró útjára. A térképen kézlenyomatukat hagyhatják mindazok, akik számára az értékek jelentik a közösség egységének és erejének alapját. A térkép az elmúlt hónapokban többek között Velemben, Szolnokon, Pápán, Békéscsabán és Karcagon is járt már.

Velemben is nagy volt az érdeklődés

Szolnokon az ifjú pár az értékekkel is egybekelt

Vándortérkép és időkapszula Pápán

Élő Munkácsy-kép a békéscsabai hungarikum-kiállításon

Farkas Zoltán, a Békés megyei közgyűlés elnöke Békéscsabán

Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter Karcagon írta be gondolatait a vándorkódexbe

Az utolsó vendég Békéscsabán, aki nem elégedett meg a pecsételéssel

Sok bográcspan rottyogott a hagyományos birkapörkölt Karcagon

Nemzeti Művelődési Intézet

TARTALOM

Szín – Közösségi Művelődés

2014. június – 19/3

16

49

54

61

38

Közösségi művelődés és közfoglalkoztatás 3

KULTURÁLIS KÖZFOGLALKOZTATÁS

A Nemzeti Művelődési Intézet
Kulturális Közfoglalkoztatási Programjáról 4

KUTATÁS

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program eredményei
a résztvevő partnerszervezetek programzáró
adatfelvételei tükrében 12

MEGYEI LÁTÓSZÖG

A Nemzeti Művelődési Intézet irodavezetői
megyénk kulturális közfoglalkoztatásáról 16
Képtár a kulturális közfoglalkoztatásról 36

KULTURÁLIS KÖZFOGLALKOZTATOTTAK – ŐK ÉS RÖLÜK

„egy kis biztatás, képletesen simogatás kell,
és elkezd működni a közösségi élet” – Sirok
Indítani, teremteni valamit. „Egy koordinátor naplójából” 38
A program során szerzett élmények, 42

tapasztalatok Tapolcán 44

Egy történész pályakezdése 47

Közfoglalkoztatottból faluházvezető Csehimindszenten 49

Élményfarm elképzelések Debrecen környéki tanyán 53

Bioház a Forráskertben 54

Az Év Kulturális Plakátja alkotója 59

„A munka nem csak pénzt jelent, hanem erkölcsi
tartást is!” Hajdú-Bihar megyei tükrör 61

A Vasi Hegyhát kulturális közfoglalkoztatott képzéséről 64

Képtár a kulturális közfoglalkoztatott képzésekről 68

SZÍN SZÓKINGSTÁR

Lélek, lelkiismeret, lelkifurdalás,
lelkiismeretlen, lelkiállapot 70

INTERJÚK KULTURÁLIS KÖZFOGLALKOZTATOTTAKTÓL

Kilencen, végiggondoltan
– beszélgetés foltvarrásról, életről 72

Hívatus, hobbi, értékmegőrzés? Megismerni a világot! 75

MOZGÓKÉP

Objektíven innen és túl.
A forgatások kézzelfogható bizonyítéka 78

KULTURÁLIS KÖZFOGLALKOZTATÁS-TÖRTÉNET

A Kulturális Közfoglalkoztatási Programról
– 2013 szeptemberében 81

ÜZENET KULTURÁLIS KÖZFOGLALKOZTATOTTAKNAK ÉS POLGÁRMESTEREKNEK

„Mindenkinek megvannak a saját ügyei,
és mindenki vegye kézbe azokat” 84

MOZAIK – SZAKMAI HÍREK

Dr. Hoppál Péter a harmadik Orbán-kormány kultúráért felelős államtitkára

2014. június 12-én lépett hivatalába dr. Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkár. Első, a Magyar Távirati Irodának adott interjújában kifejtette: a kultúrának társadalmi miszsiós szerepet szán, és ebben nagy jelentőséget tulajdonít a művelődő közösségeknek.

Kárpát-medencei hálózattal a magyarság egységes kulturális fejlesztéséért

Június 26-án a Kárpát-medence magyarságának egységes kulturális fejlesztése érdekében stratégiai együttműködési megállapodást kötött a Nemzeti Művelődési Intézet és a Nemzetstratégiai Kutatóintézet. A megállapodást Závogyán Magdolna, a Művelődési Intézet főigazgatója és Szász Jenő, a Kutatóintézet elnöke írta alá, valamint – első hivatalos szereplései között – dr. Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkár is hitelesítette a sajtó nyilvánossága előtt.

Nagykanizsán tanácskoztak a népművelők

Harmincegyedik alkalommal jöttek össze Magyarország népművelői, hogy háromnapos vándorgyűlés keretében ünnepeljék a szakmát május 13. és 15. között Nagykanizsán, a Magyar Népművelők Egyesülete XXXI. Vándorgyűlésén. A tanácskozáson rangos szakmai díjakat is átadtak.

Hálózatépítés és közösségi kezdeményezések

Június 11-én több mint háromszáz szakember részvételével zajlott le a Nemzeti Művelődési Intézet „Hálózatépítés – közösségi kezdeményezések” című IV. Stratégiai Konferenciája a Budai Vigadóban. A tanácskozás – melyen többek közt a Kulturális Közfoglalkoztatási Program eredményeit is ismertették – komoly tanulságokkal szolgált mindazok számára, akik a közösségi művelődés területén zajló folyamatokat és jó gyakorlatokat, a szakmát alakító-formáló kezdeményezéseket, valamint a cselekvés lehetséges irányait szeretnék megismerni.

Kulturális Szemle: a közösségi művelődés új tudományos online folyóirata

A kultúra és közösségi művelődés hiánypótló, interdiszciplináris szakfolyóiratát 2014. június 11-én adták át a nyilvánosságnak. A szerkesztőbizottság tagjai az ország felsőoktatási intézményeinek jó nevű oktatói, szerzői pedig a Kárpát-medence területén élő és dolgozó kulturális szakemberek, a kultúra és közösségi művelődés rokon területein tevékenykedők, valamint az ágazatban tanuló felsőoktatási hallgatók közül kerülnek ki. A terület tudományos igényű publikációihoz fórumot biztosító Kulturális Szemle a kiadó Nemzeti Művelődési Intézet honlapcsaládjának tagjaként a <http://kultuszemle.nmi.hu> oldalon érhető el.

Értékasztalok a Mediawave-en

Közösségi együttlétté vált az eredetileg film- és zenei fesztiválnak indult Mediawave az időközben köré szerveződött népművészeti, népzenei és gasztronómiai programok révén. A fesztivál zárónapján a Nemzeti Művelődési Intézet 19 megyei értékasztalon mutatta be a nagyközönség számára a Kulturális Közfoglalkoztatási Program értékfeltáró munkájának eredményeit: köztük települési kincseket, helyi gasztronómiai ínyencségeket, népművészeti termékeket.

KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS ÉS KÖZFOGLALKOZTATÁS

„A vezető nem csak azért felel, amit megtett; hanem azért is, amit megtenni elmulasztott” – írja a Szolgálati Szabályzat. Gyerekkorom óta ennek szellemiségében nevelt apám. Sokszor figyelmet szentelt annak, hogy rávilágítson arra is, mi az, amit megtenni elmulasztottam. Ezáltal a szeretet, becsület és tisztesség mellett átgondoltságra, rendszerszemléletre és körültekintésre is tanított. Tetteiben megmutatta, hogy a dolgokat mindig a változó világhoz viszonyítva, lehetőleg objektívan kell értelmeznünk, de mindenkor az alapértékeink figyelembevételével. Ez teremtheti meg az ember életében az egyensúlyt. Később, amikor kamaszként sokszor az életem értelméről elmélkedtem, az alapérték-szókincstáram még egy (számomra elég viharos belső tisztulási folyamata után) fogalommal kiegészült: ez pedig a harmónia, s legfőképpen az ember belső harmóniája.

Nem tisztzem megítélni, hogy a rendszerváltást követő változó világban a közművelődési területen dolgozó országos szintű vezetők közül kik, mikor és milyen mértékben felelősek azért, amit átgondolni és megtenni elmulasztottak. Hogy a szakterület országos és a megyei szintű szervezetei hogyan juthattak el 2012 évig arra a szintre, amely szinte ellehetetlenítette a megyei szintű módszertani intézményhálózatot és annak fejlődését. Hogy hol csúszhattak el azok a bizonyos illesztések, hogy ezen időszak alatt a szakma megújításáért dolgozóknak miért nem sikerült átütően végigvinni országos szinten a rendszerváltó folyamatokat. Ez bonyolult és átgondoltabb elemzést kíván.

A magam részéről elmondhatom: a Nemzeti Művelődési Intézet főigazgatójaként éreztem felelősségem abban, hogy a kormány stratégiai irányvonalainak figyelembe vételével a Művelődési Intézet a közművelődés szakterületén a mai változó világban is hozzájáruljon a nemzet, a magyar társadalom felemelkedéséhez. Nagy volt a felelősségem abban, hogy alaposan, átgondoltan kerüljenek meghatározásra 2012-ben ezek a szakmai keretek, stratégiai irányvonalak. Ha majd egyszer elemzésre kerülne: mi az, amit valaha is vezetőként elmulasztottam, remélem, az semmiképpen sem eme stratégiai kérdéseket emelné szemem elé.

Jelen szakmai rálátásom szerint 10-15 évig a kulturális területnek szemléletében úgy kell berendezkednie, hogy a humán erőforrás felhasználása a lehető legcélszerűbb legyen, méghozzá négy területen is (a későbbi számokban ezt még mélyebben is igyekszem elemezni). Ezek közül az egyik mindenképpen a kulturális közfoglalkoztatás. Nagyon nehéz előre felmérni, hogy mi is lehet az, amit az ember vezetőként semmiképpen sem mulaszthat el. Viszont az egész szakterületre vonatkozóan biztos állíthatom, hogy ha a Nemzeti Művelődési Intézet nem indítja el a Kulturális Közfoglalkoztatási Programját, ha nem tudja meggyőzni a döntéshozókat ennek társadalmi hasznosságáról, akkor méltán róhatná fel a jövő nemzedéke számomra a mulasztás vétkét.

Hálásan köszönöm Balog Zoltán miniszter úr, L. Simon László és Halász János államtitkár urak és a Belügyminisztérium támogatását; Cserép László és Beke Márton főosztályvezetők elkötelezettségét; a Fővárosi Munkaügyi Központ, a megyei munkaügyi központok és járási kirendeltségeik segítő közreműködését; a megyei- és települési önkormányzatok, intézmények és megannyi civil szervezet partneri együttműködését; és minden munkatársamnak a kitartó és sokszor embert próbáló munkáját.

Végül jó szívvel ajánlom minden partnerünk figyelmébe a most megjelent különszámot, mely közös munkánk eredménye. Ezzel is megköszönve a bizalmat és a lehetőséget, s hogy hittek a szakterület megújulásában és társadalmi hasznosságában.

A Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programjáról

2013. november 1 – 2014. április 30.

A Nemzeti Művelődési Intézet 2013. november 1-jén indította Kulturális Közfoglalkoztatási Programját, amely 2014. április 30-ig, azaz 6 hónapig tartott. A mintaprogramhoz 1895 partnerszervezeten keresztül, összesen 4423 közfoglalkoztatott csatlakozott három munkakörben (közösségi munkások, asszisztensek, közösségi koordinátorok).

A partnerszervezetek és ezzel együtt a foglalkoztatottak száma a megyei sajátosságokat tükrözve oszlott meg az ország különböző részein. A legtöbb szervezet Kelet-Magyarországról és Dél-Dunántúlról csatlakozott a programhoz, és ezekben a megyékben dolgozott a legtöbb közfoglalkoztatott is.

A közfoglalkoztatottak összlétszámából az április 30-i zárás adatai szerint 480 fő tudott elhelyezkedni máshol (11%), zárása után pedig a korábbi közfoglalkoztatottak további (minimum) 11%-át a partnerszervezet továbbfoglalkoztatta, tehát a *Kulturális Közfoglalkoztatási Programhoz csatlakozottak legalább 22%-a el tudott helyezkedni a program alatt vagy azt követően.* A dolgozók alacsony átlagéletkora miatt ez még figyelemre méltóbb adat, hiszen sok fiatal ezen program keretein belül szerezte meg

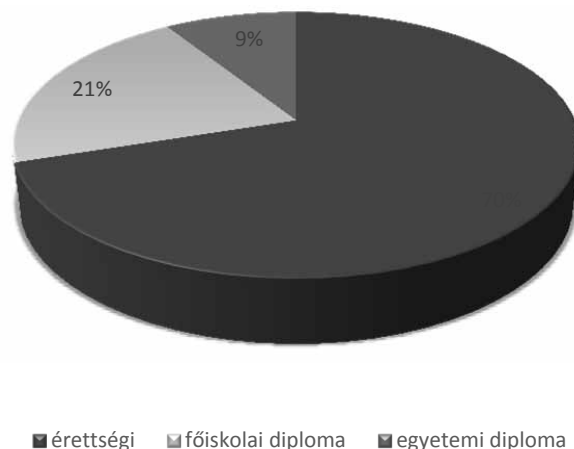
első munkatapasztalatait. A mobilitási értékek megyénként eltérőek: akadtak olyan területek, ahol kevésbé volt jelentős (elsősorban az aprófalvas területeken), míg egyes dunántúli megyékben vagy a fővárosban az alacsony dolgozói számhoz képest igen sokan el tudtak helyezkedni.

A közfoglalkoztatottak sokrétű tevékenységet végeztek, segítették a fo-

gadó települések közösség-, társadalom- és gazdaságfejlesztő munkáját, ugyanakkor hozzájárultak az ágazati szakpolitikai célok megvalósításához is.

A programban a közfoglalkoztatottak a közművelődés területén végzett hatékonyabb munkájuk érdekében 46 óras képzésen vettek részt, összesen 171 kurzus keretében.

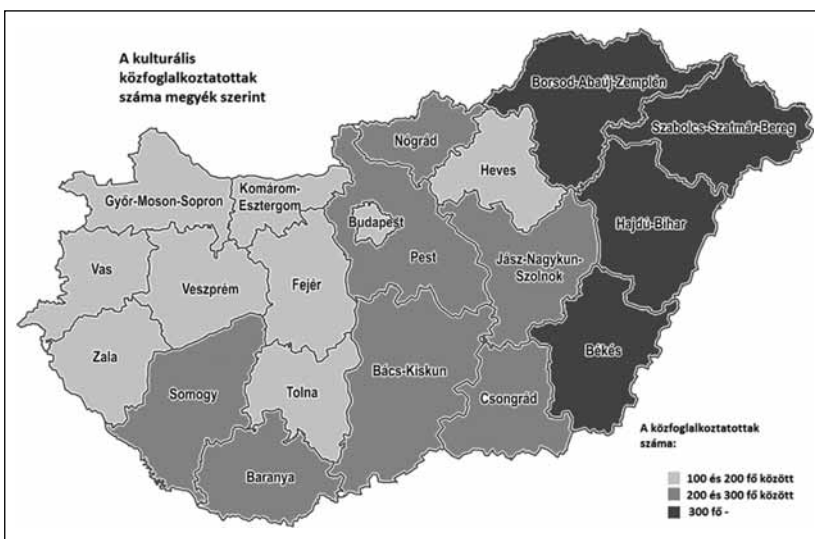
A közfoglalkoztatottak legmagasabb iskolai végzettsége

1. ábra A közfoglalkoztatottak legmagasabb iskolai végzettsége

A pályakezdők, a *hátrányos helyzetű térségekben* élők, a kis lélekszámú településeken élő munkaképes korú nők helyzetén a program egyértelműen javítani tudott.

A program során összesen 11 különböző téma mentén kidolgozott (személyes közfoglalkoztatotti nyitó, lakossági, települési, intézményi, civil szervezeti, ifjúsági, művészeti csoportok és azok tagjai, első világháborús, helyi példaképek, személyes közfoglalkoztatotti záró) *kérdőíves felmérést végeztek* a közfoglalkoztatottak. A kapott több tízezer elemből álló adatbázis olyan átfogó képet ad a mai magyar társadalom kulturális helyzetéről, *annak egyes szegmenseiről*, amilyenre eddig még nem volt példa.

3. ábra A kulturális közfoglalkoztatottak száma megyék szerint
Térképsablon forrása: KSH, saját szerkesztés

1. A közfoglalkoztatottak személye

Életkori adatok

A kulturális közfoglalkoztatásban dolgozók átlagéletkora 32 év volt, 39%-uk (megközelítőleg 1 700 fő) 25 év alatti, 58%-uk pedig 32 év alatti volt.

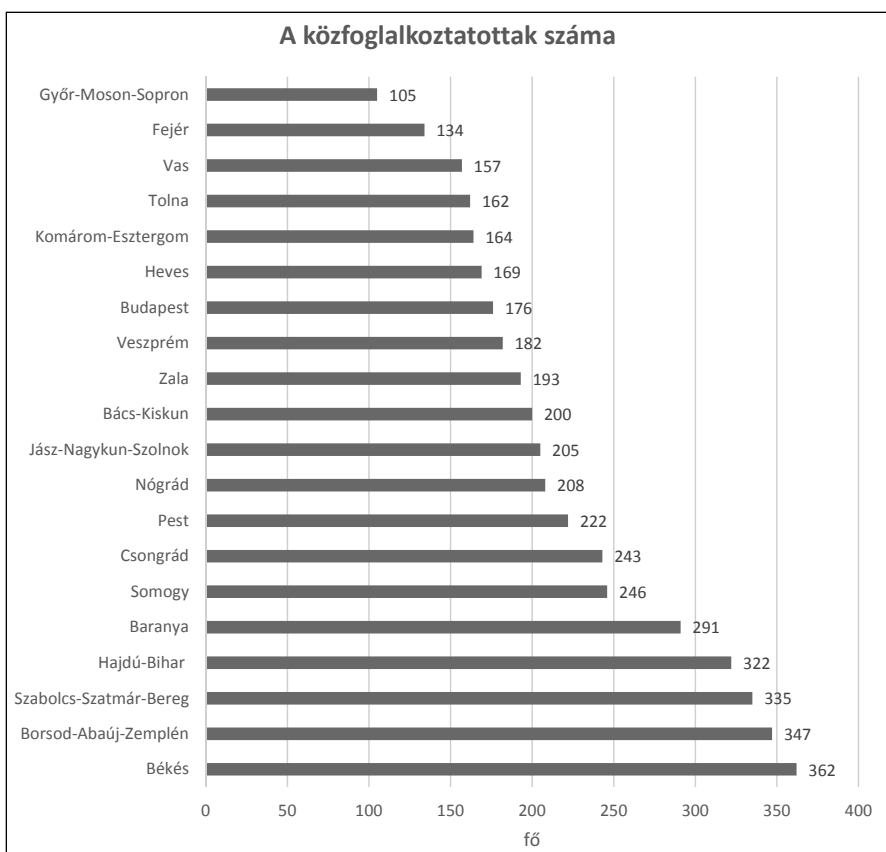
Iskolai végzettség

A programban azok vehettek részt, akik legalább érettségivel rendelkeztek. Az alábbi ábra a kérdőíves adatfelvétel adatai alapján a program résztvevőinek iskolai végzettsége szerinti megoszlását mutatja. A résztvevők 70%-a érettségivel, 30%-a pedig diplomával rendelkezett.

Létszám adatok

A dolgozók teljes létszáma a kulturális közfoglalkoztatási program során 4 423 fő volt. Ez a programba belépett összes foglalkoztatott száma. A program 4 000 fő átlag foglalkoztatását támogatta, amelyet a programidőszak 6 hónapjának átlagaként kell értelmezni.

Minden megyében sz Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén és Békés megyében, megyénként több mint 300-an vettek részt a programban. Ezen számadatoknál a megyék népessége, a munkanélküliség aránya, a hátrányos helyzetű térségek aránya, a bevont partnerszervezetek száma mind befolyásoló tényező volt. Összességében megállapítható az ország keleti és nyugati megyéi közti különbség.

2. ábra A Közfoglalkoztatottak száma megyénként (N=4423)

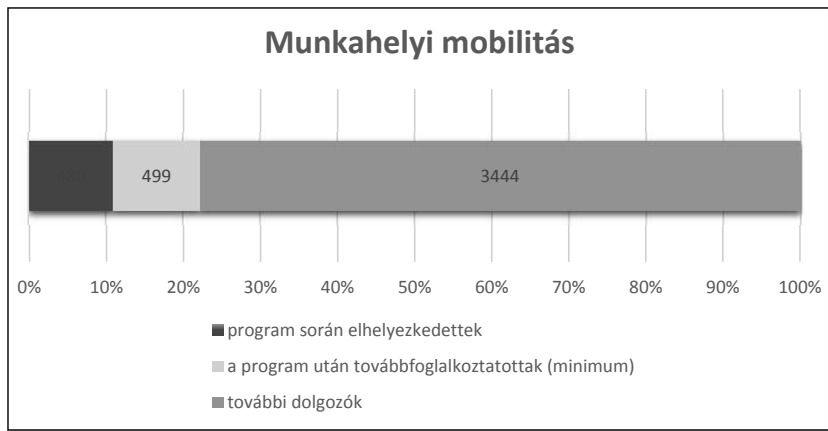
Munkakörönkénti létszám adatok

A közfoglalkoztatottak három munkakörben dolgoztak: közösségi munkásként (3946 fő), asszisztensként (306 fő) és koordinátorként (171 fő). Megyénként és időszakonként igen eltérő arányban, így ezen adatok összesítő adatok.

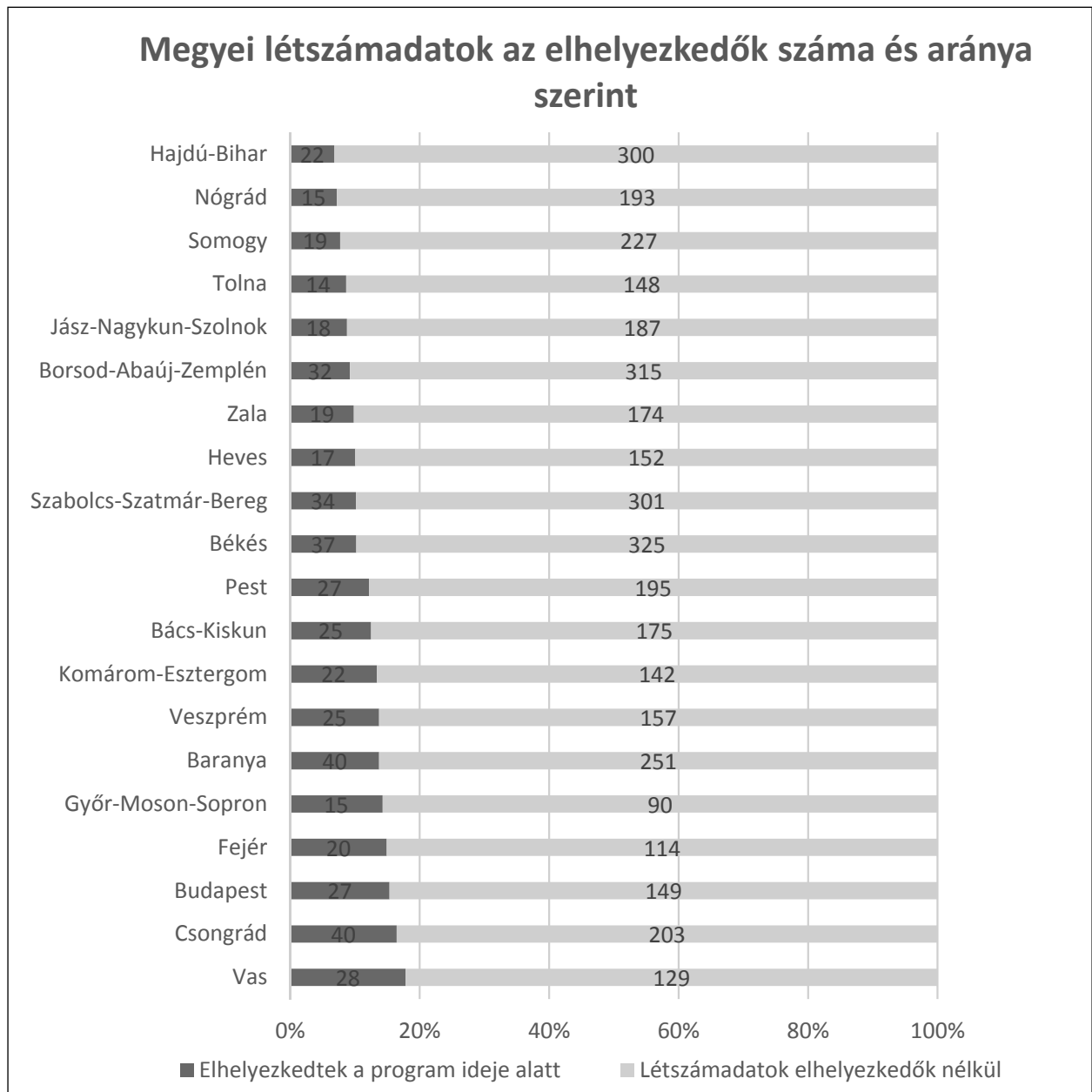
Munkahelyi mobilitás

A programidőszak alatt összesen 480 közfoglalkoztatott helyezkedett el más munkáltatónál. Ez az összes közfoglalkoztatott 11%-a.

A partnerszervezetektől érkezett visszajelzések* alapján az intézmények egy főt 279 esetben, egynél több személyt pedig 110 esetben foglalkoztattak tovább a program zárását követően, ami legkevesebb 220 főt jelent. Így a partnerszervezetek által a program után továbbfoglalkoztatottak száma minimum 499 fő, ami a kulturális

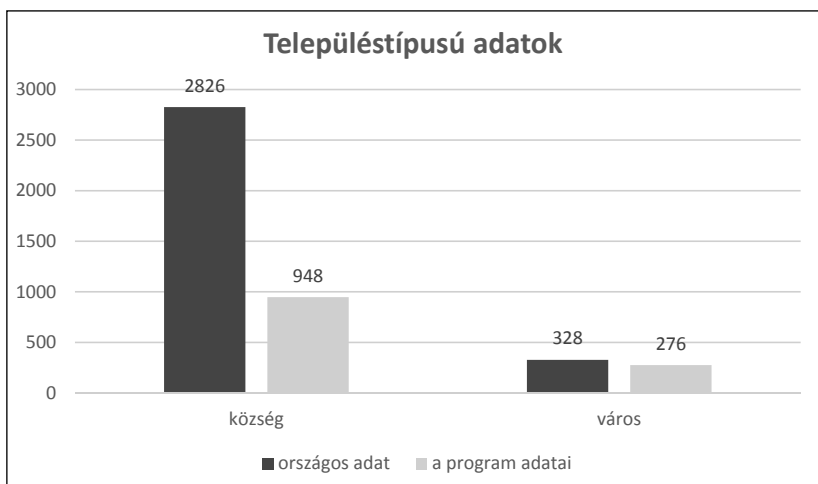

4. ábra Munkahelyi mobilitás

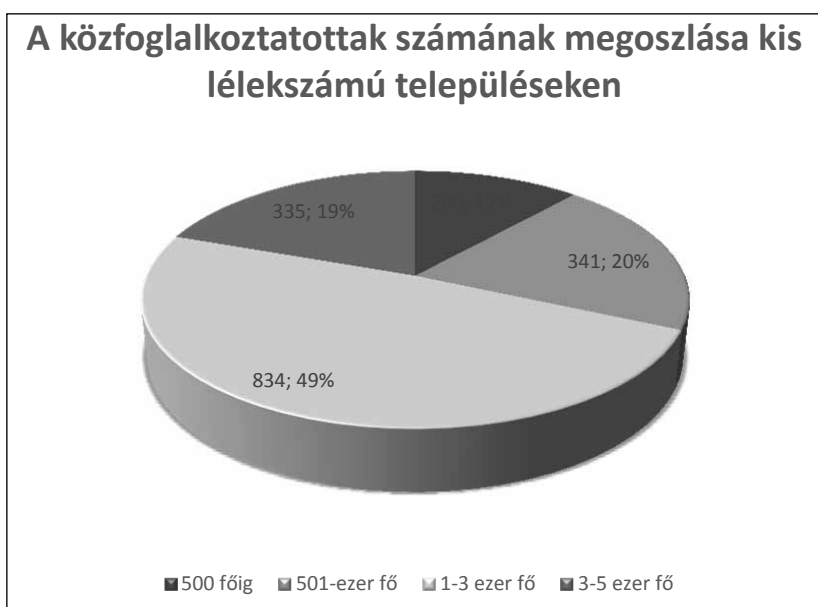

5. ábra Megyei létszámadatok a program alatt elhelyezkedők száma és aránya szerint (N=4423, ebből elhelyezkedők N= 496)

* A partnerszervezetek körében végzett záró felmérés eredményeiről részletesebben a „A Kulturális Közfoglalkoztatási Program eredményei a részt vevő partnerszervezetek záró adatfelvételei tükrében” című írásunkban olvashat.

6. ábra településtípusú adatok – (Országos: N=3154, Program: N=1224)
Adatok forrása: KSH, NMI

7. ábra A közfoglalkoztatottak számának megoszlása kis lélekszámú településeken (N=1710)

8. ábra A települések megoszlása a kistérségek besorolása alapján (N=1224)

közfoglalkoztatáshoz csatlakozott 4423 személy legalább 11%-a.

A projekt közben elhelyezkedők számából (480 fő) és a partnerszervezeteknél a program lezárását követően elhelyezkedők számából (legalább 499 fő) megkapjuk a *munkahelyi mobilitás* értékét, ami *minimum 22%*.

Az 5. ábrán sötét színnel jelezve azok száma és aránya látható, akik elhelyezkedtek a program lezárta előtt. Noha a legtöbben Baranya, Békés és Csongrád megyében helyezkedtek el a program közben, az adott megye összes dolgozójához képest a legnagyobb arányú mobilitásról Győr-Moson-Sopron, Fejér, Csongrád és Vas megyében, valamint Budapesten számolhatunk be.

Ezek magyarázata az lehet, hogy *a fejlettebb megyék esetében jobb a lehetőség munkát találni*, így nagyobb esélye van a munkavállalóknak az elhelyezkedésre, mint a hátrányos helyzetű, kevésbé jó adottságokkal, gazdasági mutatókkal rendelkező megyékben.

2. A közfoglalkoztatásban részt vevő települések

A programban 1224 településen, vagyis az összes magyarországi település (3154) 39%-án kerültek közfoglalkoztatottak alkalmazásba.

A 6. ábrán látható adatok a kulturális közfoglalkoztatáshoz csatlakozott települések számára vonatkoznak.

A kulturális közfoglalkoztatásban a *községek aránya (77%)* sokkal magasabb volt, mint a *városoké (23%)*. A programban résztvevők 47,1%-a községekben tevékenykedett. A községek magas és a községekben dolgozók alacsonyabb aránya arra utalhat, hogy a kisebb településeken kevesebb partnerszervezet működött, vagy a szervezetek kisebb létszámmal dolgoztak.

A kistépüléseken élők száma és aránya a következő ábra szerinti megoszlást mutatta: 500 fő alatti lélekszámú településen ténykedett az összes foglalkoztatott 5,8%-a, 501 és ezer fő feletti településtípusban 9,9%, továbbá ezer és háromezer fő között 24,3%. A *háromezer fő alatti kategóriába*

került a válaszadó közfoglalkoztatottak negyven százalékára. A programba bevontak fele 5000 főnél kisebb lélekszám szerinti településen (falu, város) működött közre.

A program települései 27%-ban hátrányos, 28%-ban pedig a leghátrányosabb helyzetű kistérségekből kerültek ki, azonban a települések 45%-a nem hátrányos helyzetű kistérségben található.

A 33 LHH-s kistérségben él a magyar népesség 10%-a. A már említett felmérésből kiderül, hogy a közfoglalkoztatásban az LHH-s térségben élők száma: 591 fő volt. Ez az összes résztvevő 17,2%-a.

3. A közfoglalkoztatás partnerszervezetei

A partnerszervezetek közel fele önkormányzat, a civil szervezetek és egyéb intézmények pedig hasonló arányban képviselik a maradék részt (24, illetve 27%-ban).

A kulturális közfoglalkoztatásban 1895 partnerszervezet vett részt. Ezen szervezetek megoszlása megyénként eltérő képet mutat. A gazdaságilag elmaradott, aprófalvas területeken, megyénként akár száznál is több szervezet csatlakozott a kulturális közfoglalkoztatáshoz.

Békés, Borsod, Szabolcs, Baranya és Somogy megye magas közfoglalkoztatotti létszáma igen magas partnerszervezeti számmal társul (minden felsorolt megye esetében száznál több szervezet található). Hajdú-Bi-

1. táblázat Megyei létszámadatak

Megye	Közfoglalkoztatotti létszám	Partner-szervezetek száma	Az egy szervezetre jutó átlaglétszám
Győr-Moson-Sopron	105	66	1,6
Fejér	134	83	1,6
Tolna	162	90	1,8
Heves	169	92	1,8
Zala	193	96	2
Bács-Kiskun	200	98	2
Veszprém	182	86	2,1
Vas	157	74	2,1
Somogy	246	117	2,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	347	164	2,1
Komárom-Esztergom	164	70	2,3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	335	137	2,4
Pest	222	94	2,4
Nógrád	208	88	2,4
Baranya	291	119	2,4
Békés	362	140	2,6
Jász-Nagykun-Szolnok	205	71	2,9
Budapest	176	48	3,1
Csongrád	243	77	3,2
Hajdú-Bihar	322	85	3,8
Összesen	4423	1895	2,3

har megye szerepe érdekes, hiszen a szervezetek száma alapján a középmezőnybe tartozik, ehhez azonban igen jelentős dolgozói szám társul. Fejér és Győr-Moson-Sopron megyét kell még kiemelni, ugyanis ezeken a területeken nemcsak a szervezetek száma alacsony, hanem a dolgozói létszám is.

A táblázat a megyénkénti teljes dolgozói létszámot, a partnerszervezetek számát és az egy szervezetre jutó dolgozói létszámot mutatja. Egy partnerszervezet átlagosan 2 közfoglalkoztatottat fogadott. Budapesten, Hajdú-Bihar és Csongrád megyében

több mint 3 fő jutott egy szervezetre, míg Győr-Moson-Sopron, Fejér, Tolna és Heves megyében még a két főt sem érte el a számuk.

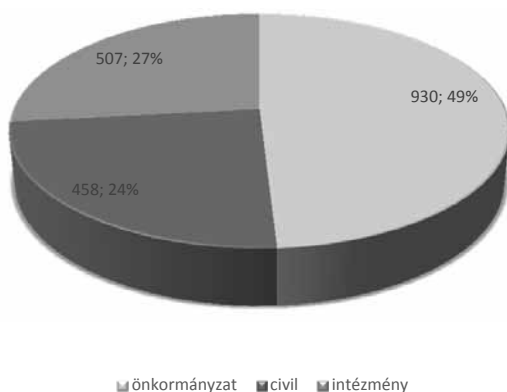
4. A közfoglalkoztatottak főbb tevékenységei

A közösségi munkások, az asszisztensek és a közösségi koordinátorok egyaránt online munkanaplóikban számoltak be heti tevékenységeikről, mely által közelebbi képet kaphattunk feladataikról. A zárt kérdésekre adott válaszok bemutatása következik az alábbiakban.

A közösségi munkások tevékenységei

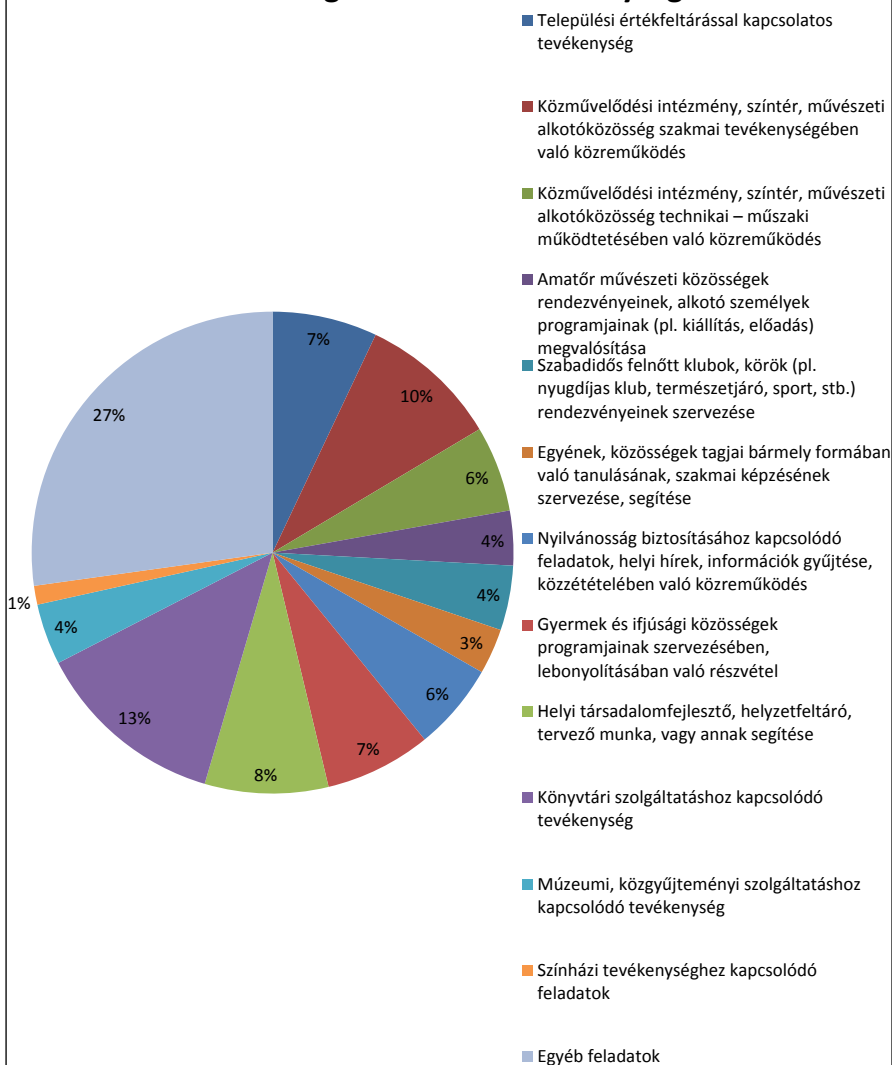
A közösségi munkások igen sokrétű feladatot végeztek a program során. Amit azonban mindenképp érdemes kiemelni, az a közművelődési intézmény, szintér, művészeti alkotóközösség szakmai tevékenységében való közreműködés (10%), a könyvtári szolgáltatásokhoz kapcsolódó feladatok (13%), valamint az egyéb feladatok igen magas aránya (27%).

A partnerszervezetek megoszlása

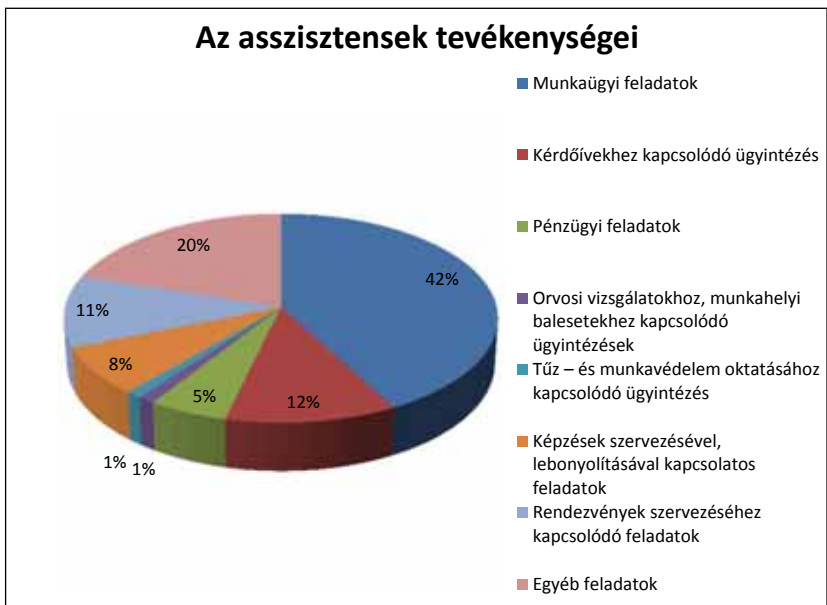
9. ábra A partnerszervezetek megoszlása (N=1895)

A közösségi munkások tevékenységei

10. ábra A közösségi munkások feladatainak megoszlása

Az asszisztensek tevékenységei

11. ábra Az asszisztensek feladatainak megoszlása

Az egyéb tevékenységek közé technikai (díszítés, teremrendezés), asszisztensi, ügyfélszolgálati feladatokat soroltak igen nagy arányban, emellett megemlítték többek között a képzést, a táppénzt és a szabadságokat is.

Az asszisztensek tevékenységei

Az asszisztensek által végzett munka nagy részét a munkaügyi feladatok adták (42%). Az egyéb feladatokkal töltött idő a többi tevékenységhez képest viszonylag magas értéket kapott (20%).

A válaszadók az egyéb tevékenységek közé gyakran sorolták a képzést, a szabadságokat, a táppénzt és az ünnepnapokat. A válaszok között nagy arányban jelentek meg adminisztratív feladatok, rendezvényszervezés, könyvtári munkák stb.

A közösségi koordinátorok tevékenységei

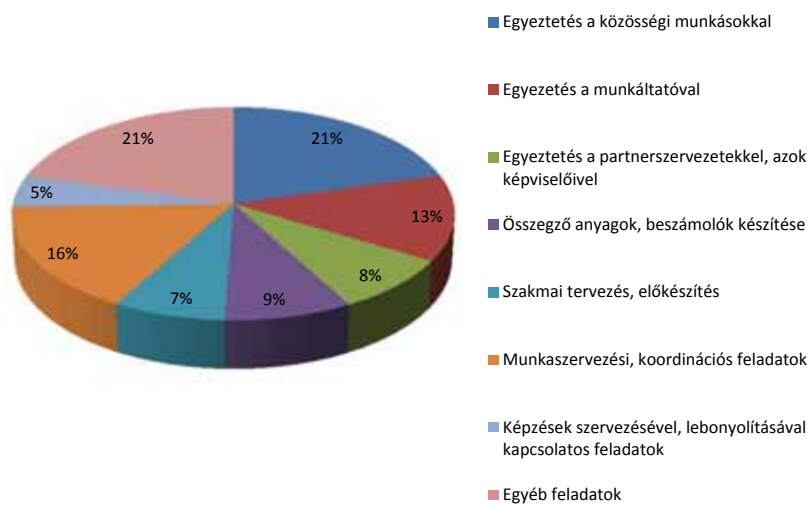
A koordinátorok tevékenységének igen jelentős hányadát adja a közösségi munkásokkal való egyeztetés, hiszen ez volt egyik fő feladatuk. Ugyanilyen arányban foglalkoztak olyan feladatokkal, amiket az egyéb kategóriába soroltak. A képzések szervezésével és lebonyolításával töltötték munkaidejük legkisebb részét, ami összefüggésbe hozható a képzések időtartamának rövidegével.

A fő feladatok közé nagy arányban kerültek egyéb tevékenységek. A nyitott kérdések kategorizálása után látható volt, hogy adminisztratív, könyvtári, közösségi munkák, rendezvényszerveзések alkotják nagy részben ezt a kategóriát.

Rendezvények, melyek szervezésében, lebonyolításában a közösségi munkások részt vettek

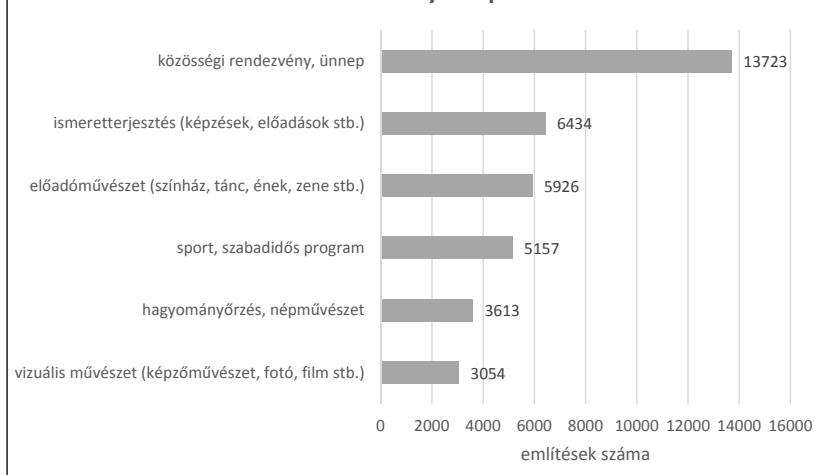
A közösségi munkások feladata nem elsősorban a rendezvényszervezés volt, azonban a helyi társadalmi

A közösségi koordinátorok tevékenységei

12. ábra A koordinátorok feladatainak megoszlása

A rendezvények típusai

13. ábra A rendezvények típusai az említések száma alapján (N=37907)

folyamatok beindításában, a közösségfejlesztésben alapvető szerepe volt ezeknek az alkalmaknak. Tevékenységünk során a rendezvények szervezése nem cél, hanem eszköz.

A közel 38 ezer program, melynek szervezésében a közösségi munkások részt vettek, több mint harmada közösségi rendezvény, ünnep. Ilyen volt már a program elején az adventi készülődés ideje, a karácsonyi, újévi programok, a magyar kultúra napja, a farsangi időszak, a báli szezón, február végén a Kultúrházak éjjel-nappal rendezvényeihez kapcsolódó programok, március közepén a nemzeti ünnephez fűződő megemlékezések, végül a program végéhez közeledve a húsvéti rendezvények.

5. A közfoglalkoztatás társadalmi hasznossága

A hátrányos helyzetű települések

Magyarország megyéi, kistérségei között igen nagy eltérések találhatók, az alapvető demográfiai mutatók, a gazdaságban betöltött szerepük, illetve a népesség jövedelmi helyzete szerint. A magyar lakosság közel negyede él aprófalvakban, kistelepülésekben (500 fő alatti népesség), amely kistelepülések közlekedésük, a központtól való távolságuk miatt könnyen perifériává (belső perifériává) válhatnak. Ezeken a településeken különösen nagy gon-

dot okoz az előregedés, az alapvető intézmények hiánya, a munkanélküliség; kiemelten a női munkanélküliség aggasztó mértékű jelenléte.

A jellemzően aprófalvas településszerkezetű Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből 101 település kapcsolódott. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből 94 db, Somogyból 83, Baranyából pedig 75 település vett részt.

Az országos arányhoz képest felülreprezentált volt a programban résztvevő, LHH-s térségben élők aránya. Ezért a program kiemelten tudott az LHH-s települések ellátásával foglalkozni, azon javítani, illetve ezeken a településeken munkát kínálni.

A kistelepülések segítése

Az országos lakossági adatok szerint a népesség 31,9%-a él háromezer fő lélekszám alatti településeken. Magasabb volt a kistelepüléseken élők, dolgozók aránya a kulturális közfoglalkoztatásban (47%), mint a magyar átlag. Az LHH-s településeken túl tehát a kistelepülésekre is elmondható, hogy kiemelten fontos szerepet játszottak a közfoglalkoztatásban, javítva a kistelepüléseken a munkavállalás esélyeit, illetve a közösségi-kulturális élet lehetőségeit.

A fiatal munkavállalók helyzetének javítása

A pályakezdők munkanélkülisége szintén a magyar társadalom egyik jelentős problémája. A kulturális közfoglalkoztatásban megközelítően 1700 fő 25 év alatti fiatal kerülhetett kapcsolatba a munka világával, szerzhettek tapasztalatot, mint munkavállaló. A program jellegéből következően ez a találkozás a kulturális (közművelődési, közgyűjteményi) világ keretében történhetett, amely fogadó környezet egy bizonyos fajta védettséget jelenthetett számukra. Hangsúlyozni szükséges, hogy a fiatalok a saját lakóhelyükön dolgozhattak, mentesülve az utazás időigényétől, valamint annak költségeitől. Élve azzal a lehetőséggel, hogy saját lakókörnyezetük világát jobban megismerhették, a közösségi folyamatok-

ba betekintést nyerhettek, újabb, más típusú kötődéseket szerezve.

A kulturális közfoglalkoztatás programja sajátos keretrendszerrel segítséggel tehát jelentősen javítani tudta az ifjúság munkaerő-piaci helyzetének alakulását, reagálva egy feszítő társadalmi problémára.

A fiatal diplomások

A fiatal diplomások száma 529 fő volt a programban, ez az összes foglalkoztatott 15,4%-a volt. (A fiatalokat az Eurostat standardnak megfelelően 29 éves korig számítva.)

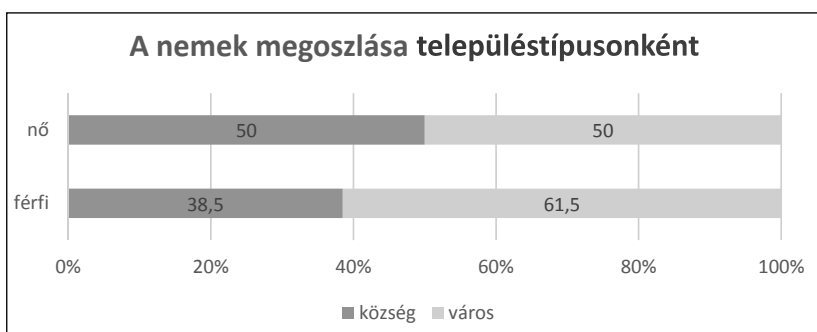
A fiatal diplomások aránya pontosan megegyezett a teljes csoportbeli diplomások arányával (28-28%). Éppen az életkorukból következően, elképzelhető, hogy a középiskola és a felsőfokú tanulmányok között vannak életútjuk során, hiszen jelentős volt a huszonöt év alattiak aránya, amely életszakasz a mai tanulmányi szokások szerint még az aktív tanulási időszak része.

A községben élő nők helyzetének javítása

A kulturális közfoglalkoztatásban résztvevők 74%-a nő, 26%-uk férfi volt. Ezek az arányok jellemzőek a kulturális szféra alkalmazottainak nemek szerinti összetételére.

A programban dolgozó községben élő nők száma: 1347 fő volt. A nők elhelyezkedése a kistélepeken még nehezebb. A nők a család, a gyermekek miatt kevésbé tudják vállalni a településekről való ingázást a nagyobb települések, a városok, a nagyobb falvak viszonylagosan gazdagabb munkaerő kereslete felé. Ezért volt különösen eredményes a falun élő nők számára a program, mert a saját lakótelepülésükön kerülhettek alkalmazásba. Így vélhetően könnyebben össze tudták hangolni a család gondozását és a munkahelyi feladatokat.

A közfoglalkoztatásban dolgozó nők 50%-a községben élt, a férfiaknak csak a 38,5%-a. A program tehát sikeresen szolgáltatta meg a községekben élő nők rétegét, akik értelmes munkához, kereseti lehetőséghez jutottak az alkalmazás során.

14. ábra A nemek megoszlása településtípusonként (%)

A képzés

A programban résztvevők többsége (84,7%) jelezte, hogy szívesen részt venne valamilyen tanfolyamon, képzésen, hogy munkát találjon. A csoportban tehát hajlandóság mutatkozott a tanulás, a képzés, az új dolgok iránt.

A kulturális közfoglalkoztatás során közel négyezer fő (az asszisztens munkakörben dolgozókon kívül minden közfoglalkoztatott) végezte el a „Kulturális közösségszervezés alapjai” elnevezésű képzést az ország minden megyéjében. A képzésen a résztvevők megismerhették a közművelődés intézményrendszerének főbb jellemzőit, a terület finanszírozásának alapelveit, a kulturális terület jogi szabályozásának alapvetéseit. Betekintést nyertek a közösségfejlesztés módszertanába és gyakorlatába, amely lehetővé tette, hogy a gyakorlati munka során, a terpen a foglalkoztatottak tudatosabban, hatékonyabban, sikeresebben tevékenykedhessenek.

A gyakorlati tevékenység

A településeken, kulturális szervezeteknél töltött idő és munkavégzés, a képzés, a szisztematikusan összeállított (társadalomismereti, helyzetfeltáró) adatfelvételi modulokban

való részvétel komplexen a terület egy olyan irányított megismerésére volt alkalmas, amely a kulturális intézményrendszer tudatos használatára is felkészített, valamint elindíthat közösségi kezdeményezéseket, amelyeket a helyben élők maguk generálnak. Ezzel is reagálva a lokális problémákra, adott esetben lehetőségekre a község és a település egészének hasznára. A program zárásakor a közfoglalkoztatottak 64%-a tervezte, hogy önkéntes munkát fog végezni kulturális területen a jövőben.

A kulturális közfoglalkoztatás egésze így, több komponens egymásra hatásával, együttesen szolgálta az aktív, felelős, cselekvő állampolgárrá válás ügyének sikeres felkarolását.

Kiemelhető eredmény továbbá, hogy a közfoglalkoztatásban résztvevő járási szinten tevékenykedő koordinátorok a Nemzeti Művelődési Intézet megyei irodahálózatához csatlakozva országos lefedettségű közösségi hálózat kialakításának alapjait fektették le.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet működése, irányítási rendszere, korábban kiépült megyei hálózata, munkatársai és a közfoglalkoztatási programban megszerzett tapasztalata alapján alkalmas az ilyen jellegű és nagyságrendű programok megvalósítására.

A Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programjáról készült beszámoló részanyagait készítették a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai, a Kiemelt Programok Főosztályának főosztályvezető-helyettese, Kárpáti Árpád, szakmai munkatársa, Novák Erzsébet és a Stratégiai Fejlesztési Főosztály főosztályvezető-helyettese, G. Furulyás Katalin és szakmai munkatársa, Dudás Katalin.

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program eredményei a részt vevő partnerszervezetek programzáró adatfelvételének tükrében

Alapadatok

A kulturális közfoglalkoztatás partnerszervezetei a program végzetével számolhattak be a projekt során szerzett tapasztalataikról. 1396 szervezettől érkezett visszajelzés, ami az összes partner (1895) 74%-a. Ezeknél a szervezeteknél dolgozott a programhoz csatlakozott valamennyi közfoglalkoztatott 70%-a. Az ország 19 megyéjéből és Budapestről egyaránt érkeztek válaszok.

A közfoglalkoztatottak tevékenysége, a kulturális közfoglalkoztatási program megítélése

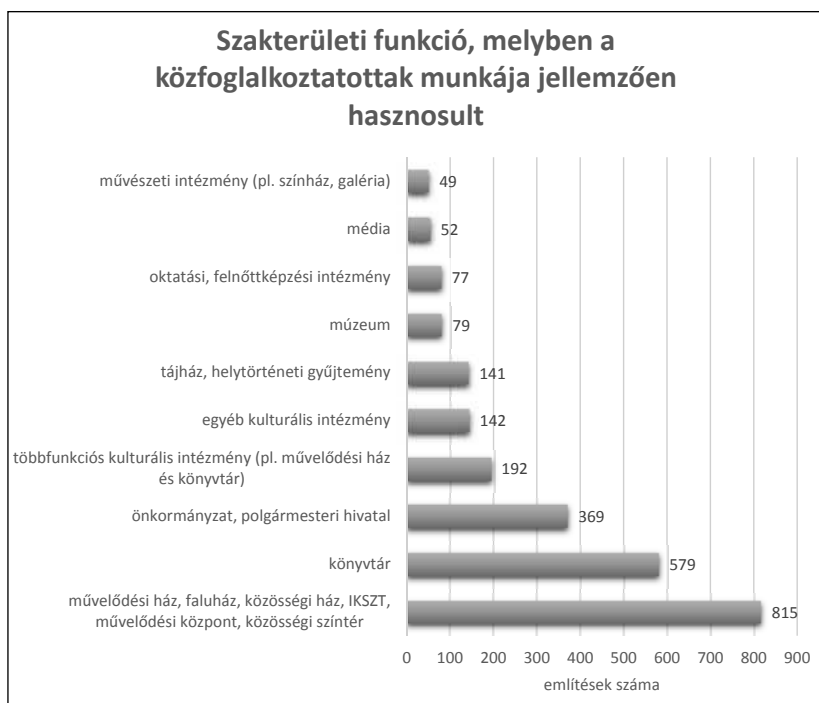
A partnerszervezetek maximálisan három szakterületi funkciót választhattak, amelyben a közfoglalkoztatottak munkája hasznosult. Megállapítható, hogy tevékenységük főként a *művelődési házakhoz, faluházakhoz, közösségi házakhoz, IKSZT-hez, művelődési központokhoz, közösségi színterekhez és könyvtárakhoz* kötődött, továbbá jelentősen hozzájárultak az önkormányzatok, polgármesteri hivatalok munkájához is. Ezek mellett a *többfunkciós kulturális intézményekben, tájházakban, helytörténeti*

gyűjteményekben és egyéb kulturális intézményekben is nagyobb létszámban tevékenykedtek.

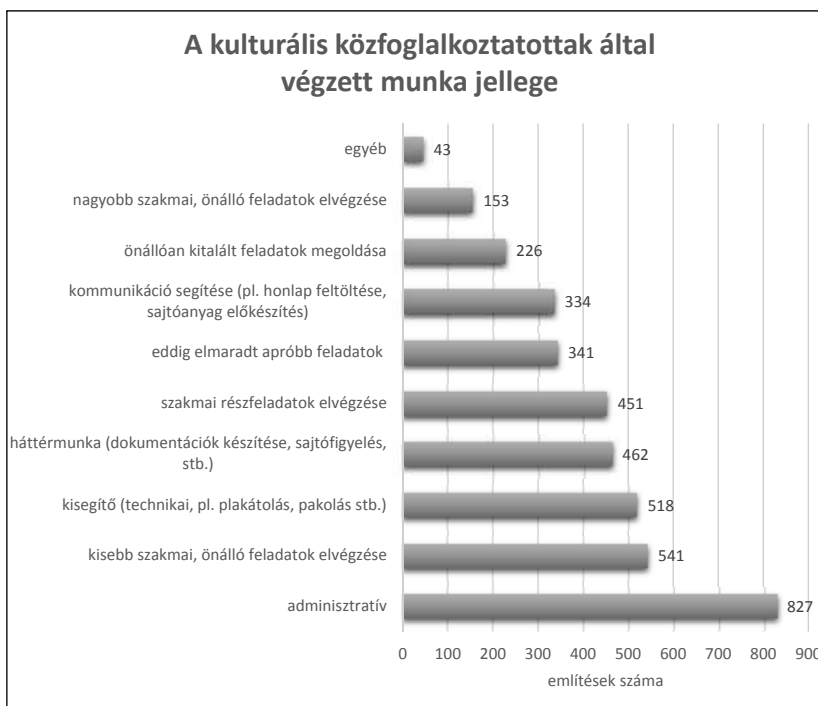
A válaszadók a közfoglalkoztatottak által végzett munka jellegét szintén három pontban határozhatták meg. Ezek alapján a dolgozók a partnerszervezetek adminisztratív feladataiban nyújtottak nagyobb segítséget. Munkájuk során jellemzőek voltak

még a kisebb szakmai, önálló és kisebítő feladatok is.

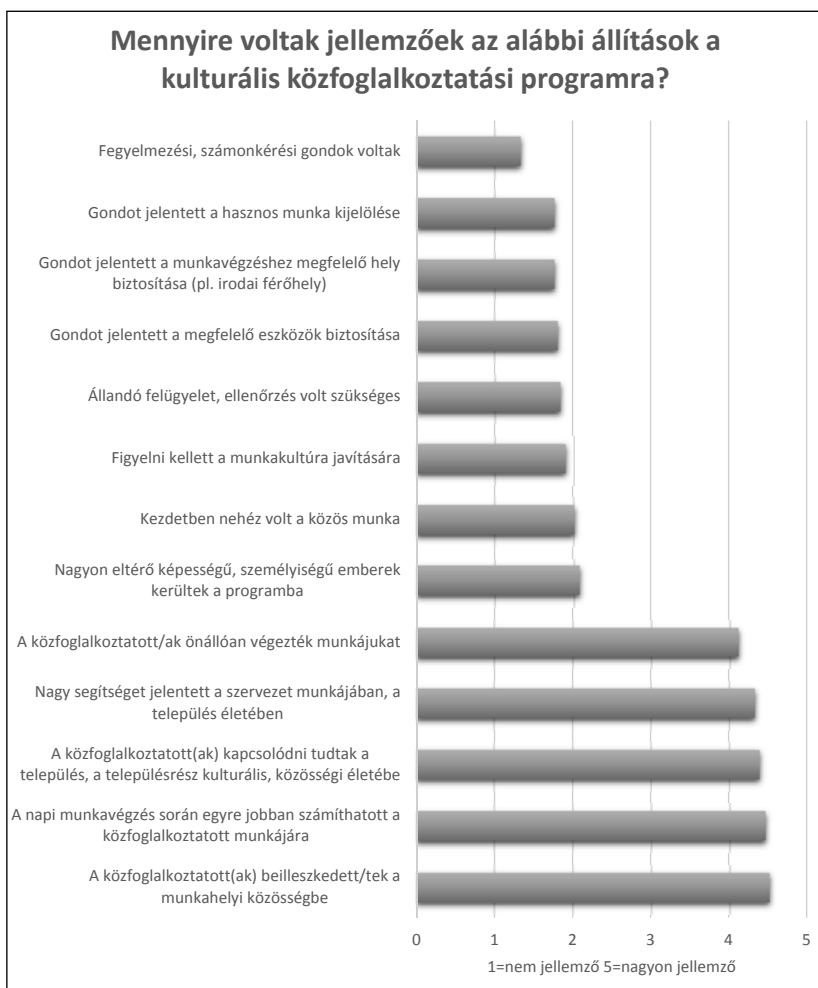
A 3. ábrán érzékelhető azoknak a társadalmi, a munka világába történő beilleszkedési zavaroknak a jellegzettségei, negatívumként, amelyekről elmondhatjuk, hogy a programra kevésbé voltak jellemzőek, míg a program hasznosságára utaló, pozitív megállapítások igen.

1. ábra Szakterületi funkció, melyben a közfoglalkoztatottak munkája jellemzően hasznosult

2. ábra A kulturális közfoglalkoztatottak által végzett munka jellege

3. ábra Mennyire voltak jellemzőek az alábbi állítások a kulturális közfoglalkoztatási programra?

A közös munka az esetek nagy részében zökkenőmentesen indult, a feladatok kijelölése nem jelentett problémát.

A közfoglalkoztatottak munkakultúrájának mutatója, hogy – a válaszok alapján – önállóan végezték munkájukat, felügyeletre, ellenőrzésre kevés esetben volt szükség, fegyelmezési, számonkérési problémák nem voltak jellemzőek.

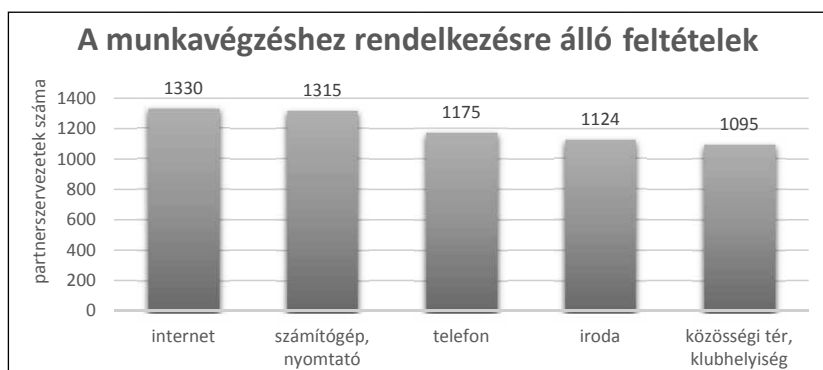
Pozitívum, hogy a partnerek a napi munkavégzés során egyre jobban számíthatnak a közfoglalkoztatott munkájára. A dolgozók kapcsolódni tudtak a település, településrész kulturális, közösségi életébe, valamint integrálódtak a munkahelyi közösségbe is.

A 4. ábrán látható, hogy a munkafeltételek biztosítása rendszerint nem jelentett problémát. A partnerszervezetek 61%-a mind az (alább felsorolt) öt eszközt tudta biztosítani a dolgozók számára. Az intézmények 23%-ában négy, 10%-ában pedig csupán három eszköz állt rendelkezésre, és mindössze 5% volt ennél hiányosabban felszerelve.

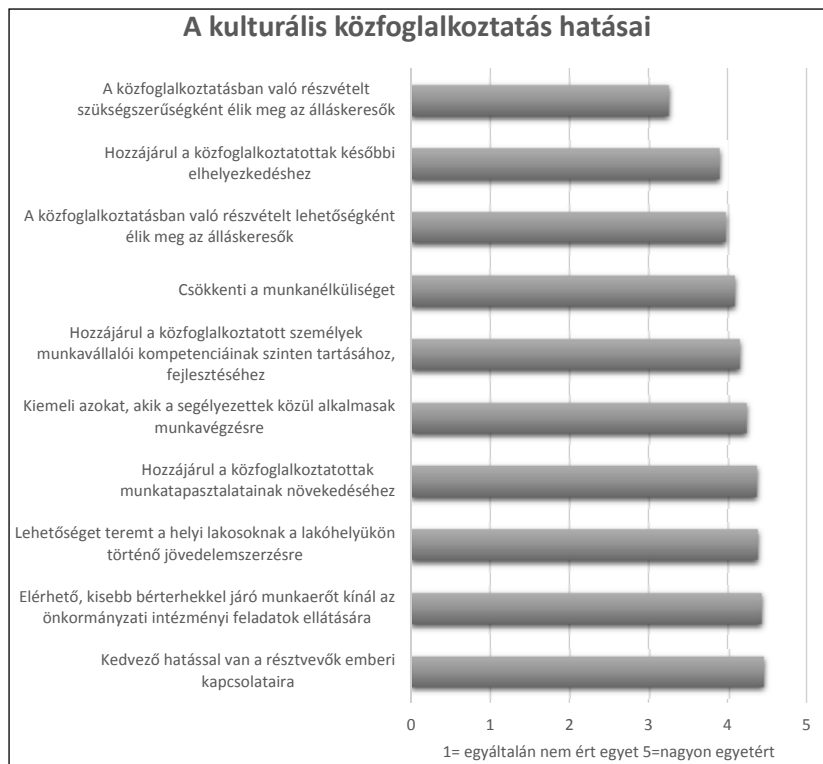
A partnerszervezetek legkevésbé azzal az állítással értettek egyet, hogy a közfoglalkoztatásban való részvételt az álláskereső szükségességként élték meg. A partnerek szerint a kulturális közfoglalkoztatás kedvező hatással volt a résztvevők emberi kapcsolataira, ez az állítás kapta a legmagasabb pontszámot a válaszadóktól.

A kiegészítő feladatok terén volt a legjelentősebb a kulturális közfoglalkoztatottak munkája, emellett fontos szempont volt még, hogy a fogadó szervezetek szakmai munkatársait tehermentesíteni tudták. Ez lehetőséget jelentett a kulturális közfoglalkoztatottaknak a szakma gyakorlására, miközben a válaszokban többször olvasható, hogy új ötleteket, új szemléletet hoztak a szervezetek életébe.

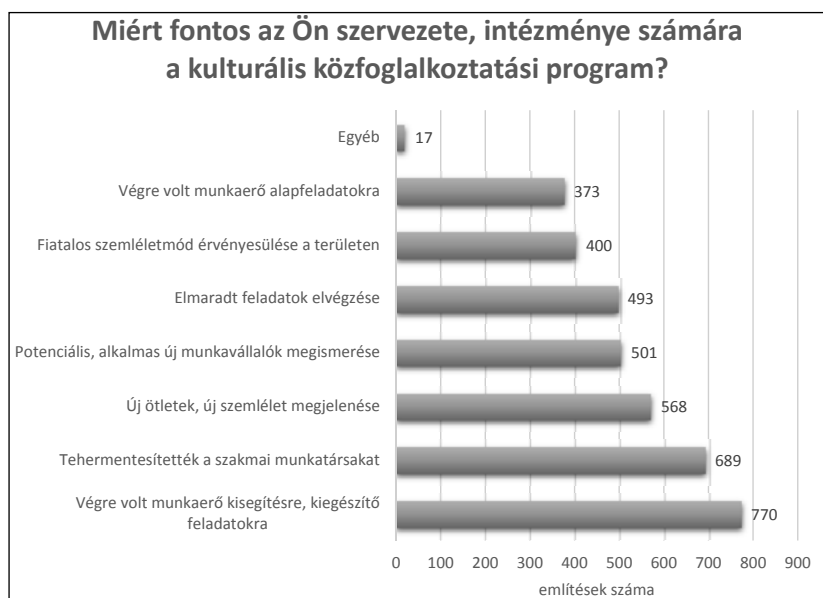
A közfoglalkoztatottak ötletei alapján rengeteg rendezvény valósult meg, tanfolyamok, szakkörök (varró tanfolyam, rajz, fodrász szakkör), klubok (pl. filmklub) indultak el, valamint a fiatalabb generáció infokommunikációs ismeretei révén az intézményekben a nyilvánosság biztosítása nagyobb szerepet kapott (honlapok, közösségi oldalak). Közreműködtek

4. ábra A munkavégzéshez rendelkezésre álló feltételek

5. ábra A kulturális közfoglalkoztatás hatásai

6. ábra Miért fontos az Ön szervezete, intézménye számára a kulturális közfoglalkoztatási program?

digitalizálási folyamatokban, kérdőívesítésben, értéktári munkában, ezek helyszíne könyvtár is volt. Aktívan kapcsolódhattak a közösség életébe, hiszen számos társadalmi csoporttal kerültek kapcsolatba, óvodai programok, baba börszék megvalósítása, ifjúsági klubok üzemeltetése, idősek számára rendezvények szervezése során.

A válaszadók – azaz a partnerszervezetek – a projekt egyik fontos hozadékának tekintették potenciális, új munkavállalók megismerését a közfoglalkoztatott személyében.

Ennek konkrét eredményeként a válaszadó partnerszervezetek közel 30%-a jelezte, hogy volt olyan személy, akit továbbfoglalkoztatott a programot követően. Minimum 389 szervezet gyarapodott olyan munkatárssal, aki korábban a kulturális közfoglalkoztatásban dolgozott. A mobilitási adatokról bővebben „A Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programjáról 2013. november 1 – 2014. április 30.” című írásban olvashatnak.

A válaszadók ugyanakkora hányada gondolja úgy, hogy a közfoglalkoztatottaknak, mint amekkorára része szerint a fogadó partnernek volt a leghasznosabb a kulturális közfoglalkoztatás (44%). Kicsivel több mint tizedük szerint inkább a harmadik félnek kedvezett a program.

A szervezetek 94%-a szinte biztos, hogy ismét részt venne a kulturális közfoglalkoztatásban. Többségük (796 intézmény) ugyanannyi fővel, 457 szervezet pedig több fővel váгна neki egy újabb programnak. Kevesen vannak a bizonytalanok, még kevesebben a kisebb létszámot vállalók.

Az összesített eredményekből megállapítható, hogy a partnerszervezetektől, az iskolai osztályzatnak megfelelő ötfokú skálán a program összességében 4,41-es értéket kapott.

Összegzés

A partnerszervezetek megkérdezésére szerveződött programzáró kutatásból megtudhattuk, hogy a közfoglalkoztatottak adminisztratív jellegű tevékenységek mellett kisebb szakmai és kisegítő feladatokban is a fogadó szervezetek segítségére vol-

7. ábra Továbbfoglalkoztatás a program zárását követően a partnerszervezetek száma szerint (N=1396)

8. ábra Véleménye szerint kinek volt a leghasznosabb a kulturális közfoglalkoztatási program? (N=1396)

9. ábra Ha újra lehetőség nyílna egy másik kulturális közfoglalkoztatási programra, részt venne-e benne a szervezetük? (N=1396)

tak, valamint számos közösségi kezdeményezés révén új szint vittek az intézmények és a település életébe. A partnerszervezetek új munkavállalókat ismertek meg a közfoglalkoztatottak személyében: *a projekt egy-fajta szűrőként is működött*, ugyanis a szervezetek a dolgozók legalább tizedét a program zárását követően továbbfoglalkoztatták.

A vizsgált kérdések tekintetében a kulturális közfoglalkoztatással kapcsolatban jellemzően elégedettség volt megfigyelhető, bizonyos területeknek pedig kiemelt szerepet tulajdonítottak. A program egyik jelentős hatása *az általában sikeres munkahelyi integráció mellett a saját lakóhelyen történő munkavégzés, amely a település közösségi életébe vonta be a résztvevőket.*

A partnerszervezetek többsége csatlakozna a program folytatásához, harmaduk pedig még több fővel folytatná a munkát, ami szintén a kulturális közfoglalkoztatáshoz való pozitív hozzáállást bizonyítja.

KÁRPÁTI ÁRPÁD művelődési és felnőttképzési menedzser, ifjúsági és PR szakértő végzettséggel rendelkezik. Szakmai pályafutását a pécsváradai művelődési központban kezdte, majd Pécs és Baranya megyében volt ifjúsági referens. 15 éve foglalkozik ifjúságsegítő tevékenységgel, közösségfejlesztéssel. Szakmai irányításával megyei ifjúsági szolgáltató hálózatot alakítottak ki és koordinálnak immár 10 éve. Számos helyi, országos és nemzetközi projekt fűződik a nevéhez. Európai Uniósi pályázatok előkészítésével, értékelésével és megvalósításával is foglalkozott. Több hazai és nemzetközi támogatási rendszernek volt előkészítője és döntéshozója. 2014-től a Nemzeti Művelődési Intézet Kiemelt Programok Főosztályának főosztályvezető-helyettese.

NOVÁK ERZSÉBET a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett mesterszintű szociológus diplomát 2013-ban. 2014 márciusa óta dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Kiemelt Programok Főosztályán, ahol a Kulturális Közfoglalkoztatási Program adatainak elemzésével foglalkozik. Eddigi főbb kutatási tapasztalatok: Szeged Studies kutatások (2009-2012); OTKA „A közösségi kapcsolatok igénye – a demokrácia megújításának esélye”; „Generációk az információs társadalomban” – A szegedi középiskolások szabadidős tevékenységeinek vizsgálata (2012).

A Nemzeti Művelődési Intézet irodavezetői megyéjük kulturális közfoglalkoztatásáról

CZINK JUDIT

„Olyan *hálózatosság* valósult meg, melyre az elmúlt évtizedekben nem volt példa.”

A program egyértelműen sikeresnek mondható Tolna megyében a partnerek és a közfoglalkoztatott munkatársak körében is, örömmel éltek a részvétel lehetőségével a kistelepülések, falvak, községek polgármesterei csakúgy, mint a városi önkormányzatok, köz-

művelődési intézmények vezetői. Felismerték azokat a lehetőségeket, melyeket a program nyújtott saját településük, szervezetük, közösségük fejlesztéséhez. Tolna megyében az iroda *kitűnő megyei kapcsolatrendszerrel*, valamennyi településre kiterjedő *terepismerettel* rendelkezik, így rendszeres, személyes visszajelzéseket kaptunk a partnerszervezetek és a résztvevők részéről. A lebonyolítás során rendkívül fontos erőforrás

volt a már meglévő kapcsolati tőkénk, erre tudtunk építkezni a megvalósítás és annak *kommunikációja* során.

Irodánk segítségével, koordinálásával a program során a megye településeinek döntéshozói, közművelődési szakemberei, civil szervezetei között olyan *partneri viszonyok* épültek ki, melyek túlmutatnak a közösségi művelődés szűkebb és sokszor tágabb határain is. Olyan *hálózatosság* valósult meg, melyre az elmúlt évtizedekben nem volt példa. Bár az iroda

– az utóbbi éveket leszámítva – terepen, kistérségekben dolgozó munkatársaival hosszú éveken keresztül folyamatosan jelen volt a megye településein, ilyen színvonalú és gyakoriságú *együttműködések*et még akkor sem tudott kialakítani. Az intézményi átalakítások, átszervezések mindig törést jelentenek egy szervezet ismertségét, azonosíthatóságát illetően, így fontos feladat volt, hogy partnereinkben, a megyei szakemberekben és a településeken élőkben, helyben dolgozó közösségi munkásokkal is *tudatosítsuk* a Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Megyei Irodájának létét, tevékenységét. Feladatfinanszírozási programjaink kapcsán ez a folyamat már áprilisban elindult, ennek folytatását, teljes kiépítését segítette a Kulturális Közfoglalkoztatási Program, túlzás nélkül állíthatjuk, hogy nincs a megyében olyan település, ahol valamilyen kapcsolatot nem alakítottunk ki, vagy erősítettünk meg a program alatt. Olyan településeken jelentünk meg szakmai programjainkkal és működtünk együtt a közfoglalkoztatási programban, melyek egy része *kulturális szempontból ellátatlan település* volt. A közfoglalkoztatottak munkába

állásával olyan falvakban is megindulhatott a *helyi közösségek újraélesztése, fejlesztése*, ahol évtizedek óta nem volt hasonló helyi kezdeményezés. Mindez nagyban hozzájárult a Művelődési Intézet és a megyei iroda *presztízsének erősítéséhez* is.

Kistelepülések, elsősorban falvak tekintetében a program *erőssége* sok esetben a települések hátrányaival egyenesen arányos. Az elmúlt évtizedekben ezen települések nagy többségében a közösségi, művelődési házak működése, nyitva tartása csak évi néhány alkalomra korlátozódott. Ezt nemcsak az infrastrukturális problémák okozták, hanem helyi szakember, a *közösségi életet segítő, támogató, koordináló animátor* hiánya is. Ezt hidalta át a közfoglalkoztatási program, olyan falu művelődési házában is dolgoztak közfoglalkoztatott munkatársak, ahol erre már több mint két évtizede nem volt példa.

A városi közművelődési intézmények egy részében az elmúlt években jelentős felújítások, infrastrukturális beruházások valósultak meg, a közösségi művelődés megújult tereiben, a megnövekedett igények miatt azonban sokszor humán erőforrás hiánnyal küzdenek a szakemberek. Ezen segített a program, hiszen Tolna megye valamennyi városában dolgozott közösségi munkás.

A Tolna megyei sikerben kiemelt fontosságú volt a partnerek felé történő egyértelmű és világos *kommunikáció*, a *pontos tájékoztatás*, a *jó kapcsolatrendszer*, a folyamatos *segítő együttműködés*.

IMRE KÁROLY

A folytatás igénye

Bács-Kiskun megyében a közfoglalkoztatási program indulásakor vállalt keretlétszámot mind a foglalkoztatottak, mind pedig a partnerszervezetek viszonylatában a projekt egészében végig tartani, illetve kezelni tudtuk. A szoros határidők jelentős terhet róttak az iroda munkatársaira, és a már foglalkoztatásban lévő kis-közfoglalkoztatott asszisztensekre. A program indításával

egyidejűleg meg kellett szervezni az irányító struktúrát, a hatásköröket, az információk hatékony áramoltatását, a szervezeti struktúrát megyén, illetve az irodán belül. Az irányító szervezet működtetéséhez szükséges személyi állomány kiválasztásakor sikerült remek kollégákat toborozni, mert mind az asszisztencia, mind a koordinátori feladatokat ellátó közfoglalkoztatottak kiválóan teljesítettek. Ez különösen fontos egy olyan nagy megyében, amely az ország egy tizenketted részét teszi ki, és ennek következtében a programban érintett települések közötti távolság esetenként több mint 150 km. Nehezítette a kapcsolattartást, hogy a nagy távolságokon túl a konkrét és tartósabb, személyes kötődéseket kialakító alkalmak, – mint például a képzés – jórészt a program második felében valósultak meg. Egyébként szinte csak a problémás esetek keze-

lésére, a problémák elhárítására jutott idő. A közvetlen irányítást végző munkatársakkal – ideértve a koordinátorokat is – hamar nagyon jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani. A megyei szervezeteken belüli – megyei iroda, partnerszervezetek, koordinátorok, közalkalmazottak közötti – információáramlás az elvárhatónak megfelelően működött.

Általános vélemény szerint jelentős állomás volt a programhoz kapcsolódó képzés megvalósítása. Itt és ebben a formában vált világossá, elsősorban a közfoglalkoztatottak számára a program lényege, itt kaptak a szervezők és képzők jelentős, értékes információkat, visszajelzéseket az érintettektől. Az itt elhangzottak segítettek és inspiráltak abban, hogy több helyszínen tervezett és szervezett értékfeltáró munka induljon meg, mely a mai napig is tart.

Jánoshalmán először települési viszonylatban kezdtek el fiatalok értékfeltáró munkát, szerveztek kiállítást, termékbemutatót, kóstolót, gyűjtést leukémiás fiatal sportolótársuk megsegítésére. Ezután térségi összefogással értéktár konferenciát hoztak létre, ahol a járás közösségi értékeit mutatták be, az önkormányzatok, a járási hivatal, a kormányhivatal, a helyi közművelődési intézmény és a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun megyei irodájának összefogásával. Létrejött egy fiatalokból álló közösség, akik a program megszűnése után sem hagyták abba a munkát. Különösen fontosnak tartjuk, hogy LHH-s térségben nem szakad meg az értékörző, értékfeltáró munka, és a „zászlóvivők” fiatalok!

Baján és térségében is kimagasló eredményességgel dolgoztak közfoglalkoztatottaink, elsősorban az önkormányzat és a Baja Marketing Non-profit Kft. partnerségében. Kiemelkedő teljesítményt nyújtott Dr. Fábián Borbála, Sándor Boglárka, Dávid Renáta, Bányainé Gunicz Tímea, Végel Gyöngyi. Az utóbbi négy közfoglalkoztatott a program befejeztével közfoglalkoztatottként végzett munkája eredményeként jutott álláshoz. Megyénkben – az országos átlaghoz hasonlóan – meghaladta a 20 %-ot azok aránya, akik a közfoglalkoztatási program következtében tartósan el tudtak helyezkedni.

Kecelen közfoglalkoztatott kollégáink a helyi művelődési házban és az önkormányzatnál szintén kimagaslóan teljesítettek, itt Ráczné Vigula Hajnalka koordinátor, Selymesi Henriett és Veréb Mónika munkája emelkedett ki, utóbbi szintén tartós alkalmazáshoz jutott. Ebben a városban nem utolsósorban a programban részt vevő kollégáknak köszönhetően, egy helyi viszonylatban példátlan értékű fényképtár került közösségi tulajdonba, megmenekülve az enyészettől.

A megyei irodában foglalkoztatott munkatársak mindvégig remekül dolgoztak, szakmai, emberi hozzáállásuk mintaszerű volt. A helyileg is nálunk alkalmazott járási koordinátorok között nagy volt a fluktuáció, szinte senki nem fejezte be a munkát közfoglalkoztatottként, mert sikerült elhelyezkednie.

A program hatékonyságát, eredményességét jelzi, hogy annak befejeztével számos kérés érkezett partnerszervezetektől és egyéb érintettektől a folytatás igényével.

VÁRADI JUDIT

A baranyai asszisztensek és koordinátorok, szakmai kollégák a mai napig összetartanak

Baranya megye tíz járásában 301 település található, melyből egy megyei jogú város és 14 város. Az aprófalvas településszerkezettel bíró megyében a kistérségek között a hátrányos helyzetűek vannak túlsúlyban. A települési önkormányzatok egyre nehezebben finanszírozzák a kulturális, közművelődési tevékenységet. Évek óta folyamatos probléma a kistépüléseken a közművelődési szakember hiánya, amely elsősorban az önkormányzatok anyagi helyzetéből és helyi szakemberhiányból adódik. Az aprófalvas településeken a helyben kialakult szokásoknak megfelelően a közművelődési feladatellátásra saját lehetőségeiken belül ugyan törekszenek, civil szervezetekkel megállapodásokat azonban csak ritkán kötnek. Egy-egy településen pedagógusokat bíznak meg a kulturális programok szervezésével, de ez

sajnos csak arra az egy rendezvényre vonatkozik, s nem jelent folyamatos közösségfejlesztő tevékenységet.

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program ezekre a problémákra keresett megoldást. Baranya megyében a program meghirdetését követően nagy volt a várakozás, minden résztvevő – partnerszervezet, közfoglalkoztatott és közfoglalkoztató – részéről is, hiszen a kulturális ágazatban erre még nem volt példa, s gyakorlat. Baranyában a programban 80 településen 270 munkatárs dolgozott a fél év alatt. Partnerszervezeteink között 62 önkormányzat, 7 kulturális-közművelődési intézmény, és 47 civil szervezet volt.

A kapcsolatot kilenc irodai asszisztensen és tizenkét koordinátoron keresztül tartottuk.

A koordinátorokkal és asszisztenseinkkel kezdetől fogva munkatársi kapcsolatot alakítottunk ki, egyenrangú partnerként tekintve őket a feladatok végzése, a közös munka során. Munkatársaink szívvel-lélekkel látták el a feladatokat, ha kellett, hétvégén is, megértve, átérzve, hogy őrjüket is múlhat embeerek sorsa.

A baranyai irodában közösen ünnepeltük meg a karácsonyt, húsvétot, majd a program zárásakor egyik asszisztensünk kertjében közös főzéssel búcsúztunk egymástól. A baranyai asszisztensek és koordinátorok, szakmai kollégák a mai napig összetartanak, találkoznak, segítik egymást.

A településeken és partnerszervezeteknél dolgozó munkatársaink többsége előzőleg nem végzett közművelődési tevékenységet, ezért a képzés különösen hasznos volt számukra. A főleg kistelepülésen végzett feladatok között a leggyakoribbak a helyi programok szervezésében való részvétel, a játszótér-szervezés, kiállítás-szervezés, ünnepkörökhöz kapcsolódó programok megvalósításában (karácsony, húsvét) való együttműködés voltak.

Azokon a településeken, ahol megalakultak a helyi értéktár bizottságok, igen nagy várakozással fogadták a munkatársainkat. Ők aktívan részt vettek a települési értékek feltárásában (interjúk, kérdőívek lekérdezése, értékelemek dokumentálása, fotók készítése, kiállítások szervezése, lebonyolítása), valamint idén tavasszal a hungarikum pályázat elkészítésében is szerepet vállaltak.

A program eredményeként az elmúlt fél év alatt közel 40 fő tudott elhelyezkedni.

Az elmúlt időszakban végzett munkájuk alapján többeket jelenleg is alkalmaz a partnerszervezet, vagy főállásban, vagy újabb – átmeneti – közfoglalkoztatási programban. Az egyik koordinátorunkat a települési önkormányzat beiskolázta animátorképzésre, amelyet el is végzett. Másik koordinátorunkat főállásban alkalmazza az önkormányzat, feladata a helyi közművelődési feladatok ellátása lett. A jelenleg munkanélküli státuszban lévők szinte kivétel nélkül szeretnének az újabb programban is részt venni, s nemcsak azért, mert magasabb a havi munkabér,

hanem mert megszerették ezt a területet, a partnerszervezet is visszavárja őket, s az előző program során megkezdett közművelődési tevékenységet is folytathatják.

KOCSIS KLÁRA

Békés megye 75 településéből 60 településen foglalkoztattunk közösségi munkást

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program keretében *Békés megyében* 332 fő közfoglalkoztatott számára biztosítottunk elhelyezkedést. Az igényelt létszám feltöltése nem jelentett problémát: a partnerek nagyon örültek a lehetőségeknek, és többségük már előre tudott javaslatot tenni a közfoglalkoztatott személyére. A programba bevontak nagy létszámát az is magyarázza, hogy a megyei iroda munkatársai többéves jó kapcsolatot ápolnak a megyei kulturális

intézményekkel, kulturális célú civil egységekkel.

A programba bevont közfoglalkoztatottak többsége dolgozni akaró fiatal, akik nem most találkoztak először a partnerszervezetekkel, hanem korábban önkéntesként vettek részt a szervezetek életében. Több partnertől kaptunk visszajelzést és köszönetet, hogy kapcsolódhattak a programhoz, ezzel nagyban megkönnyítve a munkájukat, hiszen főként a civil szervezeteknél mindig problémát jelentett a humán erőforrás rendelkezésre állása.

Összességében szakmailag igen nagy kihívást és egyben lehetőséget is jelent a Békés Megyei Iroda számára a Kulturális Közfoglalkoztatási Program. Rendkívül nagy jelentősége van a Békés megyei közművelődési hálózat kialakításában, hiszen a megye 75 településéből 60 településen foglalkoztattunk közösségi munkást, és ezt a lehetőséget mindenképpen ki tudjuk használni a szinergiák kialakításához.

A program szakmai sikeréhez és eredményességéhez nagyban hozzájárult a Kulturális közösségszervezés alapjai képzés, amely Békés megyében 14 csoportban valósult meg. A képzés

során olyan tudást kaptak a megyében dolgozó koordinátorok és közösségi munkások, amely valóban alapokat jelentett számukra ahhoz, hogy a saját településeiken elinduljanak valamilyen közösségi kezdeményezés irányába. A képzés pozitív hozadékai között példaként említeném a mezőberényi koordinátor és a hozzá

kapcsolódó közfoglalkoztatottak által a 14–30 éves korosztály kulturális és szabadidős tevékenységeiről végzett közösségi felmérést Mezőberényben. A kérdőíves mintavételről született egy több oldalas összefoglaló, amely a vá-

egymást több területen, a kihívásokra sokszor közös megoldást találva. Az iroda közfoglalkoztatással foglalkozó munkatársaival mindig megvitattuk a lehetséges opciókat és a tanulságokat.

Irodánkban dolgozó közfoglalkoztatott asszisztenseinkkel mind munkavégzés szempontjából, mind emberileg kiemelkedően jó kapcsolat alakult ki a hat hónap alatt. Ma is visszajárnak az irodába, és olyan is van közöttük, aki – saját elmondása szerint – szívesebben dolgozna nálunk, mint az új munkahelyén. Az sem elhanyagolható, hogy a hat hónap során az asszisztensek nagy tapasztalatra tettek szert a program munkaügyeinek gördülékeny intézésében, s erre a jövőben is számítani szeretnénk.

A Csongrád megyei közfoglalkoztatottak többségét elsősorban a képzések alkalmával sikerült jobban megismerni. A képzés során közösen eltöltött idő mindannyiunk számára emlékezetes volt. Sokféle emberi

sorssal találkoztunk, és elmondhatjuk, hogy nem csak tanítottunk, de mi magunk is sokat tanultunk.

A kulturális közfoglalkoztatás nagyon népszerű volt Csongrád megyében is. A közfoglalkoztatottak több mint 90%-a szívesen venne részt újra a programban. A maradék 10% olyan emberekből áll, akikel a továbbiakban mi sem kívánunk együttműködni.

dék 10% olyan emberekből áll, akikel a továbbiakban mi sem kívánunk együttműködni.

ros vezetőségének átadásra került, és ez alapjául szolgálhat települési ifjúsági tevékenységek fejlesztésének.

Számtalan rendezvényt és közösségi kezdeményezést tudnék felsorolni, melyek kifejezetten a közfoglalkoztatottak tevékenysége révén valósultak meg partnerszervezeteinknél. Több településen az adott közfoglalkoztatott kompetenciáira építve jöttek létre szakkörök, olvasó körök, sportkörök, volt, ahol faültetési akcióba kezdtek, helyi gasztronómiára építve különböző eseményeket valósítottak meg, vagy éppen a helyi értéktár összeállításában töltöttek be aktív szerepet.

Tapasztalataink alapján a kis-települések többségében az általunk foglalkoztatott közfoglalkoztatott volt az egyetlen ember, aki a települések lakóinak hozzáférést biztosított a közösségi művelődéshez a művelődési házban vagy könyvtárban, kulturális és szabadidős tevékenységeket szervezett a gyerekeknek és felnőtteknek.

A program során foglalkoztatott nyitott és agilis közösségi munkások jelentős részét a partnerszervezetek a nyári közfoglalkoztatási program keretében tovább tudták foglalkoztatni, így az általuk elindított folyamatok nem szakadtak meg. A partnerszervezetek és a közfoglalkoztatottak is nagyon várják a program folytatását, hiszen a Kulturális Közfoglalkoztatási Program abban is különbözik a többi közfoglalkoztatási programtól, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai által a kulturális szervezetek közvetlenül kapnak szakmai módszertani támogatást, iránymutatást a hatékony és eredményes munkavégzés érdekében.

DOHORNÉ KOSTYÁL ZSUZSANNA

A kulturális közfoglalkoztatás szakmai jelenünk egyik legösszetettebb kihívása

A kulturális közfoglalkoztatás hat hónapja alatt a legnagyobb kihívást számunkra az jelentette, hogy közművelődési szakemberként nem voltunk jártasak a munkaügyekben. Ugyanakkor pont a program következményeként nagy tapasztalatra tettünk szert a közfoglalkoztatást illetően, s tettük ezt más megyei irodákkal közösen, megerősítve

Eredménynek tekinthető valamennyi rendezvény, program, honlap, újság, vagy akár egy plakát is, amely a közfoglalkoztatottak munkájának gyümölcse. Eredmény az is, hogy a legkisebb települések kulturális életét is meg lehetett mozdítani – ott is, ahol addig nyoma sem volt közösségi művelődésnek. Az sem elhanyagolható, hogy mi, az iroda munkatársai is rengeteg hasznos kapcsolatra tettünk szert ebben az időszakban.

A Szegedi Ifjúsági Ház D2 irodája a program nélkül nem is létezne. A D2-ben ifjúsági iroda, közösségi tér és rádióstúdió működik, amelyek a szegedi és Szegeden tanuló, valamint Csongrád megyében élő 13–29 éves korosztály tagjai számára nyújtanak szolgáltatásokat. Emellett azóta is nagy segítségünkre vannak ifjúsági programjaink megvalósításában.

A kulturális közfoglalkoztatási program szakmai jelenünk egyik legösszetettebb kihívása volt, a program lehetőséget teremtett a közösségfejlesztésre, közösségi folyamatok generálására.

MÁHR ZOLTÁN

„Nemcsak munkát adunk, olyan munkát kínálunk, amelynek során közösségükért tehetnek...”

Fejér megyéről talán elmesélhetném azt a kétségekkel teli időszakot, amit az előkészítés jelentett, amikor a korábbi munkám során már megismert és a

számomra ismeretlen partnerszervezetekkel kellett felvenni a kapcsolatot, és rövid idő alatt „egymásra hangolódnunk”. Rengeteg feladatot kellett feszes tempóban megoldani. Kétségeimet a partnerszervezetek együttműködő hozzáállása hamar megszüntette, és ez a jó kapcsolat a projektben résztvevő önkormányzatokkal, intézményekkel, civil szervezetekkel a hat hónap alatt végig megmaradt.

Írhatnék arról is, hogy milyen izgatottan vártuk a leendő közfoglalkoztatottakkal való első találkozást. Jó benyomást teszünk-e rájuk, el tudjuk-e nekik mondani, mi a Művelődési Intézet célja ezzel a programmal. Meg tudjuk-e értetni, nemcsak arról van szó, hogy néhány hónapig munkát adunk, hanem olyan munkát kínálunk, amelynek során közösségükért, annak összefogásáért tehetnek nagyon sokat. Személyi dokumentumaikból láttuk, hogy nagyon sokan van-

nak köztük olyan fiatalok, akiknek ez lesz az első munkahelye. Úgy éreztük, ez különleges felelősséget jelent, hiszen a rólunk kialakított kép vésődik be emlékezetükbe. Hiszem, hogy meg tudtunk felelni ennek a kihívásnak, s ebben nagy segítségünkre voltak a koordinátorok. A kezdeti távolságtartás fokozatosan tűnt el, és a program végére – nem utolsósorban a képzés nyolc együtt töltött napjának köszönhetően – feloldódtak a görcsök.

Elmesélhetném mindazokat az élményeket, amelyeket a látogatások során tapasztaltak a koordinátorok, akiket mindig izgatottan vártak a közösségi munkások, tőlük segítséget vagy éppen megerősítést remélve. Ugyanezt tapasztaltuk a magunk „kijárásai” során, amikor közfoglalkoztatottaink igyekeztek mindent megmutatni. A munkavégzés helyét, amit nem egy esetben a saját képükre formáltak át, az általuk kezdeményezett programokat, azok dokumentumait. Nem voltak ezek világraszóló újdonságok, de kisközösségünkben nagyon sokszor az olyannyira hiányzó közösségi alkalmat jelentették.

Voltak, persze, nehéz pillanatok is. Amikor valamiért nekünk, a munkáltatói jog gyakorlójának kellett békíteni a partnerszervezetet az általa foglalkoztatottal. Nem volt egyszerű, de ebből is tanulhattunk, nemcsak mi, ők maguk is. Könnyű lett volna eltépni az összekötő szálakat, de az nem lett volna jó megoldás. Megtanulhat-

TÓTHNÉ HAJMÁSI IZABELLA

A Kulturális Közfoglalkoztatás Program tapasztalatai

Győr-Moson-Sopron megyében a programnak több hozadéka is volt. Egyfelől pályakezdő kollégák kerültek be a munka világába, másfelől régóta állást keresők térhettek vissza oda, s ezáltal aktív állampolgárrá lehettek. Munkájuk, tevékenységük által értékes embernek érezték magukat, hasznos tagjává váltak a település közösségének. Megmutathatták tudásukat, kreativitásukat a feladatok elvégzése által. Közösségbe kerültek és maguk is segíthették a települési közösségek kialakulását.

Volt olyan partnerszervezet, amelyik a közfoglalkoztatási program végén főállású alkalmazottnak vette fel a nála dolgozó közfoglalkoztatottat, de olyan partnerszervezet is akadt, aki a továbbfoglalkoztatást több hónapra szóló megbízási szerződéssel oldotta meg.

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program során a megyében a következő kulturális alkalmak, kezdeményezések jöttek létre:

Hevesy Filmklub – HANG-TÉR-KÉP Egyesület Kapuvár – A 2014. január 24-én megalakult filmklub célja, hogy Kapuváron és a Rábaközben hiányzó filmes és kortárs művészeti űrt betöltse. Kapuváron és a környéken kevés olyan rendezvényt tartanak, amely a modern művészeti törekvésekkel szinkronban áll. Ezért a filmklub azt a célt tűzte maga elé, hogy Hevesy Iván szülővárosában a maga eszközeivel bemutassa és támogassa a progresszív kulturális tendenciákat, ezáltal pedig azok helyi szinten is nagyobb publicitást

kapjanak, illetve hogy Hevesy szellemében az új művészeti formákat és áramlatokat, például az újmédiát (digitális média) is szem előtt tartsa.

Hobby kiállítás – Beled Művelődési Ház – Hobby kiállítás nyílt 2014. február 28-án, pénteken 17 órakor a Beledi Művelődési Házban. A kiállítás megszervezése és megvalósítása saját ötlet volt. A Kultúrházak éjjel-nappal országos akciójának beledi rendezvénye lett.

Rábakecölön a „Keczellől – Rábakecölög” című helytörténeti előadás-sorozat – 2014. március 22-én szombaton tartotta előadását Eckrich Béla, nyugalmazott iskolaigazgató Rábakecöl községről, melynek „A múlt és a jelen képeken” címet adta.

tuk az egyeztetés folyamatát, a kompromisszumkötés fortélyait. Reméljük, ez is segíti későbbi pályájukon volt kollégáinkat.

Még a képzés nyolc napjáról kelene írnom. Arról, hogy milyen kíváncsian várták ezt az eseményt a résztvevők, mennyire leplezetlenül mondták el a végén, hogy azt gondolták, „dögunalom” lesz, és ehelyett használható ismereteket kaptak, valamint szert tettek sok-sok új kapcsolatra, amit szakmai tőkév tudnak majd alakítani.

Felemelő volt a pillanat, ha megtudtuk, hogy valamelyik közfoglalkoztatottunk elhelyezkedett a program segítségével. Már a kulturális közfoglalkoztatás ideje alatt volt több olyan munkatársunk, akit rendes állásba vett át a foglalkoztatója, és a program végén pedig örömmel tapasztaltuk, hogy jó munkájuk, kreativitásuk, kiváló emberi értékeik miatt továbbfoglalkoztatnak korábbi közfoglalkoztatottakat. Micsoda örömmel mesélte az egyik koordinátorunk, hogy lakhelyén az önkormányzat településfejlesztési szakemberként fogja alkalmazni! Ugyanilyen öröm volt azt megtudni, hogy az egyik kisváros, amiben évek óta nincs szakember, végre alkalmaz valakit erre a szerepre.

Talán még arról, hogy minden érdekelte mennyire várja a folytatást.

Rotary Club „Kantharos a gyermekek jövőjéért, a jövő gyermekeiért” – Nyertes pályázat született Dunaszegen. A pályázat célja szövő szakkört indítani, székely festékes motívumokat használva, régi technikával szőni. A szakkör távolabbi célkitűzése, hogy egy év múlva már önálló legyen a csoport, a munkák olyan minőségűek legyenek, hogy el lehessen adni őket, és így újra fonalat vehessenek a tagok. A szakkört szervezők megrendelték a szövőállványokat, kereteket, leverő villákat és az egy évre elegendő fonalat.

ANGYAL LÁSZLÓ

„A kulturális közfoglalkoztatási program révén bővült azoknak a száma, akik a közösségi művelődés világának részesei lettek.”

A Nemzeti Művelődési Intézet *Hajdú-Bihar Megyei Irodája* által szerkesztett üzenő falra, amelyet a kulturális közfoglalkoztatási program szakmai-tartalmi zárásához készítettünk, sok, számtalan értékes vélemény érkezett. Számomra különösen értékes élmény azokkal a régi-új ismerősökkel találkozni, akik

a megyében vettek részt a közfoglalkoztatási programban: úgy érzem, megbízható partnernek tartanak, hasznos és tartalmas munkaprogram-

ban ismertük meg egymást, jó emlékekkel telve állunk meg beszélgetni a folytatásról is.

Különösebb közfoglalkoztatási tapasztalat nélkül, gyakorlatlanul kezdünk a feladathoz. Első pillantásra a számok megdöbbentően magasnak tűntek, mennyi új munkatárs, milyen sok településen! Láttuk a lehetőséget, a hálózati kiteljesedést, az ellátatlan települések elérését, az új partnerek bevonását. A Nemzeti Művelődési Intézet központjában dolgozó kollégák szakmai segítségével lépésről-lépésre, napról-napra előrehaladva sajátítottuk el azokat a kompetenciákat, amelyek lehetővé tették, hogy az adminisztratív teendőket különösebb gond nélkül végezzük el. Ebben nagy szerepe volt azoknak a közfoglalkoz-

tott, lelkes munkatársaknak, akiket a megyei irodába, asszisztensnek választottunk ki – jó érzékkel. Az első hónap megyei rendszerének hálózatépítési feladatai után a második hónaptól már sikeresen összeállt a megyei csapat: a munkaügyi feladatok megszokott rutinná váltak, s közben kezdett kiteljesedni a szakmai-fejlesztő munka. Ebben nagy jelentőséggel bírtak a Művelődési Intézet által meghatározott feladatok, amelyek mellett egyre erőteljesebben jelentek meg a helyi kezdeményezések és a megyei iroda által generált tennivalók. Az utóbbiak közül kiemelem, hogy a program településein hatékony értéktár felmérést végeztünk el, melynek eredményeit jelenleg is hasznosítjuk az Értéktár programunkban, míg a testvértelepülések elkészült térképét a határon túli kapcsolatok fejlesztésénél kamatoztatjuk. Ez a szakmai párbeszéd a fontos helyi programok, rendezvények sikeresebb megvalósítása mellett az új fejlesztések megjelenését is segítette. Koordinátoraink (munkavezetőink) megértették küldetésüket: a helyi tartalmi munka motorjai lettek, képessé váltak a támogató, fejlesztő szerepük betöltésére.

Rendkívül kedvező visszajelzéseket kaptunk a munkával kapcsolatban, amit a „Közösségi művelődés alapjai” című képzés teljesített ki: ekkor váltak közfoglalkoztatott munkatársaink igazán elkötelezetté, ekkor váltak birtokosaivá azoknak az ismereteknek,

amelyek tovább lendítették őket a helyi tevékenységükben. A legtöbben megérezték, megértették azt a lehetőséget és kihívást, amit a kulturális közfoglalkoztatás adott nekik. Erre talán az a leghitelesebb bizonyíték, hogy egy 23 fős tanulócsoporthoz 18-an jelezték, hogy ezen a területen szívesen vállalnának önkéntes munkát. A megye településeinek több mint a felében, 45 településen 84 partnerszervezetenél összesen 322 fő vett részt a programunkban, akik 83 kiállítás, 150 szakkör, klub működtetésében vagy létrehozásában, 225 nagyrendezvény, 141 hagyományörző, kézműves program, valamint 400 egyéb közösségi rendezvény megvalósításában vettek részt közreműködőként vagy önállóan. A partnerszervezetek összefoglalói, a terepnaplók alapján kijelenthetjük, hogy a program sokat adott a helyi közösségek megerősítéséhez, hiszen a közösségi rendezvények, a közösségek munkája túlnyomó többségét alkotja a megvalósult eseményeknek. Külön kiemelő, hogy a helyi identitást erősítő hagyományörző programok nagy számban valósultak meg, segítve az átörökítést és az újratanulást is.

Sok esetben megérezték, hol van szükség és igény valami újra, új közösgégre. Jelzésértékű és egyben jövőbe mutató, hogy ifjúsági közösségek megalkulását kezdeményezték a legtöbbször: Kabán beszélgetős Ifjúsági parti jött létre, Püspökladányban azóta is működik az Anime klub, ahol a képregény barátai találkoznak, a meseklubban azóta zajlik a játék, a csere-bere

és mesejáték; míg a Beugró klubban a különböző helyzetek átélése az összetartó erő, addig az Aktiviti klub egy klasszikus társasjáték alapú közösség.

„A munkámban közelebről megismerhettem a hagyományt, a művészetet, a közösségfejlesztést. Köszönöm ezt a csodálatos és színes világot, aminek immár én is részese vagyok” – mondta egyik közfoglalkoztatott munkatársunk, ami jól érzékelteti, hogy a kulturális közfoglalkoztatási program révén eddig soha nem látott mértékben bővült azoknak a száma, akik a közösségi művelődés világának részesei lettek.

CSATHÓNÉ SEBŐK ÉRIKA – KARY JÓZSEF

„Szemléletváltás a kultúra társadalomban és az egyén életében betöltött szerepét illetően.”

Az első alkalommal megvalósított kulturális közfoglalkoztatási mintaprogram minden érintett szereplőt új feladatok elé állított. A Nemzeti Művelődési Intézetnek a kísérleti időszakban kellett végrehajtani a tartalomvezérelt, szerkezeti, gazdasági, informatikai, műszaki rendszer elemek fejlesztését, az üzemszerű, biztonságos, jogszerű működési feltételek kialakítá-

sát, a humánerőforrás célra hangolását, a hiányzó kompetenciák pótlását. A program idejére hirtelen megnövekedett dolgozói létszám, a speciális munkajogi státusz, a személyek mentális támogatási szükséglete, mentorálása, a szakmai feladatteljesítés ösztönzése, a helyi partner igényeihez is igazodó szükségletek azonosítása, a képzés iránti igény fenntartása, az indikátororientált működés követelménye a hatékony hálózatos működés felé vitte a szervezetet.

A program legnagyobb hozadéka az, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet a program eredményes megvalósításával küldetése szerinti olyan országos szakmai programot valósított meg, melynek révén valóságos országos hálózatos működésre mutatott példát. Bebizonyította, hogy lehetséges az ágazatok közötti eredményes együttműködés. Ráirányította a közművelődési feladatellátásért felelős szervezetek figyelmét a kulturális feladatellátás fontosságára.

Sok településen nagy kihívást jelentett a megfelelő, érettségizett, helyi munkanélküli megtalálása, hiszen a leszakadó, hátrányos helyzetű településeken gyakran a 8 évfolyam elvégzése az általános, miközben az önkormányzat részéről igény van a programban való részvételre. Megoldás lehet, ha szomszédos településről járhat át a közfoglalkoztatott.

A közfoglalkoztatottak munkájának és a képzés eredményeként sok településen sikerült tudatosítani a közösségi művelődés fontosságát, felhívni a figyelmet arra, hogy szükséges státuszt fenntartani a települések közművelődésének koordinálására. A közfoglalkoztatott kollégák visszajelzéseiből arra következtettünk, hogy esetükben – és ez a vál-

HAJNAL LÁSZLÓ

„A hat hónap nagy rugalmasságot és empátiát kívánt”

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 189 fő kulturális közfoglalkoztatottal dolgoztunk: 172 fő közösségi munkással, 7 fő közösségi koordinátorral, valamint 5 fő asszisztenssel. A közfoglalkoztatottakat 67 partnerszervezet fogadta.

Nagy várakozás és érdeklődés előzte meg a Kulturális Közfoglalkoztatási Programot Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A csatlakozott partnerszervezetekkel szinte napi kapcsolatunk volt. Célunknak tekintettük – a közösségi munkások közreműködésével – a helyi szinten közösségfejlesztő folyamatok elindítását, majd egy megyei hálózat kialakítását. A közfoglalkoztatottak közreműködtek a helyi fiatalok aktivizálásában, részt vettek a közösségi szükségletek és erőforrások feltárásában, szervezték a közösségi értékek összegyűjtését, szerepet vállaltak a szolidaritást elősegítő társadalmi kezdeményezésekben. Besenyszögön például a helyi érték bizottságba választották be egykori közfoglalkoztatott munkatársunkat.

tozás családjukat, szűkebb környezetüket is érinti – a program hatására következett be szemléletváltás a kultúra társadalomban és az egyén életében betöltött szerepét illetően.

A program résztvevőinek nagy hányada nem rendelkezett szakmai előképzettséggel, ezért szakmai és emberi kihívást jelentett a szakterületen dolgozó közfoglalkoztatottak motiválása, a terület, a célok, a feladatok értelmezése, megismertetése.

A közfoglalkoztatottak körében többen a programban szerzett élményeik alapján kezdtek mélyebben érdeklődni a kultúra és a közművelődés, valamint a saját közösségük iránt.

Az elmúlt években megjelent a munka világában egy ellentmondás, melynek alapja a tapasztalat és az alkalmazhatóság viszonya. Egyre

kevesebb friss diplomás személy tud elhelyezkedni a munkaerőpiacon munkatapasztalat hiányából adódóan. Így azonban felvetül a kérdés, hogy miként szerezzen tapasztalatot a pályakezdő fiatal, ha nem kap lehetőséget, és nem kerül alkalmazásba? Ezen probléma kiküszöbölésére nyújtott kiváló lehetőséget a kulturális közfoglalkoztatás. A program résztvevői közül többen a fél év alatt elsajátított ismereteik, kialakult kapcsolati tőkéjüknek köszönhetően tudtak elhelyezkedni a munka világában.

A képzés hatására hálózatosodás indult be az egy járásban dolgozó közfoglalkoztatottak között, felmerült az igény további találkozásokra, tapasztalataik megosztására, a koordinátor és a megyei iroda segítségével szakmai napot is szerveztek.

szervezet a mai napig foglalkoztatja a részt vevő személyeket. A program eredményeként olyan kistelepüléseken is megindulhatott a helyi közösségek fejlesztése, ahol évtizedek óta nem volt hasonló helyi kezdeményezés.

A visszajelzések alapján elmondható, hogy a program egyedülálló módon újra lendületet adott a közművelődés humán erőforrás-bázisának megerősítéséhez, a „kulcsos” művelődési házak újra megteltek élettel. Megyénkben sajnos egyre több a nem rendszeres nyitva tartással működő művelődési ház, amelyek időszakosan vagy egyáltalán nincsenek nyitva. Ezt nemcsak az infrastrukturális problémák okozták, hanem főleg a helyi szakemberek hiánya is. A közfoglalkoztatási programnak köszönhetően több művelődési házat is sikerült újra megnyitni, illetve állandó programmal újra feltölteni. A megyében található önkormányzatok, intézmények, civil szervezetek nagy-szerű lehetőségnek tekintették, hogy a programon keresztül bővíthették személyi állományukat, hiszen erre évek óta nem volt lehetőségük.

A program során rendszeres, állandó és szorosabb kapcsolatban álltunk a résztvevő intézményekkel, amely erősítette az együttműködést, együtt gondolkodást és a közös me-

HUSZ KATALIN

„Több partnerszervezet a mai napig foglalkoztatja a programban résztvevő személyeket”

Komárom-Esztergom megyében a Kulturális Közfoglalkoztatási Programban összesen 63 partnerszervezet vett részt, akik 144 fő foglalkoztatását vállalták, közülük 5 fő koordinátorként dolgozott a járásokban. A program a kezdeti nehézségek ellenére nagyon sikeresen zárult megyénkben, sok pozitív visszajelzést kaptunk, és több partner-

előzőleg – a nagyobb közfoglalkoztatási programra számítva – tudatosan kerültek kiválasztásra. Volt közöttük olyan, aki HR-esnek tanult, s már évek óta foglalkozott közfoglalkoztatási programmal; volt, aki rendszerszemléletű gépészmérnökként kiválóan átlátta, hogy milyen táblázatokkal, adatbázisokkal lehet 189 ember adatát nyilvántartani, s adott esetben azonnal előkeresni. A hat hónap mindazonáltal nagy rugalmasságot és empátiát kívánt a főként hölgyekből álló munkatársakkal történő kapcsolattartás során.

Irodánkban minden szervezettel sikerült jó kapcsolatot kiépíteni, és szinte mindegyikkel elindult az együttműködés más területeken is. Jó példája ennek a hamarosan Szolnokon – az Aba-Novák Kulturális Központ Nonprofit Kft. működtetésében – megnyíló Agora, ahol számos, közösségi koordinátorokkal együtt töltött találkozó alkalmával folytattunk szakmai megbeszélést arról, hogy mely területeken tudnánk együttműködni a környező kisebb települések javára.

Összességében nagy örömeinkre szolgált mind a foglalkoztatás, mind a képzés. A képzés alkalmával a tudásanyag mellett az egymás megismerése és az egymást segítő hálózat kialakítása volt a fő célkitűzés. A jól működő hálózatnak köszönhetően van róla információnk, hogy közel húszan helyezkedtek el főállásban, jobbára partnerszervezeteinknél. Akiknek eddig még nem sikerült főállású munkahelyet találniuk, azok nagyon várják a folytatást!

gyei projektek megvalósítását, illetve a Művelődési Intézet és a megyei iroda ismertségét. A koordinátorokkal is nagyon jó kapcsolatot ápoltunk, megkönnyítették a kapcsolattartást, a feladatok leosztását, a partnerszervezetek és közfoglalkoztatottak közvetlen elérését.

A hat hónap során szinte minden résztvevővel sikerült valamilyen szintű személyes kapcsolatot kialakítani, a legszorosabb mégis a Kisbéri járásban alakult ki, hiszen ezt a csoportot vezettem a képzés során. A legnagyobb személyes pozitív élményt a képzés jelentette, amely kihívás és lehetőség is volt egyben. Kihívás, hiszen olyan tudást kellett átadni, amelyet mindennapi munkájuk során használni tudtak a résztvevők, másrészt lehetőséget adott a velük való kapcsolat erősítésére, rajtuk keresztül helyi fejlesztések, kezdeményezések elindítására.

Természetesen számos kihívással és akadállyal is találkoztunk a folyamat során, hiszen össze kellett fogjunk 150 embert, és kulturális szakemberként hirtelen belecsöppentünk a személyügyi és munkaügyi világba. Egy új, egyedi közfoglalkoztatási program kiépülésének részesei lehettünk, a rövid határidők, a többször módosuló dokumentációk vissza-visszatérő akadályokat gördítettek az iroda és a partnerek elé, de a kollégák munkájával és a hónapok előrehaladtával egyre inkább sikerült szert tenni a megfelelő rutinra.

A program során számos jó kezdeményezés született: Etén például receptklubot, informatikai és újságíró

szakkört indítottak. Továbbá minden kulturális közfoglalkoztatottat bevonunk a helyi települési értékek feltárásába, értéktáras kérdőívet töltöttek ki, fényképeket, kiadványokat gyűjtöttek, amelyek alapján egy „érték-térképet” is elkészítettünk. Ebben a munkában néhányan kiemelkedő eredményeket értek el, például a dunaalmási közfoglalkoztatott Rátvai Dóra, aki gyűjtésével példaként szolgálhat a többiek számára is.

MÁTÉ LÁSZLÓNÉ

Közművelődés, közösség, kulturális közfoglalkoztatás

No.1. *Közöm az egészhez*

Féltem. Még sosem voltam munkáltató. Még egy emberé sem, nem-hogy kétszázé. A közművelődésben is csak öt éve dolgoztam még akkor, bár a kulturális területet mindig is a hivatásomnak tekinttem. A közművelődési szakmai közösség elfogadott, s bízott abban, hogy a Művelődési Intézet által kezdeményezett kulturális közfoglalkoztatás hiánypótló lesz a területi művelődési intézmények, a kisebb civil szervezetek és a települési önkormányzatok kulturális tevékenységének segítésében. Az én munkaadóm részéről is nagy bizalom volt egy újonnan felállt országos in-

tezményrendszerre, 19 megyei irodára négyezer közfoglalkoztatott munkáltatását rábízni.

Ilyen mértékű pozitív hozzáállással, belénk vetett bizalommal csak jól lehet sáfárkodni! Mint a mesében a kölevest főző vándor, aki egy szem kőből egy egész falut lakatott jól az emberek jóakarásával. Mindenki tett hozzá, aki csak részt vett benne, színesítette, gazdagította – mind szakmailag, mind emberileg. Az elején még sejteni sem lehetett, mennyire sok és sokirányú hozadéka lesz a programnak!

A kulturális közfoglalkoztatási mintaprogram minden nehézsége ellenére jelentős és kiemelkedő szakasza volt életemnek. Beláthatatlan kapcsolati tőkére tettem szert, számos embernek jelentett örömet az értelmes munka, és ezt az örömet megosztotta velem, én együtt örültem velük. Mind a megyei iroda, mind a Művelődési Intézet ismertsége nagyon nőtt.

No.2. *Közösség*

Először ketten jöttek, októberben. Már ez is nagy segítség volt, hiszen a megyei iroda két fővel működött májustól. Aztán novemberben újabb hat asszisztens. Ők pillanatok alatt felosztották egymás között a munkát, majd később mindenki csinált mindent, hogy beletanuljon. Mert a közfoglalkoztatás munkáltatói hátránya: aki szerencsés és talál munkát, az bizony már akár másnap leszámol. Aztán decemberben egy hét alatt 194 ember lett a munkatársunk!

A koordinátorok kiválasztásában nagy segítség volt, hogy Nógrádban a járási közművelődési intézmények ajánlásával kerültek be a rendszerbe.

Jól jártunk velük: a programban végig – sőt azután és azóta is – jól vették az akadályokat, nagyban segítettek mind a közfoglalkoztatottak, mind a partnerszervezetek munkáját. Erős csapattá váltak, akiktől azóta is kérhetek segítséget, és továbbra is tartják egymással a kapcsolatot – és várja a folytatást, akinek nem sikerült munkát találnia.

MAKRA BORBÁLA – DÉNES-VARGA ZSUZSA

**„Mérhető volt az a többlet,
amit a program keretében
foglalkoztatott munkatár-
sak jelenléte és tevékeny-
sége adott.”**

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program indulásakor Pest megyében 200, Budapesten 136 fő álláskeresőt alkalmaztunk. Időközben lehetőséget kaptunk a létszám növelésére, így a program zárásakor Pest megyében 224, Budapesten 150 fő vett részt a kulturális közfoglalkoztatásban.

A közös munka során természetesen volt egy egészséges fluktuáció, munkaerő-vándorlás, amelynek oka a folyamatos munkaerő-piaci mozgás volt: foglalkoztatottaink 23 %-a tudott elhelyezkedni.

Pest megye településeinek 43%-a, 81 település vett részt a projektben. Elsősorban önkormányzatok és művelődési házak voltak a partnereink, csupán 15%-uk volt civil szervezet.

A budapesti kerületek szinte mindegyike (21) fogadott közösségi munkást. Itt a partnerek megoszlása teljesen ellentétes volt a Pest megyei adatokkal, azaz a fővárosban 79%-ban civil szervezettel voltunk kapcsolatban, és sajnálatos módon a vártnál sokkal kevesebb önkormányzat, illetve művelődési ház volt nyitott a programra.

A feladat megvalósítását, a hálózatszerű munkavégzést 13 koordinátor segítette eredményesen (Pest megyében 8, Budapesten 5 fő).

A program során lezajlott Kulturális közösségszervezés alapjai című képzésben, Pest megyében 190, Budapesten 119 fő kapott tanúsítványt. A képzések 14 csoportban zajlottak, átlagosan 22 fővel, több helyszínen: a Pesti Vármegeházán, a Nemzeti Művelődési Intézet Corvin téri épületében, a Fővárosi

A kulturális közfoglalkoztatás közösséggé szervezte a megyében a kultúráért tevők jelentős részét. Jobban megismerték saját településüket a kérdőíves felmérések által – sok helyen fel is használták a válaszokból leszárt véleményeket a kulturális élet jobbítására. Volt település, ahol a civil életre vonatkozó kérdőív kitölthetetlen volt: nem volt a településen civil szervezet. „Mit írjak a kérdőívre?” – jött a kétségbeesett kérdés. Majd a biztatásra, hogy járjal utána, miért nincs, lehetne-e, kikkel, milyen céllal, eljutott odáig, hogy alakulóban van a kulturális közfoglalkoztatottunk szervezésével egy civil szervezet! A saját közösségi munkájukat képesek lettek kifelé sugározni, és generálni más közösségek létrejöttét.

No. 3. Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás nem állt le. A településeket járva egyre több helyen látom, hogy a közfoglalkoztatottaink önkéntesként vesznek részt egy-egy település programjainak szervezésében, rendezésében, lebonyolításában. Sajnos, a megyében a munkalehetőség nem ugrott meg jelentősen ebben az évben sem – a kulturális közfoglalkoztatás legalább helyben tartotta azt a sok fiatal, akinek pár hónapra értelmes, tartalmas munkát adott. Belekóstoltak, jól teljesítettek, bizonyítottak – bizonyítottunk. Fontosak lettek, munkájukra számíthatnak, építhetnek a települések. Bízunk benne, hogy folytatjuk!

Kormányhivatal Munkaügyi Központjának termében, a Kőrösi Csoma Sándor Kulturális Központban, valamint a Tan Kapuja Buddhista Főiskolán.

A nemzeti Művelődési Intézet Pest Megyei Irodájának munkatársai komoly szakmai és emberi kihívásokkal kerültek szembe a 6 hónap alatt. Ezek közül kiemelkedik a mentális és a szociális problémák kezelése. Összességében igen sokrétű, nagy odafigyelést, szervezőkészséget, diplomátikus és rugalmas hozzáállást követelt a feladat mindnyájunktól.

A program szakmai folyamatát a kezdeti bizalmatlanság és az adminisztrációs nehézségek ellenére a nyitott együttműködés, a szorgalom jellemezte: jó munkakapcsolat alakult

ki a partnerszervezetekkel és a közfoglalkoztatottakkal egyaránt.

Általános volt az a visszajelzés, hogy a települések kulturális életében ez alatt a hat hónap alatt már mérhető volt az a segítség, az a többlet, amit a program keretében foglalkoztatott munkatársak jelenléte és tevékenysége adott.

Rendezvények, kiállítások, családi programok, kulturális klubok, pályázatok keltek életre, jöhettek létre a közfoglalkoztatottak segítségével. Ezen kívül néhány intézmény, közösségi színtér mindennapjait könnyítette meg az új ismeretek alkalmazásával (pl. informatika, adatbázis-kezelés, fotó- és filmkészítés, egyéb technikai ismeretek), így az intézményen belüli

szakmai munka is sokkal gördülékenyebb, átláthatóbb, gyorsabb, eredményesebb lett.

Az iroda munkatársai a fent említetteken túl a program egyik fontos hozadékának és eredményének azt tartják, hogy a „szakmánk” e lehetőséggel kitekintett egy speciális társadalmi réteg felé, új emberi erőforrásokat is megismert és alkalmazhatott a hat hónapos munkafolyamat során. Mindezek az iroda munkatársaiban is előhívtak olyan tudásokat, készségeket, amelyek a későbbi eredményes munkavégzést segíthetik majd.

A visszaigazolások alapján reméljük, hogy a programban való részvétel és a közművelődésben végzett munkák sikerei megerősítették a tartós munkanélküliek önbecsülését, hitét, és lehetővé teszik a munka világába való visszakerülésüket.

SZALAY LILLA

„A közfoglalkoztatottak olyan tevékenységeket végeztek, melyeknek hagyományai voltak, de tudomásunk van új tevékenységek elindításáról is.”

Somogyban a fluktuációt is beleszámolva összesen 246 fő vett részt a kulturális közfoglalkoztatási programban, döntő többségük közösségi munkásként.

Területi koordinátorként a legnagyobb kihívást – előzetes tapasztalat hiányában – a munkáltatóvá válás jelentette – a szó minden értelmében. Tisztába kerülni az adminisztrációval, a vonatkozó jogszabályokkal, betartani és betartatni azokat úgy, hogy közben emberséges módon lehessen a felmerülő problémákat kezelni. Kihívást jelentett a munkaügyi helyzet megértése a partnerekkel és a foglalkoztatottakkal, a mindennapos kapcsolattartás, a problémák megfelelő, a felek igényeit és lehetőségeit szem előtt tartó kezelése. Szakmailag kihívást jelentett a legtöbb esetben

közösségi programokat valósítottak meg (pl. az adventhez, farsanghoz vagy húsvéthoz kapcsolódva), melyek már régóta nem voltak a településen. Ennek elsődleges oka az, hogy az önkormányzatok anyagi lehetőségei nem teszik lehetővé, hogy a feladat ellátására munkavállalót foglalkoztassanak, az önkéntesség pedig még nem elég elterjedt ehhez. Ez utóbbi területen is hozott változást a foglalkoztatás, hiszen részben a képzésben szereztek erről ismeretet, illetve néhányan a program megvalósulása után önkéntesként segítettek-segítik a településeket.

Néhány közfoglalkoztatott a mai napig is a partnerszervezetnél végez munkát. Keveseknek sikerült főállásúként folytatni a tevékenységet, de más közfoglalkoztatási programban is dolgoznak néhányan. A program hozadékaként a foglalkoztatás során több település ráébredt arra, hogy mennyi hozzáadott értéket képvisel ez a tevékenység, és törekedtek arra, hogy a felkeltett igényekre reagálva próbálják a munkaerőt megtartani. A települések többségén a közfoglalkoztatottak olyan tevékenységeket végeztek, melyeknek hagyományai voltak, de tudomásunk van új tevékenységek elindításáról is. Ilyenek jellemzően az értékárral kapcsolatos feladatok, de például Simonfán színjátszó kör indult.

KISSNÉ KONDÁS MÁRIA

„A képzés szervezésekor szembesültünk azzal, hogy partnereink számára mennyire nélkülözhetetlenné vált közfoglalkoztatottaink munkája.”

A közfoglalkoztatás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 312 embernek adta vissza a méltóságát, a magába vetett hitét és az önbecsülését. Ekkora létszámot egyszerre beléptetni, személyi anyagukat rendszerezni, továbbítani,

csak érettségivel rendelkezők közművelődési szemléletének kialakítása. A szemléletformálásban, az ismeretek átadásában a legnagyobb előrelépést a képzés hozta.

A kezdeti nehézségek után elsősorban a képzés hozott minőségi változást a kapcsolattartásban is – legnagyobb mértékben azoknál, akiket 8 napon át képeztem vagy képeztek az iroda munkatársai. A képzés és néhány személyes látogatás adott leginkább lehetőséget arra, hogy közvetlenül szerezhessek információt a közfoglalkoztatottak munkájáról, problémáiról, örömeiről; illetve arra, hogy tudásomat, tapasztalataimat megosztva velük, segítségükre lehessenek. A képzés a foglalkoztatottak egy-

máshoz való viszonyában is változást hozott. Volt olyan csoport, melynek tagjai a képzés után is kapcsolatban maradtak egymással (néhányan a program után is), segítették egymás munkáját, közösségként kezdtek működni.

Általánosságban elmondható, hogy Somogyban – tekintettel az aprófalvas településszerkezetre – a program legnagyobb hozadéka, hogy sok településen a művelődési ház kinyitott, a látogatók és általában a közösség rendelkezésére tudott állni azáltal, hogy a közfoglalkoztatott nyitva tartotta. Néhány esetben kisebb eszközök beszerzésére is sor került (pl. ping-pong asztal). A közfoglalkoztatottak a településeken olyan

illetve folyamatában végigkísérni óriási munka és felelősség volt. Remélni sem mertem, hogy a szintén közfoglalkoztatás keretén belül dolgozó irodai asszisztensek ekkora felelősségtudattal és precizitással fogják kezelni több mint 300, számukra ismeretlen kulturális közfoglalkoztatott teljes adminisztrációját. Legszebb álmaimban sem gondoltam volna, hogy a koordinátoraink ilyen lelkiismeretes, talpraesetten építik a kapcsolatot és közvetítenek a partnereink között – a partnerszervezeteink pedig együttműködéssel támogatták munkánkat.

Óriási fejtörést okozott ekkora számú kulturális közfoglalkoztatott képzésének megszervezése, könnyen megközelíthető, ingyenes képzési helyszín, és különböző feltételeknek megfelelő elismert oktatók biztosítása.

A képzés szervezésekor szembeültünk azzal, hogy partnereink számára mennyire nélkülözhetlenné vált közfoglalkoztatottaink munkája. Gyakran a képzés 8 napjára is „fájó szívvel” engedték el őket, mert annyira komoly feladatokat láttak el az adott település kulturális és közösségi életében. Ezt a képzés beosztásánál figyelembe kellett vennünk, ami többletmunkát jelentett, ugyanakkor

megerősített bennünket tevékenységünk fontosságában. Azok az emberek, akik évekig munkanélküliként élték életüket, vagy nem képesítésük szerinti közfoglalkoztatásban vettek részt, most fontos feladatokat kaptak, és bizalmat szavaztak nekik és munkájuknak. A közfoglalkoztatás végét követően sokan önkéntesként folytatják munkájukat partnereinknél – a kulturális közfoglalkoztatás program folytatásában reménykedve. Sőt, volt

olyan szerencsés, aki egyenesen az önkormányzatnál kapott állást, miután meggyőződtek rátermettségéről, illetve külön kiemelném, hogy két korábban koordinátorként dolgozó közfoglalkoztatottunk és egy asszisztensünk munkájuk és szakirányú végzettségüknek köszönhetően jelenleg megyei irodánk munkatársai, s eként bizonyítanak.

Sikernek éljük meg, és külön örülünk annak, hogy az egyik településen futó ifjúsági programsorozatunkat a település egyik közfoglalkoztatottjából lett önkéntes segíti, mentorálja.

Természetesen nem lehet azt mondani, hogy 312 közfoglalkoztatottból mindenki lehetőségként élte meg a programot, és igyekezett a legtöbbet kihozni magából a munka során, de sokan közülük nagyra értékelik, amit kaptak, tanulhattak. Jó érzés arra gondolni, hogy magabiztosságot adtunk ezeknek az embereknek, akik már újra el mernek menni egy állásinterjúra, hitet adtunk nekik, hogy helyük van a munkaerő piacon.

Partnerszervezeteink és egykori közfoglalkoztatottjaink e-mailben vagy telefonon naponta érdeklődnek, hogy mikor számíthatnak a következő kulturális közfoglalkoztatásra. Megyénkben azóta más közfoglalkoztatotti programok is indultak, de a kulturális közfoglalkoztatásban résztvevők közül sokan inkább „kivárnak”, mert ebben a programban tanultak, fűződnek hozzájuk kezdeményezések, érezhették magukat értékesnek.

BICZÓ MIKLÓS

„A partnerszervezetek nagyon örültek, hogy minőségi munkaerő dolgozik kulturális, közművelődési területen.”

Vas megyében 140 főt sikerült bevonni a kulturális közfoglalkoztatásba több mint 60 partnerszervezet részvételével. Nem volt könnyű feladat szakmailag koordinálni 140 embert úgy, hogy 40 különböző településen dolgoznak, de a kulturális koordinátorok segítségével sikerült áthidalni a nehézségeket.

Folyamatosan kellett tartani a kapcsolatot a partnerekkel, és természetesen közvetlenül a kulturális közfoglalkoztatottakkal is. A partnerszervezetek nagyon örültek, hogy végre minőségi munkaerő dolgozik kulturális, közművelődési területen. A közfoglalkoztatottak pedig végre olyan munkát végezhettek, aminek a település és saját maguk számára egyaránt van hozzáadéka.

A közfoglalkoztatottak és koordinátorok között a program során kiváló kapcsolat alakult ki. Irodavezetőként a képzések alatt ismertem meg őket igazán: gondolataikat, világlátásukat, az emberekhez, közösségekhez való viszonyulásukat. A nyolcnapos „Kulturális közösségszervezés alapjai” képzés a program egyik kiemelkedő eleme volt, melyről szinte csak pozitív visszajelzéseket kaptunk. A képzések kiváló hangulatban zajlottak, sokat tanultunk egymástól, hiszen mindenki beszámolt a saját településén tapasztalt jó és kevésbé jó gyakorlatokról is. Sokan ekkor hallottak először részletesen a közösségi bevonás módszereiről, számukra különösen hasznos volt a képzés. Az ott megszerzett ismereteket a településre visszatérve kiválóan tudták hasznosítani.

Sokak számára a tárgyi-szakmai alapismeretek megszerzésén túl a képzés valódi hozama a kapcsolatrendszer kiépülése volt. A program

során a hagyományos programszervezési, adatfeltöltő, dokumentációs munkákon kívül több helyen komoly értékelő munkát is kezdeményeztek a közösségi munkások. *Gersekaráton, Zanaton helytörténeti gyűjtés készült, mely egy kiállításban, valamint egy kiadványban is kiteljesedett.* Így a kulturális közfoglalkoztatottak is elmélyülten foglalkoztak a falu életével, hozzájárultak a múlt feltáráshoz, közvetve ezáltal a jövő építéséhez is. Jövőben hasznosítható

potenciált jelent a megye kulturális életében az, hogy – a közösségi koordinátorok segítségével – a településeken foglalkoztatottak megyei szakmai hálózatát tudtuk létrehozni, hiszen a programban résztvevők behálózják egész Vas megyét.

Fontos területe a programnak a civil közművelődés fejlesztése, s hozzáadékként fejlődése, hiszen a civil szervezeteknek kevésbé áll rendelkezésre forrás állandó munkatárs hosszabb távú foglalkoztatásához.

SZÁMFIRA- TURUPOLI NÓRA

„Főleg a kistelepülések örültek nagyon a lehetőségnek”

Megyei irodavezetőként a legnagyobb kihívást a partnerszervezetekkel és munkavállalókkal való folyamatos kapcsolattartás jelentette (Veszprém megyében összesen 80 partnerszervezet és 170 fő közfoglalkoztatott volt). Az állandó telefonos, e-mailes informálás fizikailag és emberileg is megterhelő volt, a konfliktusok elsimítása, a csúszás miatti indulatok kezelése nehézségeket okoztak. *A programban sok nehéz sorssal találkoztam, számtalan munkavállalónak szinte utolsó esélyt jelentett ez a közfoglalkoztatás, s ezt nem volt könnyű kezelni. Szakmailag az egész program kihívást jelentett, hiszen pályám során eddig sem munkaiüggyel, sem munkanélküliek közvetítésével nem kellett foglalkoznom, szinte új szakmát kellett megtanulnom pár hónap alatt. A megvalósításban segítségemre voltak a munkaiügyi központok és a később belépő asszisztensek, koordinátorok.*

Miután munkába álltak az asszisztensek, koordinátorok, közösen – az ötleteiket is figyelembe véve – alakítottuk ki a munkafolyamatokat, együtt tanultunk, együtt fejlődtünk. Emiatt az asszisztens kolléganőkkel

szoros munkakapcsolatban dolgoztunk. A koordinátorokkal heti személyes megbeszéléseket tartottam, melyeken az adminisztratív, logisztikai kérdéseken kívül a szakmai munkát is megterveztük. A koordinátorokkal ezért még az asszisztensekhez képest is szorosabb szakmai kapcsolatra volt szükség.

A partnerszervezetekkel kifejezetten pozitív volt a kapcsolatom, sok szervezet képviselőjével régebbi munkakapcsolatot elevenítettünk fel, az újakkal is gördülékenyen ment a kommunikáció és az együttműködés. *A folyamatos kapcsolattartás segítette a program sikerét megyénkben. Majdnem mind a 80 partnerünktől pozitív visszajelzéseket kaptam, egy-két kivétellel mindegyikük regisztrált*

a következő programra. Főleg a kistelepülések örültek nagyon a lehetőségnek, hiszen nekik volt a legnagyobb szükségük munkaerőre, hogy a korábban humán erőforrás hiány miatt meg nem valósult programjait lebonyolítsák. Több településen honismereti gyűjteményt gondoztak, fejlesztettek a közfoglalkoztatottak, sok helyen a helyi értéktár kialakításában segédkeztek, kulturális programokat, foglalkozásokat szerveztek, bonyolítottak le, néha kiállítást őriztek. A közfoglalkoztatottak részéről is túlnyomórészt pozitív visszajelzések érkeztek: készítettem egy kérdőívet, melyben a tapasztalataikat kérdeztem a munkáról, partnerszervezetről, hogy ki lehessen szűrni a nem megfelelő fogadószervezeteket. Az eredmény azt mutatja, hogy egy-két szervezetet leszámítva mindenhol jól érezték magukat a közfoglalkoztatottak, és szívesen végezték a rájuk bízott feladatokat, többeket a fogadó szervezet állandó állásra is felvett.

A megyében a programban dolgozó 170 főből sokan vannak, akik érteklődő, kreatív hobbival, érdeklődéssel rendelkeznek – a program segítségével ezt a településük is megismerhette, a fogadó partnerszervezet közvetítésével így hozzájárultak településük közösségi művelődéséhez. Több helyen indítottak ifjúsági klubot (pl. Öskü), amely azóta is működik, vagy kézműves foglalkozásokat (pl. Berhida), illetve az értékgyűjtést folytatják a program után (pl. Soly, Nemesvámos).

KONGZÉR KATALIN

A kulturális közfoglalkoztatottak „vérfrissítésként” hatottak a meglévő kollektívákra”

A mintaprojekt gyakorlatilag új fogalmat vezetett be a hazai közfoglalkoztatásban: keretében Zala megyében 175 fő kulturális közfoglalkoztatott dolgozott partnerszervezeteknél: önkormányzatoknál, közművelődési intézményekben, illetve civil szervezeteknél.

A program legfőbb célja, hogy lokális szinten megvalósuljon a helyi értékteremtés, a nemzeti, illetve helyi kultúra terjesztése és az értékek megőrzése. A decemberben elinduló szakmai feladat minden partnerszervezetnél – kivétel nélkül – pozitív folyamatot indított el, kitöltve azt az űrt, amire saját kapacitásból erőforrás nem volt biztosítható.

Az egyik pozitívuma már a kiválasztásnál megmutatkozott, ugyanis partnereink saját maguk választották ki azokat a munkanélküli személyeket, akikkel a feladatellátást biztosíthatónak vélték. A személyes

ismeretség révén a leendő közfoglalkoztatott kollégák képessége, affinitása, munkához és a helyi közösséghez való viszonya többé-kevésbé előzetesen tudott volt, így szinte azonnal „bevetethetők” váltak a kulturális folyamatok vitelébe. *Helyi közösségi terek nyíltak meg* olyan módon, hogy *rendszeres nyitva tartás* mellett működhetek – amire a legtöbb helyen idáig nem volt példa. A kollégák többsége az előttük álló időszakra tudatosan *megtervezte a kulturális folyamatokat, programokat, majd ugyanazokat megszervezte, illetve kapcsolatokat épített a megvalósításhoz.* Az aprófalvas településszerkezetű Zala megyében (összesen 258 település) ez fantasztikus előrelépésnek számított.

Közösségépítő folyamatok még olyan helyen is elindulhattak, ahol *nincs erre alkalmas közösségi-, művelődési ház* (pl. Egervár, lakosságszám 1051 fő). Itt elindították az Esti Szabadegyetemet, mely péntek esténként az iskola egyik osztálytermébe 15-25 fő állandó érdeklődőt vonzott. Egészségügyi előadásorozatok (érrendszeri betegségek, magas vérnyomás, diabétikus étrend cukorbetegeknek stb.) mellett közfoglalkoztatottunk a mézeskalács készítésének fortélyait mutatta be, farsangi népszokásokat elevenítették fel. Ugyanígy Egerváron, az ún. „pincedombi” önkormányzati

épületben sütő-főző tanfolyamot indított Béresné Dormán Ibolya.

A zalai Mura-menti, horvátok lakta térségben több településen is dolgozott közfoglalkoztatott (Molnári, Semjénháza, Petrivente) a helyi önkormányzatnál. Mindhárom helyen sikerült olyan (nemzetiségi) személyt kiválasztani, akik jól beszélik a horvát nyelvet, így a helyi feladatok mellett meghatározó szerepük volt a *nemzetközi kapcsolatépítésben* horvátországi önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, szakemberekkel, az előzetesen kialakult kapcsolatok ápolásában. A Nemzeti Művelődési Intézet Zala Megyei Irodája Nemzetiségi innovatív feladatainak megvalósításában helyi segítők voltak. Aktív szerepet vállaltak nemcsak a szervezésben és lebonyolításban, hanem szereplőként is részt vettek, például az Élő betlehemi játékok két nyelven történő bemutatóján. Folyamatos kapcsolatot tartottak fenn a Horvátországból érkező koreográfussal (települések küldötteinek tartott táncoktatást, akik pedig saját csoportjaiknak adhatták át az elsajátított tudást), illetve (a betlehemes játék színpadi feldolgozását segítő) rendezővel.

A kulturális közfoglalkoztatottaknak köszönhetően a civil szervezetek tartalmi tevékenysége fellendült, emellett az *adminisztráció*, illetve *archiválások* terén is számot adhattak képes-

ségeikről. *Nyilvántartások rendszerezésével* nagyban megkönnyítették az adott szervezet további munkáját.

„...még sosem dolgoztam ennyire összetartó közösségben, az év végi munkából ki sem látszottunk” – nyilatkozta Molnárné Preczlik Mariann, akit a zalalövői Kerecsen Hagymányórzó Egyesület kért kulturális közfoglalkoztatottnak. A helyi iskolában íjászatra, agyagozásra, rováírásra és langallsütésre tanították a gyermekeket – a *hagyományápolásra* összpontosítva. „Megdöbrentő volt számomra, hogy az agyagos műhelynél állt a sor, hogy kipróbálhassák a gyerekek, és nem a számítógépes teremben tolongtak.” – állítja Mariann. *Adománygyűjtést* bonyolított szervezetével a Dévai árvák részére. A Szent Ferenc Árvaházban Bójte Csaba atya vette át a zalalövői szállítmányt.

Meglehetősen nagy létszámban kerültek kulturális közfoglalkoztatottak Zalaegerszeg (16 fő) és Nagykanizsa (24 fő) megyei jogú városokba, hiszen a városokban koncentráltabban jelenik meg a munkanélküliség, nevezett városokban mind az önkormányzatoknál, mind a közművelődési intézményekben és civil szervezeteknél munkát végzők rendelkeztek megfelelő infrastruktúrával, továbbá megkapták az önállóságot, például újszerű feladatok, programok megvalósítására. Itt jellemzően a nagyobb volumenű programok szervezésébe, lebonyolításába kaphattak „betekintést”, *fesztiválok, vásárok és kiállítások* szervezésében jutottak tapasztalatokhoz, és ahogy egy kollégánk fogalmazott „*vérfriessítésként is hatottak a meglévő kollektívákra*”. Új ötletekkel, újfajta megközelítésekkel segítették a szakemberekből álló kollektívákat az intézményekben, kollégákat a különböző szervezeteknél.

Három példaértékű kezdeményezést szeretnék kiemelni:

Az *Egyedi Kézműves Termékek és Zalai Stelázi kiállítás és vásáron*, ezen belül pedig Tóth Endre mester-szakács látványkonyháján segédkez-

hetek a kulturális közfoglalkoztatottak Zalaegerszegen, de ugyanígy említhetjük a nagykanizsai fánkfesztivált (VOKE Művelődési Ház).

Még az előzőeknél is nagyobb jelentőséggel bír a *GardRobbantás* névre keresztelt új rendezvény Zalaegerszegen. A Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ – mint partnerszervezet – közfoglalkoztatott csoportjának kizárólagos eredménye, az ő ötletük alapján, első alkalommal megrendezett programot az intézmény a jövőben minden évben megtartja. A program a környezettudatosságra irányítja a figyelmet, és a segítségnyújtásra – a megunt, *használaton kívüli tárgyak cserebörzsjén*.

Az ún. VMK-ás kulturális közfoglalkoztatott csapatról elmondható, hogy meglehetősen rövid idő alatt kövacsolódott közösséggé. A *Prószafesztivál* szervező-előkészítő munkáját követően ők önálló csapatként be is neveztek a prószasütő versenyre, rengeteg látogatót megörvendeztetve a finom, ízletes prószával. Továbbá ani-

mátorként vettek részt a városi gyermeknap rendezvényen. (E két rendezvény időpontja a májusi továbbfoglalkoztatási időszakra esett.)

Sikernek könyvelhetjük el, hogy a zalai közfoglalkoztatottak közül a hat hónap során *24 fő tudott elhelyezkedni* a munkaerőpiacon, ami 14%-os arányt jelent az összes megyei résztvevőhöz képest. Szinte kivétel nélkül minden érintett megerősítette, hogy elhelyezkedésében segítségére volt a kulturális közfoglalkoztatási program *ismeretségek kötésében, kapcsolatépítésben*, illetve az önmelegzésben.

Az előzőeken túl a projekt sikerességét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Zala megye mindent megtett a folytatás érdekében is. A *Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja teljes Zala megyére vállalta 2014. május hónapra a kulturális ágazatban valamennyi közfoglalkoztatott bérének finanszírozását (175 főből 135 fő élt a lehetőséggel), így a továbbfoglalkoztatás biztosítva volt további egy teljes hónapra.*

Tolna megye

Bács-Kiskun megye

Baranya megye

Békés megye

Fejér megye

Győr-Moson-Sopron megye

Hajdú-Bihar megye

Heves megye

Komárom-Esztergom megye

Nógrád megye

Pest megye

Somogy megye

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Vas megye

Veszprém megye

Zala megye

Hancsicsák Mihály volt siroki kulturális közfoglalkoztatott:

„egy kis biztatás, képletesen simogatás kell, és elkezd működni a tehetség és a közösségi élet”

Sirok. 1800 fős mátrai település Heves megye északi részén. Ismert község a váráról, kanyargós útjai miatt közkedvelt hely a mátrai motorosok közt. Hancsicsák Mihály személyében – a kulturális közfoglalkoztatást követően – két évtized után újra van megbízott vezetője a Mátra Művelődési Háznak. A kultúra háza jelenleg renoválás alatt áll, beszélgetésünk helyszíne a képzőművészeti kiállítások színteréül szolgáló helyi Civil Ház, amelyben a körzeti megbízott irodája is helyet kapott.

K. B. L.: Kiszorultunk a kultúrházból, de gondolom nem bánod, hiszen felújítás van...

H. M.: Pontosan így van, de ezt nemhogy nem bánom, hanem örömmel tölt el. Igazából néhány hete kezdődtek el a munkálatok. 37 millió forintot nyert az önkormányzat, európai uniós forrásból. Tervek szerint augusztus végére készen lesz, és kívül-belül megújul. Persze maradnak mindig fehér foltok, mint ahogy ebben az esetben is, de nyugodtan mondhatom, sokkal szebb lesz. A belső felújítás az elektromos hálózatot is érinti, ami nagyon ráfért már az épületre. A házat a '60-as években építette a valamikori Mátravidéki Fémművek. Akkoriban óriási élet volt

Sirokon, amihez jócskán hozzájárult a gyár – nagyjából 4000 dolgozójával. Ehhez szükségesnek ítélték a művelődési ház megépítését. Ma már csak legendák szólnak arról, hogy mekkora élet volt itt. Minden hétvégén koncert, valamilyen foglalkozás, és persze a sportélet is jelentős volt.

Az épületben van egy nagyteremünk, ami körülbelül 200 főt tud befogadni. Tartozik hozzá egy elég nagy aula, ami állandó vagy időszakos kiállításoknak adhat helyet a jövőben, emellett van még három közepes méretű terem, ahol különböző foglalkozásokat lehet tartani. Ha nagyobb tere van szükség a kültéri rendezvények számára, ezeknek Sirok-Kölkütpusztá vagy Kútvölgy ad helyet. Hagyományos rendezvénytér még a siroki várterülete. Kölkúton van még egy kisebb közösségi színtér, bent a faluközpontban van egy tájház és a József Attila Civil Ház, ezen kívül a könyvtár ad még helyet különböző eseményeknek.

K. B. L.: Hogyan kerültél kapcsolatba a siroki kulturális élettel?

H. M.: Jelenlegi páromat 4 évvel ezelőtt ismertem meg, és 2 évvel ezelőtt, 2012 tavaszán költöztem Sirokba. Korábban Dunakeszin laktam és Pesten dolgoztam szinte egész életemben, főképpen kereskedelmi területen. A legutóbbi munkahelyemen a

cég hangtechnikai berendezésekkel foglalkozott, ez jól illett a művészi és műszaki érdeklődéseimhez. Műkedvelő zenészként magam is játszom többféle hangszeren. Amikor Sirokra kerültem, új munkalehetőséget kellett találnom. Elmentem a település polgármesteréhez, vittem magammal az önéletrajzomat. Elmondtam, hogy milyen ötleteim vannak, mit szeretnék csinálni. Meghallgatott, nagyon megértő és támogató volt, majd közölte, hogy sajnos nincs rá keret. Ezt követően megpróbáltam a helyi kulturális élet körforgásába bekerülni. A zenei és műszaki ismereteim révén részt vettem a recski Mátrai Visszhangok vegyes-kar CD felvételének

elkészítésében. Emellett elkezdtem kiállítás megnyitókön közreműködni. Volt itt egy művelődési ház, ami gyakorlatilag nem működött. A funkciója annyi volt, hogy ha valamelyik siroki intézménynek kellett egy rendezvényhez terem, akkor kinyitották. A legtöbbet nyitva emellett a 100 forintos vásárok okán láthatták a helybeliek. Mikor tavaly elkezdődött a kulturális közfoglalkoztatás, felhívtak a polgármesteri hivatalból, hogy van egy ilyen lehetőség, ha érdekel, akkor megigénylik, ha nem, akkor ők nem foglalkoznak vele. Megkérdeztem, mik lennének a feladatok, majd kértem egy nap gondolkodási időt. Ehhez hozzá tartozik, hogy csak olyan munkát vállalok el, amit aztán meg is tudok csinálni. Másnap szóltam, hogy igen, én vállalnám, hiszen izgat, lehetőséget látok a dologban.

K. B. L.: *Hogyan láttál neki a feladataidnak?*

H. M.: Amikor elkezdtem dolgozni, én úgy voltam vele, hogy: vagy csinálom, vagy nem. Tehát teljes lendülettel fogtam bele. Meg is lepődtek, mert márciusra szinte elkezdtek tudni a programok, minden hétvégére lett egy esemény. Mondták is, hogy ritkítani kellene, nem kell ennyi a településnek. Február végén volt a Kultúrházak éjjel-nappal program, ahhoz is csatlakoztunk, oda is szerveztem eseményeket. A Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Irodája kiváló együttműködést alakított ki velünk, részesei voltunk a Kapunyitó-

gató programnak is, illetve a kulturális közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzésen tanultakból megpróbálom a lehető legtöbbet hasznosítani, mert oda is úgy mentem, hogy amit tanítanak, azt meg akarom tanulni. Vagy csináljuk rendesen, vagy ne csináljuk.

K. B. L.: *Van-e információd arról, hogy milyen régen nem látta el a siroki művelődési ház a maga eredeti funkcióját?*

H. M.: Pontos ismeretem nincsen. De azt tudom, hogy volt egy hölgy, aki nagyjából 10-15 éve ment nyugdíjba. Ő volt az, aki rendszeresen ott volt, szervezett, nyitott és zárt. A ház azóta csak ad hoc jelleggel működött. Jellemző, hogy amikor én ide kerültem, találtam egy feliratot a nyitva

tartással kapcsolatban. Az volt kiírva, hogy nyitva este 6–8-ig. Viszont a házba úgy lehetett bejutni, hogy az ember bement a hivatalba, elkérte a kulcsot. Szóval jelképes volt az egész.

K. B. L.: *Hogyan sikerült kulturális feladatokat tervezni a közfoglalkoztatás alatt, és hogyan született meg az elhatározás, hogy veled folytassa a település a közművelődési munkát?*

H. M.: Amikor én elkezdtem dolgozni, akkor nem úgy gondoltam, hogy lesz 5 hónapom itt és utána vége. Elkezdtem tervezni és eleve ezen az 5 hónapon túlnyúló projekteket állítottam össze. Aztán a program végéhez közeledve Lakatos István polgármester úr mondta, hogy ott vannak azok a feladatok, melyeket beterveztem, ezeket meg kellene csinálni, ezt a képviselő testület is elfogadta, októberig szól náluk a szerződés. Én terveket készítek az elkövetkező négy évre is, mert látom a lehetőséget Sirokban.

K. B. L.: *A kulturális közfoglalkoztatás keretében kezdte el igazán programokat szervezni. Milyen új impulzusok értek, milyen közösségek formálódtak itt a munkád nyomán?*

H. M.: Nekem nagyon kellemes benyomásom van ezzel kapcsolatban. Valahogy úgy látom Sirokot és az itt élő embereket, hogy egy kis biztatás, képletesen értve „simogatás” kell, és elkezd működni a tehetség és a közösségi élet. Az első teadélután meghívottai, amit szerveztem, zenészek voltak, azóta is jóban vagyok velük. Tegezem mindegyiket, a 74 éveset is.

Ő, Pali bácsi hetek óta hív bennünket a párommal, hogy menjünk már fel egy vasárnap hozzájuk látogatóba. Később javasoltam a helyieknek, hogy hozzanak létre egy egyesületet és működtessék. Ugyanúgy fölmerült, hogy a parádi IKSZT-vel közösen kellene szervezni egy biciklis egyesületet, hiszen nagyon jók a környező táj adottságai. Rengetegen kerékpározóknak, de nincs szervezett formája ennek, és sajnos nincs kerékpárút sem, ami a környező településeket összekapcsolná – a helyiek és az ide utazó turisták számára. Egy másik példa: szerveztem egy fotókiállítást. Volt olyan hang, aki azt mondta, hogy „oh, úgyse lesz itt semmi. Örülj annak, ha egyáltalán két ember bemegy a rendezvényekre, örülj annak, hogy ha lesz 10 kép”... Ezzel szemben 86 képet küldtek be, szebbnél szebbeket. Rá kellett döbennem, hogy élnek itt emberek, akik a fotózás iránt érdeklődnek és művelik is, méghozzá egész jó szinten. Találtam is szakembert, aki tudna segíteni a csoport működésében, mentorálásában. Sirok tele van lehetőséggel. Csak korábban megszakadt valahol az irányítás és az emberek közti kulturális kommunikáció. Egyszerűen szétesett. Pedig az infrastruktúra megvan: van focipálya, van tornacsarnok, van kulturális színtér. Mégis áll minden. Tehát ezt le kell porolni, meg kell olajozni, be kell indítani, és újra működőképes. Nagyon sok embert a településen – viszonylag új beköltözőként – a kulturális köz-

foglalkoztatáson keresztül ismertem meg. Sok embert kellett ismeretlenül felhívnom, be kellett mutatkozni, hogy ki vagyok, megtenné-e, hogy befárad hozzám a művelődési házba, mert szeretnék beszélgetni vele. Azt kellett tapasztalnom, hogy a 90%-uk nem volt elutasító. Megegett, hogy egy idős hölgy bejött, és szabadkozott, hogy őneki menni kell 10 perc múlva, de beszéljünk meg egy fellépést, mert ő a siroki asszonykórusnak a vezetője. Aztán szabódott, hogy igazából ő már nem is alkalmas erre, és színpadra sem akar állni. Aztán később eljutottunk odáig, hogy ő legfeljebb a színpad sarkában énekelget majd. A végére – videó is van – annyira megváltozott a hozzáállása, hogy közép-

énekel a színpadon. Nekem úgy tűnt és tűnik most is, hogy az emberek nyitottak, csak el kell fordítani a képzeletbeli kulcsot a zárban. Kell valaki, aki ezt elindítja, és mozgatja.

K. B. L.: *Hogyan lehet a kultúrházat jobban megismertetni a településen, hogy minél többen tudják, hogy mi is az, ami ott várja a lakosokat, mikor is lehet oda bemenni?*

H. M.: Fontos a kommunikáció az emberek irányába. Én úgy gondolom, hogy ha egy eseményt szervez az ember, legyen az bármi, legyen az fiatalok vagy idősek számára, és netán kevés ember jön el, akkor egy csapda és nagy hiba, ha a szervező azt mondja: én jó vagyok, de itt az emberek érdektelenek. Sirokon az időseket leszámítva, a középkorúak és a fiatalok arra panaszkodtak, hogy itt nincs semmi, hogy a művelődési ház nem működik, hogy nincsenek megfelelő kulturális események, egyáltalán nincsen szórakozási lehetőség. Csak az idősek beszéltek meglepedéssel, szerintük kellően jó és kellő számú esemény van. Nagyon érdekes volt a kontraszt, de ők ugye megszokták, ami volt. A fiatalok abban nőttek fel és azt látták, hogy tényleg nem történt semmi; ha szórakozni akarnak, akkor be kell menni Egerbe. Itt helyben másra nincsen lehetőség. Ezt a folyamatot kell megfordítani és más irányba terelni.

K. B. L.: *Intézményvezetőként előfordulhat hamarosan, hogy kulturális közfoglalkoztatottal fogsz együttműködni, milyen szellemi munícióval tudnád*

ellátni, mi az a fontos dolog, amire oda kellene figyelnie a munkája során?

H. M.: Erősen emberfüggő kérdés, hiszen ha kellően önálló és kellően nyitott, akkor én úgy gondolom, ha az ember megmondja neki a célokat és a buktatókra is figyelmezteti, akkor végig tudja csinálni. Ha kevésbé önálló, akkor mindenképpen azt tudnám mondani, hogy beszéljen az emberekkel, vegye fel a kapcsolatot a településén élőkkel. Nem az irodában kell ülni, és várni, hogy majd történik valami, hanem fenntartani a kontaktust az emberekkel. Menjen ki. Menjen ki az emberekhez beszélgetni. Ez egy érdekes kérdés a külső szemlélő számára. Mert mit látnak? Ha valaki mondjuk a gyárat veszi munkahelynek, ahova bemegegy és 8 órán keresztül húzza a kart, akkor úgy is tűnhet, hogy a művelődésszervező mikor kimegy valakihez és 2 órát beszélgetnek, akkor az nem munka. Csak beszélget. Igen, csakhogy ezt egy hosszabb-távú eredményért teszi, hiszen az, akivel beszélgetett, ott lesz a következő eseményen, amire netán már 20 ember is el fog látogatni, és ezek értékes kapcsolatokká alakulnak. És az nem olyan, hogy egyszer meghúztam a csavart, és rendben van, ezeket a kapcsolatokat ápolni kell. Szerintem itt, a mi szakmánkban tényleg a kommunikáció az elsődleges szempont. Én azt tapasztaltam, amikor a közfoglalkoztatotti időszakomat töltöttem, hogy a hivatal részéről is úgy voltak vele: lássuk, mit tud.

Minimális költségvetést fektettek a munkámba. Volt, hogy 5-6 ezer forintnál nem jutott több egy rendezvényemre. Ebből kellett megoldani, ki kellett találnom, hogy mi és hogyan legyen. Jó, teát vettem és ingyenes teadélutánnak neveztem el. Próbáltam megoldani saját eszközökből, amit csak lehetett, otthonról hoztam népi terítőt, kivasaltuk, letettük stb. Ha az ember nyitottan áll a munkájához, kreatív, akkor szerintem relatív kis költségvetésből is jó dolgokat lehet összehozni, ami már a közöséget életképessé teszi. Sokszor elmentmondó, hogy egy településen azt nevezik kulturális életnek, ami sokba kerül, legyen az egy falunap, amin elkölt a település több millió forintot egyszerre, ugyanakkor nem formál közösségeket, közösségi tartalmakat nem hoz létre, hagyományokat nem ápol, valójában embereket nem hoz közelebb egymáshoz.

K. B. L.: *Milyen jövőképed van az általad vezetett művelődési házzal kapcsolatban?*

H. M.: Nagyon jó lenne, ha egy olyan művelődési ház működne itt, ami információs központként is tudna funkcionálni, tehát ha bármiben segíteni kell az embereknek, ha ide téved egy turistacsoport, vagy bárki, akkor azt tudja mondani, hogy ide bejövök és ellátok információkkal, térképekkel, vagy tanácsokkal, bármivel. Ezen túlmenően, ha már betér valaki, akkor az eseményeket is kínálni tudom, azt mondom, hogy tessék, itt van az eseménynaptár. Tehát a polgárok számára az intézmény egy „forró pont” lehetne. Egy olyan hely, ahova bemegegyek csak azért is, mert épp jövök haza, beszaladok, megnézem, most mit szerveznek, vagy lesz-e valami érdekes esemény a közeljövőben. Szeretnék ősztől – hiszen felújítjuk a művelődési házat – elindítani legalább 4-5 szakkört. Gyerekek és felnőttek számára. Legyen fotós szakkör, legyen természetjárás, ezeket nem kell újra kitalálni. Ezek voltak régen is. Adaptáljuk a jelenlegi helyzetre, csináljuk meg, jöjjenek össze. Talán a legnagyobb baj, hogy nem kommunikálnak egymással az emberek. A generációk közti kommunikációról nem is beszélve. Hiába kis település Sirok, nincs meg a kommunikáció köztük. Össze kell hozni őket, mindenkinek van egy története, hadd meséljék el, hadd beszélgessenek, kezdjen élni a csoport, és lehet, hogy ettől kezdve új barátságok alakulnak ki. Tehát tényleges csoportokat kell, közösséget kell formálni, hiszen ezek eltűntek, vagy annyira lecsökkent a számuk, mintha nem is volnának.

HANCSICSÁK MIHÁLY KÁZMÉR (1967) művelődésszervező, megbízott intézményvezető. 1992-től hangszer-kereskedelemben dolgozott, ahol folyamatosan kapcsolatban volt művészekkel, előadókkal. 1993-tól több kiállítást, tehetségkutatót szervezett. Hangszeres ismereteinek köszönhetően több tárlatmegnyitón vett részt szervezőként és előadóként. Az elmúlt évtizedekben zenei szaklapok több publikációját is megjelentették. 2012 óta Sirokon él, jelenleg a siroki Mátra Művelődési Ház megbízott vezetője.

KISS BALÁZS LEVENTE (1975) művelődésszervező, 2002-től dolgozik kulturális területen, 2002–2007 között a gyöngyösi Mátra Múzeumban, 2003-tól a Gyöngyösi Városi Televízióban műsorszerkesztőként. 2005-től bekapcsolódott a Mátra Művelődési Központ munkájába a Filmklub csoportvezetőjeként. 2011-től 2013. október végéig a Mátra Művelődési Központ, majd 2013 novemberétől az Nemzeti Művelődési Intézet Heves megyei irodájának munkatársa. Rendszeresen publikál a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület által kiadott webes folyóiratban, a Magyar Múzeumok OnLine (magyarmuzeumok.hu) nevű kiadványban.

Indítani, teremteni valamit

„Egy koordinátor naplójából”

Indítani, teremteni valamit – az egyik legszebb dolog a világon. Kell hozzá ötlet, elszántság, tervezés, és egy szikra, amely „lángra lobbantja” az egészet. A szikra jelen esetben az a hiánypótló, a kulturális területen eddig ismeretlen munkahelyteremtő lehetőség volt, amelyet a Kulturális Közfoglalkoztatási Program jelentett. A 2012-ben még csak tervezett, 2013 tavaszán már körvonalazódni látszó, majd november 1-jén elinduló modellprogram még talán a megálmodói számára is meglepetést jelentett, hiszen most, 2014. április végén, amikor az első fejezete ugyan lezárul, maga a program önállóvá vált, életre kelt és a saját lábára állt.

A kezdés több szempontból is – jobb szó híján – „marsikusnak”, azaz a Mars harcosságához, kezdeményező erejéhez hasonlónak mondható, hiszen az elszántság mellett rengeteg harc is volt benne, kezdve a hatalmas feladattal, amelyet a közel négyezer ember munkába állítása, beléptetése jelentett a megyei irodáknak. Komoly kihívás volt a feladatok elosztása, megtervezése – elvégre új emberekkel, új módszer szerint, és bizony, olykor már szinte veszni hagyott értékek között kellett újra kutakodni, leporolni, kifényesíteni őket, hogy az adott tájegység régi szépsége újra tündökölhessen bennük.

Az idei év elején a szakemberek már látták, hatalmas eredménye lehet a programnak: elkezdtek szállingózni, majd özönlenni azok a kérdőívek, be-

számolóok, amelyek az ország egész területéről érkeztek a Nemzeti Művelődési Intézet budapesti központjába, a Budai Vigadóba.

A szakma fejlődéséhez hasznos tanulságokkal szolgáló felméréseken kívül kézzelfogható eredménye lett a programnak az is, hogy érezhetően fellendült a kulturális élet azokon a településeken, ahol a partnerszervezetek nyitottak voltak a programra és készségesen fogadták, várták az éppen munka nélkül élő érettségizett vagy magasabb iskolai végzettségű álláskeresőket.

A koordinátori munkával megbízott százhatvan ember számára az induláshoz pótolhatatlan segítséget jelentett a december 9–11-ig tartó három napos „előképzés”, az ismeretanyagok számba vétele a Lakiteleki Népfőiskolán. A tananyag és a feladatok megismerése mellett már ekkor barátságok, kellemes munkatársi kapcsolatok is szövődtek. Létrejött egy koordinátori munkacsoport is a legnépszerűbb közösségi oldalon, több mint száz taggal, amely azóta is működik. A karácsonyi időszak már sokkal több programot ígért, kínált a kulturális közfoglalkoztatási programban részt vevő településeken, mint előtte, és a koordinátorok szorgalmasan szálították már nemcsak a kérdőíveket, hanem a híreket, adatokat, fényképeket is a megyei irodákba. Így valóban jogos a Mars harcosságához, kezdeményező erejéhez hasonlítani a prog-

ramot – életre kelt valami, a program megadta a kezdő löketet embernek, partnerszervezetnek, közösségnek, településnek, de elsősorban a kulturális értékek újra felszínre kerülésének. Ahogy teltek a hetek, a kezdeti gondok egyre kezelhetőbbekké váltak. A tapasztalat sokat segített mind az irodákban dolgozóknak, mind a közfoglalkoztatottaknak.

A nagy többség megismerte az adott partnerszervezet munkáját, felvette a ritmust, új feladatokba is belekóstolhatott, sőt, sokan egész másként néztek az eddig „csak” lakóhelyükként ismert településre.

A partnerszervezetek vezetői az esetek túlnyomó többségében arról számoltak be, hogy hatalmas segítséget jelentenek a közfoglalkoztatottak: sok helyen az adott intézmény mindennapjainak életét – informatikai segítség, adminisztratív munka – is fellendítették oly módon, hogy az intézményen belüli teljes munka is gördülékenyebb, átláthatóbb, gyorsabb lett. Mindehhez sokat hozzatott a februártól márciusig az ország számos pontján zajló, nyolc napos, Kulturális közösség-szervezés alapjai nevelő képzés, melyen a program minden közfoglalkoztatottja részt vett. A képzés – bár elsősorban érezhető volt némi kezdeti idegenkedés – mindenhol jó emlékekkel, új élményekkel zárult, és valóban betekintést nyújtott a „szakma” rejtelmeibe, jelentsen az akár szépséget, akár nehézséget.

Adventi családi délelőtt az Apáczai Csere János Művelődési Ház és Könyvtárban

Természetesen a program során adódtak olyan jellegű hibák, melyekre csak menet közben derülhet fény: ezek elsősorban az információáramlás elakadásából származtak – de tavaszra ez is megoldódott, és a program utolsó két hónapjában ezekből is egyre kevesebb lett. Ahogy márciusban Lakiteleken az előadók közül többen is fogalmaztak: *egységként* tekintve az országos méretű kulturális közfoglalkoztatási programra, elmondható, hogy sikeres lett, megáll a maga lábán, valóban életre kelt és értéket teremt.

Részleteiben vizsgálva a programnak vannak érzékeny pontjai, és ahol ennyi ember dolgozik, némi átjárás, változatosság is van, csoda is lenne, ha mindezek nem jelentek volna meg. Ezekről a tapasztalatokról a megyei irodák elsősorban a koordinátoroktól tájékoztódtak, több helyen beszámolókat is kértek, amelyekben az adott településeket a szárnyai alá vett koordinátor pontos visszajelzésekkel számolt be az irodavezetőnek. És hogy mindez miről is szólt, szemléltetésképpen álljon itt néhány sor *Egy koordinátor naplójából*:

„A Kulturális Közfoglalkoztatási Programban koordinátorként

tavaly december 1-jén kezdtem el dolgozni. A munka kihívás volt, lévén eddig még nem dolgoztam az állami szférában, de úgy gondoltam, közel húsz éves munkatapasztalattal, amelyből tizenkét évet az egyik nagy lapkiadónál töltöttem többek között újságíróként, szerkesztőként, meg tudom oldani a feladatot. Azt gondolom, ez így is történt, ehhez összeállt egy nagyszerű csapat. (...) A közel öt hónap alatt, mióta együtt dolgozunk, mindannyian rengeteg tapasztalatot szereztünk – és nemcsak azért, mert van, akinek ez az első munkahelye, hanem mert mind a terület, mind az állami berendezés rendszere új, s ennek a rendszernek a megismerése mindegyikünknek hasznos volt. Többen büszkék arra, hogy a program során sokkal jobban megismerték a települést, a település hagyományait, múltját, mint eddig, amíg csak lakóhelyük-

ként tekintettek rá. A személyes élményeken, előnyökön kívül a partnerszervezetek vezetői egytől egyig örömmel fogadták mind a programot, a lehetőséget, mind a közfoglalkoztatottakat. Legutóbbi beszélgetéseinkkor mindenki úgy nyilatkozott, kifejezetten örülne, ha a program folytatódna, mert többségében igazi, jó munkatársakat találtak a közfoglalkoztatottak személyében, akik igényes, lelkes, hozzáértő munkával segítik az intézmény működését, sokszor betöltve azt a szakmai űrt, amit addig akár anyagi, akár emberi erőforrás hiányában nem tudtak biztosítani. Több vezetőtől kaptam olyan visszajelzést, hogy a település kulturális életében ez alatt a rövid idő alatt már mérhető az a segítség, az a többlet, amit a program keretében adott munkatárs, munkatársak jelenléte ad. Rendezvények, kiállítások, családi programok, kulturális klubok, pályázatok keltek életre, jöhettek létre a közfoglalkoztatottak segítségével. A Kulturális Közfoglalkoztatási Program előrelépés és hatalmas eredmény mind a települések kulturális életében, mind pedig azoknak a munkanélküli fiatal, vagy már tapasztalt „értelmiségi”, a kulturális élet iránt elhivatott szakembereknek az életében, akik lehetőséget kaptak arra, hogy megmutathassák magukat, és amelyvel nagyon szívesen élnének továbbra is, az esetleges folytatáskor. (...) Számomra mind az emberi, mind a megszerzett munkatapasztalat hasznosítható lesz a további életem során – és úgy gondolom, ezt mindannyian tudjuk kamatoztatni majd.”

A program tehát lábra állt, életre kelt, és mi, a kultúra elhivatottjai, azért is tevékenykedünk, hogy tartsuk életben, amit teremtettünk, létrehoztunk, adjunk neki lehetőséget a további „önálló életre”, arra, hogy fenntartsa magát, és a meglévő csodálatos értékekből teremthessen még újat, maradandót.

PÁRDI PETRA a Népszabadság Oktatási Központban szerzett újságírói végzettséget, tizenhárom évig dolgozott az Axel Springer Magyarország Kft-nél munkatársként, majd on-line szerkesztőként. Önálló novelláskötete jelent meg 2010-ben, és több antológiában is szerepelnek írásai. A kulturális közfoglalkoztatási program első részében Pest megyei koordinátor, jelenleg egy gépjárműipari cégnél dolgozik kereskedelmi asszisztensként.

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program során szerzett élmények, tapasztalatok

Járás: Veszprém megye – Tapolca

Közfoglalkoztatott: Májer Edit

Partnerszervezet: Tapolca Város Önkormányzata

Fogadószervezet: Tapolca Kft. – Csermák József Rendezvénycsarnok telephely

Mint az a képzés során kiderült – ahol megbeszélhettük tapasztalatainkat –, főleg nekünk, pályakezdő állás-keresőknek volt különösen hasznos a kulturális közfoglalkoztatási program, hiszen segítette bekerülésünket a munka világába. A betöltött munkakör teljes mértékben megfelelt iskolai végzettségemnek, az eddigi gyakorlatban szerzett tapasztalataimnak, valamint készségeimnek, kompetenciáimnak, érdeklődési körömnek.

A képzéshez vegyes érzésekkel álltam hozzá, a kezdete előtt úgy gondoltam, hasznosabb lenne az a 1,5 hét a munkában, hiszen ameddig képzésen vagyok, lemaradok a rám bízott feladatokkal. Minderről persze megváltozott a véleményem a kezdetkor, illetve a képzés után még lehetőségem nyílt 1-2 órára folytatni a munkát. Új elméleti tudást nagymértékben nem szereztem, hiszen az egyetemi tanulmányaim ezt lefedték, viszont a gyakorlati tapasztalatok rendkívül hasznosak voltak. Ami számomra a jövőben is értékes és alkalmazható lesz, azok a tréningvezető (aki kiváló szakember) által hozott különböző közösségépítő, társismereti gyakorlatok, melyek komplett tréning-

feladatok voltak. Mindemellett a többi közfoglalkoztatott személyes tapasztalataiból, beszámolóiból, élményeiből kaptam a legtöbb hasznosítható ötletet. Rendkívül érdekes volt meghallgatni, hogy a jóval kisebb településeken milyen napi problémákkal küzdenek a rendezvényszervezés, közösségépítés terén, milyen lehetőségeik vannak, illetve milyen akadályokba ütközhetnek. Az egyes településeken teljesen más alternatívák voltak a programszer-

vezésekre, például egy falusi nőnap, húsvéti játszóház illetve egy Sportgála, Tapolca Tavasz szervezéséhez teljesen más koncepcióval kell előállni. Ezekkel a tapasztalatokkal még inkább szélesíthetem szakmai látókörömet.

A munkavégzés pozitív megítéléséhez, a mindennapi jó hangulathoz nagymértékben hozzájárult a kollégák pozitív hozzáállása.

A fogadószervezetnél teljes mértékben sikerült beilleszkednem. Már

az első hetekben meghívást kaptam az éves karácsonyi összejövetelre, ahol a többi telephely munkatársainak is bemutattak. Bármilyen jellegű információra volt szükségem, tőlük is megkaptam minden segítséget.

A fogadószervezet minden telephelyén sikerült ismeretséget kötni a kollégákkal, kezdeti segítőkészségük továbbra is megmaradt. Már a kezdetektől kezdve sikerült közvetlen viszonyt kialakítani, a mindennapok jó hangulatban telnek. Két kolléganővel pedig (egyikük szakmai kapcsolattartóm és közvetlen felettesem), akikkel egy irodában dolgozom, a kapcsolat szintén közvetlen, baráti, bizalmas, illetve jó légkörben töltjük a mindennapokat. Kezdetben is pozitív volt a fogadtatás, de a program eltelével ez még inkább pozitív irányba mozdult el.

A fogadószervezet teljes mértékben fel volt készülve a fogadásomra. Minden munkámhoz szükséges eszközök a rendelkezésemre bocsátottak, külön íróasztal, számítógépmappák, korábbi évekről dokumentumok, hozzáférés internetes portálokhoz, irodai eszközök, nyomtató stb. Első napon szakmai kapcsolattartóm körbevezetett a telephelyen, bemutatta a kollégákat, és minden szükséges információt megkaptam a munkavégzéssel kapcsolatban.

A munkavégzés első napjaiban szakmai kapcsolattartómmal megbeszéltük a feladataimat. Figyelembe vette előképzettségemet, próbált ösztönözni, hogyan tudom a gyakorlatba átültetni az oktatásban szerzett tudásomat. Mindezeket követően osztotta ki számomra az elvégezhető feladatokat.

Központi munkaterület a rendezvényszervezés volt, mely magában foglalja a programok teljes körű lebonyolítását, tervezést, szervezést, aktív részvételt a lebonyolításban, utómunkákat, adminisztrációt, beszámoló készítést, online információkérését, online felületek kezelését. Szakmai kapcsolattartóm nemcsak átfogó képet adott az egyes rendezvényekről, hanem a részfolyamatokba is beavató. Lehetőséget kaptam betekinteni a sportszervezés munkafolyamataiba, illetve több munkafolyamatba bekapcsolódni.

A rám bízott feladatokkal (lásd 1. és 2. számú melléklet) tartalmilag teljes mértékben meg vagyok elégedve. Minden munkafolyamatba beavattak, illetve bevontak; ötleteimet, véleményemet kikérték és figyelembe vették. A feladatok mennyiségével illetve minőségével nem volt probléma. Természetesen a rendezvényidőszakoktól nem lehetett elhatárolódni, gondolok itt a karácsonyi, adventi, szilveszteri időszakra, vagy a nagyobb rendezvényeket megelőzően,

amikor a munka mennyisége is megszorozódott, ezzel párhuzamosan viszont akadtak olyan időszakok, amikor a rendezvényszervezésen túl egyéb kreatív, újító ötletre, feladatra is jutott idő.

Ami számomra nagyon pozitív volt, hogy fejlődési lehetőséget biztosítottak nekem. A kezdeti feladatokat tekintve, a program végére már az önálló munkavégzés volt a jellemző. Van olyan terület, melyen teljes szabad kezet kaptam, amit si-

1. számú melléklet

Rendezvények, programok, melyek szervezésében, lebonyolításában részt vettem

2013. december

2013. december 06. Városi Mikulásnap

2013. december 08. Advent 2. vasárnapja – Gyertyagyújtás a Fő téren

2013. december 09. Mikulás Ovi Foci

2013. december 15. Advent Ezüstvasárnap

2013. december 15. V. Forraltbör-főző verseny

2013. december 20. Tapolcai Kerékpár Hálózat Fejlesztése- Kerékpárút átadó

2013. december 27. IV. Élő-sakk Gála

2013. december 27. VI. Sportfesztivál

2013. december 29. Év végi malackodás Szőke Andrással

2013. december 29. II. Kolbásztöltő verseny

2013. december 30. Kézműves foglalkozás

2013. december 31. V. Szilveszteri Családi Futóverseny

2013. december 31. IV. Szilveszteri Malom-tóúzás

2013. december 31. Szilveszteri Utcabál

2014. január

2014. január 10. Csermák József halálának évfordulója

2014. február

2014. február 07. Sportgála

2014. február 10. Kolompos együttes koncertje

2014. február 14. Csermák József születésének évfordulója

2014. február 15. I. Tapolcai Rhodius amatőr felnőtt tollaslabda verseny

2014. március

2014. március 22. XVII. Baba- és gyermekholmi börze

2014. március 22. XX. Egészség- és aerobiknap

2014. március 27. Városi strand alapköletétele

2014. április

2014. április 01. Bárdos Lajos Általános Iskola Műfüves sportpálya átadó ünnepe

2014. április 25–27. VIII. Tapolca Tavasz

2014. május

2014. május 01–04. Tópart Fesztivál 2014

2014. május 11. IV. Tapolca Félmaraton

2014. május 11. „Fél lélegzet” közönségtalálkozóval egybekötött filmbemutató

2014. június

2014. június 01. Városi Gyereknap

2015. április

2014. április IX. Tapolca Tavasz

2. számú melléklet

Konkrét feladatok, teendők a munkavégzés során

- Korábbi anyagok, dokumentumok, költségvetések áttanulmányozása
- Rendezvénydokumentáció elkészítése:
 - A rendezvény koncepciójának megfogalmazása, aktualizálása
 - Forgatókönyv tervezet, programterv megírása
 - Időbeosztás
 - Tevékenység
 - Feladatok
 - Felelősök
 - Eszközök
 - Berendezések
 - Technikai forgatókönyv
- Járulékos dokumentumok létrehozása (nevezési lapok, értékelő lapok, stb.)
 - Bejelentések, kérelmek aktualizálása előző évi formanyomtatványok alapján
 - Szerződésírás, szerződésmódosítás, szerződésaktualizálás
 - Támogatók felkutatása, támogatási levél aktualizálása
 - Versenyekre lehetséges jelöltek elérhetőségeinek összegyűjtése, kapcsolatfelvétel telefonon, email-ben (internet, előző évi adatok-adatbázis bővítése)
 - Információs, felhívó email-ek küldése
 - Sport versenykiírások aktualizálása, nevezések kezelése
 - Lehetséges fellépők, zenekarok felkutatása, kapcsolatfelvétel, egyeztetés
 - Sajtóanyagok megírása: újsághirdetés, TV hirdetés, plakáttervezet készítése, online felületre felhívások készítése
 - Oklevelek, emléklapok, plakátok, fotómontázsok, egyéb népszerűsítő dokumentumok létrehozása
 - Sajtóanyagokkal rendezvények népszerűsítése, különböző médiacsatornák felkutatása
 - Városban egyes rendezvény plakátjainak, szórólapjainak szétosztása
 - Részvétel a rendezvényeken
 - Előre kiosztott feladatok elvégzése
 - Felmerülő problémák kezelése
 - Eligazítás, koordinálás
 - Részvétel a lebonyolításban
 - Fényképezés
 - Médiaiban megjelölt sajtóanyag összegyűjtése (nyomtatott, illetve nem nyomtatott)
 - Utómunkálatokon részvétel, beszámolók írása, költségvetési elszámolásokba betekintés, begépelés
 - Rendezvény lezárását követően dokumentumok rendszerezése
 - Értékelés, jövőbeni cél meghatározás és/vagy módosítás
 - Adminisztratív feladatok: gépelés, nyomtatás, fénymásolás, dokumentum-szerkesztés, dokumentum-létrehozás, naptárrendszer aktualizálása

kerül is felelősségteljesen végezni (pl. közösségi oldal népszerűsítése, fejlesztése; egyes rendezvényekhez kapcsolódó email-fiókok teljes körű kezelése, kapcsolattartás, telefonos ügyintézés, beszámolók írása, fényképek közzététele).

Mindent figyelembe véve teljes mértékben meg voltam elégedve a

program nyújtotta lehetőségekkel, a fogadószervezettel, munkatársaival, a közvetlen kollégákkal, rám bízott feladatokkal, azok minőségével, illetve mennyiségével.

A mindennapi munkavégzés során kifejezetten tetszett az aktív, rugalmas munkavégzés, a pozitív légkör, a feladatok változatossága illetve

sokszínűsége, a kreativitás jelenléte, továbbá szükségszerűsége, a személyes szakmai fejlődés lehetősége, valamint a rendezvényszervezéssel, illetve a sportszervezéssel kapcsolatos munkafolyamatokban való aktív részvétel.

Sikerült teljesen beilleszkednem a munkahelyi struktúrába, a kollégákkal jó viszonyt kialakítani; ez a munkakör iskolai végzettségemnek, eddig szerzett tapasztalataimnak, érdeklődési körömnek tökéletesen megfelelt. Célom, a program folytatása esetén, a továbbiakban is a partnerszervezetnél dolgozni.

A munkavégzés kezdetekor rám bízta a közösségi oldal önálló felület kezelését, frissítését, aktualizálást. Cél: minden lehetséges eszközzel az érdeklődés felkeltése, fenntartása, rendezvények népszerűsítése, videók, fényképek, kiírások, felhívások, újságcikkek, jelentkezési lapok feltöltése stb...

A decemberi időszakra vonatkozólag külön feladatom volt a közösségi oldalon elért eredményekről, elérésekről, megosztásokról beszámoló készítése.

Állandó jellegű feladatom volt továbbá a rendezvény dokumentálása, fényképezés, azok utómunkálata. Kezdeményezésemre, társaságunk további népszerűsítése céljából minden egyes fényképet logóval látok el. Ezek feltöltése a közösségi oldalra, honlapra, online fotóalbumba további feladatom. Gyakran eljuttatni sajtónak, résztvevőknek a közösségi oldalon keresztül, így is népszerűsítve az oldalt, ezáltal pedig a társaságot.

MÁJER EDIT 2011-ben végzett a Nyugat-Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ Andragógia Elméleti Intézeti Tanszék Andragógia alapképzési szakán, majd 2013-ban andragógia mesterszakon szerzett diplomát. Az NYME-SEK Andragógiai Intézetben vett részt kutatási gyakorlaton. A Kulturális Közfoglalkoztatási Program keretében tapolcai kulturális programok szervezésében, lebonyolításában segédkezett a Tapolca Kft-nél. A Tapolcai Ifjúsági Fúvószenekarban és a Violent Moon folk rock zenekarban fuvolázik, jelenleg az Info Televízió (Sümege régió) hírbemondója.

Diplomás első munkahelye kulturális közfoglalkoztatottként

Egy történész pályakezdése

Kaposváron, a Fő u. 10. szám alatti „A KÖZJÓNAK” épült klasszicista műemlék épületben beszélgetek Táll Zsófiával. Már az épület is különös helyet foglal el életében. Itt működik a Somogy Megyei Önkormányzat, de a Rippl-Rónai Múzeum is, ahol három hónapot töltött a Somogy Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat is, ahol jelenleg dolgozik – és a Közösségfejlesztés alapjai című képzésben is itt vett részt.

Zsófi 2013-ban diplomázott a Pécsi Tudományegyetemen, történész bölcsészként és pedagógusként. Bár érdeklődése eleinte a kutatás irányába mutatott, a pedagógiai tanulmányok az oktatás felé közelítették. Tanulmányai befejezése után számtalan, közel kétszáz munkahelyre jelentkezett. Főként pedagógus állásokat pályázott meg országszerte, de múzeumokba, referensi állásokra is jelentkezett. Nem várt közvetítésre, aktív álláskereső volt – mindenképp dolgozni szeretett volna. Az elküldött önéletrajzok felére még csak választ sem kapott, de közel tíz helyen sikerült az interjúig jutnia – ám állást nem kapott.

Egy közeli ismerőse, „földije” hívta fel a kulturális közfoglalkoztatás miatt, aki egyúttal az egyik partnerszervezet munkatársa volt. A kulturális közfoglalkoztatási programba 2013. december 1-jén lépett be. A Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeum az egyik legnagyobb partnerszervezet volt Somogy megyében. Történeti osztályán Zsófi megtalálta a helyét. Foglalkozott gyűjteménykezeléssel, az osztály könyvgyűjteményének katalógizálásával. Megszerzett ismereteit jól tudta használni, de ugyanakkor gyarapítani is tudta. Elmondása szerint jó közegbe került, szerette a munkáját, jól érezte magát itt. Külön öröm volt számára, hogy részt vehetett egy

pályázat előkészítésében. Egy gyűjtő egy első világháborús szekszárdi katona naplóját ajánlotta kiadásra az intézménynek. Elkészült a pályázat, mely sikeres lett. A pályázathoz Zsófi készített anyagokat, sőt az előszó, az ajánlás is az ő munkája. Ez a feladat még most sem ért véget, a korrekcióra is rá vár.

Bár tudta, hogy a foglalkoztatás határozott idejű, mindössze 5 hónapra biztosít munkát, a közfoglalkoztatás alatt felhagyott az álláskereséssel. Február végén azonban egy másik közeli ismerőse hívta fel, és mesélt neki egy állásról. A beszélgetés után Zsófi pályázott az állásra. Interjúra ment, és hat jelentkező közül rá esett a választás. Mindez nem sokkal a képzés után történt. Nem tervezte, de örömmel fogadta az új lehetőséget. Továbbra is határozott idejű szerződéssel dolgozik, de szinte év végéig látja a jövőt – és a bére is magasabb.

Új állása távolabb esik eredeti végzettségétől, de tudása egy részét itt is jól tudja használni. Munkáltatója az Országos Roma Önkormányzat. A TÁMOP 5.3.1. pályázat Somogy megyei mentora. A pályázat célja a roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti rendszerben. Zsófi feladata, hogy a megyében tartsa a kapcsolatot a munkavállalókkal, egyéni fejlesztési terveket készítsen. Szervez a témában

lódó képzésre. A képzésen tárgult a látóköre, betekintést kapott a közművelődés világába, annak sajátos közösségi eszközrendszerébe, megismerte, hogy mit tehet saját közösségéért. Az itt elsajátított ismereteket jól tudja hasznosítani a mai napig. A képzés során új ismereteket is kötött, de a hozzá közel dolgozókkal is szorosabb kapcsolatot tudott kialakítani – néhányan a csoportból, a munkahelyről a mai napig összejárnak, megbeszélnek egymással dolgaikat, ha kell, segítenek egymásnak.

A közfoglalkoztatást – nagyon helyesen – nem tekintette végcélként. De a közfoglalkoztatásnak köszönhetően megtette az első lépéseket a munka világában. Értelmes munkát végzett, tapasztalatra, újfajta ismeretekre és tudásra tett szert, és emberi kapcsolatokra – megismerte a közösséghez tartozás élményét.

szakmai napokat, adminisztrál, és mindenben segíti a program megyei koordinátorát. No és persze azokat, akik részt vesznek a pályázat képzésében. 3 csoportban összesen 54 fővel tart kapcsolatot, segíti az elhelyezkedésüket, közben megismeri a megye szociális és gyermekjóléti intézményeit.

Miközben beszélgetünk, szeme is mosolyog, ahogy a munkájáról beszél. Örömmel tölti el, hogy embereken segíthet, hogy munkához segítheti őket. Közben pedig ő maga is tanul. Megismeri az intézményrendszert, az érintettek problémáit, a segítségnyújtás lehetőségeit. Ugyanakkor pályázati tapasztalatot szerez, megtanul költségvetést készíteni. Szívesen és örömmel tanul. Nem csak a munkahelyén. Tanulmányait nem hagyta abba, történésként PhD-re készül, de mellette közszolgálati média szerkesztő szakirányú továbbképzésre is jár. Nyitott a tudásra, az újra.

Így volt ezzel a kulturális közfoglalkoztatási programban is. Örült a munkalehetőségnek, annak, hogy egyszerre hasznosíthatja és gyarapíthatja a tudását. Örült annak, hogy jó kollégákkal dolgozhatott együtt – annak, hogy élete első munkahelye pozitív élményként fog mindig megmaradni benne. A munkát tanulási lehetőségként is megélte. Fokozottan igaz ez a foglalkoztatáshoz kapcs-

TÁLL ZSÓFIA 2013-ban végzett a Pécsi Tudományegyetemen. Történész bölcsész, pedagógus. A Kulturális Közfoglalkoztatási Programhoz pályakezdőként csatlakozott. A Nemzeti Művelődési Intézet egyik múzeumi partnerszervezeténél, a Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Múzeum történelmi osztályán végezte feladatait. Jelenlegi munkáltatója az Országos Roma Önkormányzat. A TÁMOP 5.3.1. program Somogy megyei mentora.

SZALAY LILLA 1990-ben szerzett diplomát a JPTE magyar-népművelés szakán. 1986-tól egészen az intézmény megszűntetéséig, 2007-ig a Somogy Megyei Művelődési Központ munkatársa volt. Itt hálózati-módszertani munkát végzett, de művészeti területekkel is foglalkozott. 2007. április 1-jétől a jogutód Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársa, majd a közművelődési osztály vezetője volt. 2013. január 1-jétől a Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Irodájának vezetője.

„egyszerre lendült fel a falu kulturális élete” Közfoglalkoztatottból faluházvezető

A kulturális közfoglalkoztatás csehimentszenti visszaigazolásai Papp Dóra és polgármestere részéről

Papp Dóra a Kulturális Közfoglalkoztatási program azon résztvevőinek egyike, akik már a – számukra hídként szolgáló – program ideje alatt visszatértek az elsődleges munkaerőpiacra, és sikeresen el tudtak helyezkedni a kulturális szakmában. Dóra pályakezdőként, logisztikus végzettséggel vágott bele a programba, és április óta a Csehimentszenti IKSZT dolgozója, immár főállásban.

Csehimentszent 370 lelkes község Vas megye déli részén, a Kemenesháton. A falu határában vadban gazdag kiterjedt erdőségek és dombok területnek el. 1892-ben a településen élő kisnemesi családban született Mindszenty (Phem) József bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek. A községben jelenleg körjegyzőség, óvoda, általános iskola, plébánia és zarándokház is működik. Mindszenty József szülőházát emléktábla jelöli. A községben szobrot is emeltek az érsek emlékére. A plébánia épületében szálláshely és zarándokház található a Fő utca 40. alatt.

Biczó Miklós: *Mivel foglalkoztál a kulturális közfoglalkoztatási program előtt?*

P. D.: Közlekedés üzemvitel ellátó, szállítmányozási ügyintéző – ismeretebb nevén: logisztikus – végzettségem van, melyre Szombathelyen, a Savaria Szakképző Iskolában tettem szert, de a szakmában nem tudtam elhelyezkedni. Pályakezdő voltam, nem tűnt túl biztatónak a helyzetem. Kilenc évig voltam amatőr színjátzó – gyermekszínház –, ennek révén a közművelődésben voltak kapcsolataim. A csehimentszenti színjátzó csoport vezetője, Horváth Barnabásné említette nekem a kulturális közfoglalkoztatás lehetőségét. Akkor már épülőben volt az IKSZT, és volt is róla szó, hogy munkahelyet is adhat. Lényegében a kulturális közfoglalkoztatási program afféle betanításként funkcionált.

B. M.: *Összegezve az eddigieket, egyfajta lépcsőfoknak tekinthető a közfoglalkoztatási program.*

P. D.: Pontosan. Jó alkalom volt arra, hogy ismereteket és tapasztalatokat szerezzek, feltérképezzem a lehetőségeket, belerázódjam a szakma és a munka világának mindennapjaiba.

B. M.: *A közfoglalkoztatási program keretein belül szervezett kulturális közösségszervezés képzésen elsajátított ismeretekből mennyire tudtál profitálni?*

P. D.: A tárgyi-szakmai alapismeretek megszerzésén túl a képzés valódi hozama számomra a kapcsolatrendszer kiépülése volt. A vasvári képzési csoportban tanultam, a társaim közül a rábahídvégiekkel jelenleg egy falunap szervezésén dolgozunk együtt, és rengeteg konkrét szakmai

segítségét kaptam a képzést vezető Gergey Rezsőtől is (aki a Vasvári Művelődési Ház igazgatója). Sokat jelentett, hogy olyan emberekkel cserélhettem tapasztalatokat és működhettem együtt, akik a saját településüket jól ismerik.

B. M.: *Te is ilyen ember vagy, jól gondolsz?*

P. D.: Igen, ismernek a faluban és én is jól ismerem az itt élőket.

B. M.: *Hogyan adódott a konkrét állásajánlat az IKSZT vezetésére?*

P. D.: A polgármester úr keresett meg és ajánlotta fel a munkalehetőséget, majd leültünk és megbeszéltük a részleteket. Képviselő-testületi döntése tette véglegessé az alkalmazásomat.

B. M.: *Milyen munkatapasztalatokat szerezte a közfoglalkoztatási program során, amikor az IKSZT még nem működött? Milyen szakmai feladatok révén sikerült belezáródni a munkába?*

P. D.: A rendezvényszervezés terén már voltak előkészületek, a hozzá kapcsolódó adminisztráció is egyre több feladatot adott, így ezekben tudtam segíteni, például gépeléssel, dokumentálással.

B. M.: *A rendezvények hol zajlottak?*

P. D.: Minden programhoz egyedi helyszínt kellett keresnünk. Az idősök karácsonyát például az iskolai ebédlőben rendeztük meg, a Mikulás ünnepséget pedig az iskola aulában. A nemrég átadott múzeumban is tevékenkedtem: a Mindszenty-emplékház Terror Háza kiállításának lebonyolításában, tárlatvezetést is tartottam. A programok mellett a könyvtárban, valamint a közösségi internetponton végeztem folyamatosan munkát.

B. M.: *Hogy fogadta a téged jól ismerő faluközösség, hogy kulturális közfoglalkoztatott lettél, és újfajta minőségben találkozhatnak veled a közösségi művelődésben?*

P. D.: Meglepően jól. A fiatalok közül észrevehetően többen járnak a programokra és a könyvtárba.

B. M.: *Körülbelül hány aktív fiatal van itt a faluban?*

P. D.: Nehéz megmondani, függ attól is, hogy pontosan milyen korosztályt veszünk fiatalnak. Sok az idős ember, az aktív korú fiatalok dolgoznak, így velük nehéz egyeztetni idő-

pontot a programokhoz. Művelődő közösségünket leginkább a 12 év alatti gyerekek és a 40 év felettek képezik.

B. M.: *Hogy ötlött föl benned a gondolat, hogy logisztikai végzettséggel mégis a közösségi művelődésben helyezkedj el és kezdj karriert építeni?*

P. D.: Gyakorlatilag mindig is az életem részét képezte a közösségi művelődés. A programszervezésben korábban önkéntesként vettem részt, színjátszó csoportnak is tagja voltam, tehát valamilyen szinten mindig is része voltam a gépezetnek. Szerettem is csinálni, mint ahogy most is élvezem a munkát.

B. M.: *Milyen közösségek, milyen amatőr művészek működnek Cseh-mindszenten?*

P. D.: A Pöttyös Hagyományörző Gyermekcsoport színjátszással foglalkozik, a Weöres Sándor Színjátszó Találkozóban ebben az évben harmadikak lettek. Ennek a csoportnak voltam tagja én is kilenc évig általános iskolában és a középiskola első évfolyamán. Előbb a kultúrházban, az átépítés idején pedig a könyvtárban folytak a próbák. Aktív asszonykórus is működik a faluban.

B. M.: *Mit adott neked még a közfoglalkoztatás?*

P. D.: Mindenképp több ismeretet. És érezhetően jobban tájékozodom, talpraesettebb lettem. Nem okoz ak-

kor gondot megbirkózni konkrét szervezési problémákkal. Ebben például a képzés sokat segített. Bővült a kapcsolatrendszerem is: több ismerőst szereztem környékbeli falvakból, községekből, ami különösen hasznos a programszervezés során.

B. M.: *Mikor adták át az IKSZT-t?*

P. D.: Március végén adták át, április 1-jétől működik, azóta vagyok az önkormányzat alkalmazásában, mint IKSZT-vezető. A működtetésre a pályázatot az önkormányzat adta be, hiszen az IKSZT az önkormányzat intézménye.

B. M.: *Mivel foglalkozol ebben a munkakörben?*

P. D.: Rendezvények lebonyolításával – mióta itt dolgozom, volt húsvéti és anyák napi ünnepi program is – a könyvtár működtetésével és az internethasználat biztosításával. Az IKSZT-pályázatnak vannak kötelező elemei, ezeket értelemszerűen ellátjuk, és vannak vállalt tevékenységek is. A Cseh-mindszent Jövőéért Alapítvány civil szervezet közreműködése komoly tényező volt a pályázat elbírálása során: együttműködésükkel, velük közösen már sikeres Gyereknapot is lebonyolítottunk. A hagyományápolás is része a munkának: szerencsére élők a helyi hagyományok, például a lányok elmennek pünkösdsőlni. Az elmúlt hetekben sokat készültünk

a színjátszó fesztiválra. Ismét tudtunk helyszínt adni a csoport próbáihoz. A rábagyarmati színjátszó csoport ennek eredményeként három felvonásos előadással állhatott ki, de a két helyi művészeti csoport, a Pöttyös Csoport és az asszonykórus is több fellépésen van túl. A falunapoknak, fesztiválok-nak most van szezonja.

B. M.: *Említetted az élő hagyományokat. Milyen tradíciók élnek a közösségben?*

P. D.: Az évkör ünnepeihez kapcsolódva nagy jelentősége van például a lucázásnak, betlehemezésnek, locsolásnak, pünkösödésnek. Főleg az utóbbinak vannak nagy hagyományai a környéken, ezt a szép szokást nemrég hozták vissza: a mi falunkban mindig megtartották, a környező falvakból egy időre kikopott. A pünkösödés vagy pünkösdjárás során öt lány jár házról-házra, a legkisebb a királykisasszony. A lányok énekelnek, és a legvégén felemelik a királykisasszonyt.

B. M.: *Te is pünkösödölsz?*

P. D.: Én most csak kísértem őket, de már nem pünkösödöttem. A pünkösdjárást általános iskolásokkal csináljuk, a királykisasszonyt pedig egy óvodás alakítja, hogy könnyű legyen emelni, de volt olyan év, amikor óvodás helyett egy vékony kisiskolás lányka alakította ezt a szerepet. Hagyományosan megtartjuk külön a Mikulás ünnepséget a gyerekeknek, az időseknek, a szépkorúaknak pedig a

karácsonyi ünnepséget. Szüreti rendezvényünk is van, reméljük, sikerül feleleveníteni a korábbi szekeres felvonulások szokását, egyelőre szüreti játékokat rendezünk, inkább a kisebbeknek. Augusztus 9-én minden évben falunapot tartunk.

B. M.: *Meddig tart a megbízatásod?*

P. D.: Reméljük, öt évig! A pályázat előírása az öt év, bízom benne, hogy sikerül helytállni.

B. M.: *Változtak a falubeliekkel az emberi kapcsolataid az új munkád révén?*

P. D.: Sok emberrel nem voltam olyan közeli viszonyban, most viszont már az utcán is gyakorta megállunk beszélgetni. A gyerekekhez is közelebb kerültem. Eddig csak afféle „Szia-szia, mi újság?” viszonyban voltunk, most pedig már, amikor indulok nyitni a könyvtárat, rohannak utánam megölelni. Gyakran együtt jövünk a könyvtárig. A falubelieknek már az is öröm, hogy a lerobbant épületet felújították, és ismét programokkal, étellel teltek meg a megszépült termek.

B. M.: *A kultúrház felújítása minőségi változást hozott a falu életébe?*

P. D.: Egyértelműen így volt, főleg, hogy a felújítással párhuzamosan alakították ki és adták át a Mindszenty József bíboros emléket őrző emlékházat is. Itt a könyvtárban van egy külön kialakított rész a bíboros úrról, az emlékház látogatói közül többen

erre is kíváncsiak. Egyetlen évben, egyszerre lendült fel a falu kulturális élete – szerencsére. A bíboros úr Mindszenty szülötte, a szülőházát alakították át múzeummá, régi álma vált valóra ezzel a falunak. Korábban is tett erőfeszítéseket a település az ügy érdekében, de a két létesítmény – az IKSZT és az emlékház – egymástól teljesen függetlenül jött létre. Mi mindenképpen szerettünk volna a könyvtárban is egy külön polcot Mindszenty József tiszteletére, ahol kizárólag a róla szóló könyvek, DVD-k találhatóak meg. Mindszenty Józseffel kapcsolatban is rendezünk természetesen programokat.

B. M.: *A könyveket fiatalok is keresik, vagy inkább csak idősek?*

P. D.: A fiatalok leginkább ifjúsági regényeket kölcsönöznek és DVD-eket, filmeket. A Mindszenty-polcokat mindazonáltal keresik az olvasók. És az IKSZT szervezésében két előadásra is készülünk a bíboros úrral kapcsolatban, tehát keressük a kapcsolódási pontokat a két intézmény között.

B. M.: *El tudod látni a feladatokat egymagad?*

P. D.: Igen, de sok segítségem is van: például Horváth Barnabásné Marika néni, aki az asszonykórust és a színjátszó csoportot is vezeti, és korábban a kulturális tevékenységet is szervezte, nagyon sokat segít rendezvényeken is. Szóval nem vagyok magamra utalva, tudom, hogy vannak, akikre számíthatok.

B. M.: *Mik a személyes terveid? Itt szeretnél maradni? A családalapítást itt képzeled el?*

P. D.: Ahogy alakul. Nem látok a jövőbe. Szeretek itt élni.

Az interjúnak ezen a pontján a település polgármestere, Fukszberger Imre csatlakozik a társalgáshoz. Megragadom a lehetőséget, hogy a kulturális közfoglalkoztatás hasznáról a település vezetőjétől is kapjak információkat.

B.M.: *Hogyan esett a választásuk Papp Dórára?*

Fukszberger Imre: Az IKSZT-hez mindenképpen szükségünk volt egy emberre, az ő munkájáról pedig már szereztünk pozitív tapasztalatokat. Az iskolai végzettsége is pont megfe-

lelt az álláshoz, és tudtuk róla, hogy van vénája a dologhoz. A kulturális közfoglalkoztatásban megszerezte a szükséges gyakorlatot, nem vártuk meg, míg letelik a közfoglalkoztatási ideje, mert közben átadtuk az IKSZT-t, ami április 1-jétől működik. Ma már látom, hogy jól választottunk, eredményesnek találjuk a munkáját, és a programban, valamint a képzés során szerzett ismereteket is jól használja. Sok minden ragadt rá a kulturális közfoglalkoztatás alatt, ezért a legtöbb kihíváshoz bátran viszonyul. A szakmai kapcsolatai is hasznosnak bizonyultak a program során megismert, jól működő kulturális szervezetekkel, például a Vasvári Művelődési Házzal. Ennek köszönhetően Dóra úgy indult neki az IKSZT-s feladatoknak, hogy ismerős helyzetekkel, kihívásokkal találkozott. Akkor is felvettünk volna valakit – talán éppen őt – erre az állásra, ha nincs a közfoglalkoztatás, de így sokkal gördülékenyebb volt a folyamat. Dóra jó helyen volt jó időben a Kulturális Közfoglalkoztatási Program révén, elégedettek vagyunk vele.

B. M.: Ezek szerint hosszú távra terveznek vele?

F. I.: Természetesen. Ugyan nem öt évre kötöttünk szerződést vele, de ahogy én látom, akár nyugdíjba is lehet innen. A falunak vannak látnivalói, adottak a lehetőségei a kulturális

turizmusba való bekapcsolódáshoz. Ennek megfelelően a Mindszenty Múzeummal is kell majd foglalkozni a Dórinak előbb-utóbb, hiszen helyben van és tájékozott a témában, így ha épp plébános úr vagy én nem érünk rá, be kell ugrania helyettünk és kalauzolni a látogatókat. Ha majd a múzeum is kiteljesedik, oda is felveszünk egy alkalmazottat. Amennyiben lesz akkor kulturális közfoglalkoztatás, elképzelhető, hogy hasonló lehetőséghez jut egy másik helybeli fiatal is. A másik terület, ami lehet erőforrása a falunak, a Mindszenty bíboros úr alakjához kapcsolódó vallási turizmus, amit szeretnék mielőbb beindítani – még az idén nem biztos, de jövőre már talán nagyobb látogatja, nagyobb forgalma lesz. Mindenképpen

szükségünk lesz egy vagy két hadra fogható emberre. Jelenleg jómagam vagy a plébános kalauzoljuk a vendégeket, Dóri is besegít, de amennyiben kitűztük célként, hogy zárandokhely leszünk, nem mondhatjuk majd az ide látogatóknak, hogy akkor jöjjenek, amikor pont ráérünk. Előbb-utóbb valószínűleg kell még egy ember, aki a vallási turizmussal foglalkozik. Hogy ezt hogy oldjuk meg, önkormányzati berkeken belül vagy civil szervezetként, azt még nem tudom.

B. M.: Csehímindszent is pályázott az új kulturális közfoglalkoztatásra?

F. I.: Nem. Se a kulturális, se a hagyományos téli közfoglalkoztatási programra nem jelentkeztünk. Októberben önkormányzati választások lesznek, úgy fair a játék, ha meghagyom a tiszta lap lehetőségét az esetleges utódomnak. Nem tudom, hogy megválasztanak vagy sem, egyáltalán indulok vagy sem, lesz-e polgármester vagy sem. Miért neheztsem meg az utódom munkáját azzal, hogy a saját elképzeléseimet ráerőltetem megkötött szerződések formájában? Ez főleg a hagyományos közfoglalkoztatásra vonatkozik, ami ráadásul télen nem is mindig kiaknázható. Nem mindig lesz a legutóbbihoz hasonló mediterrán tél. Mit lehet csinálni egy afféle fogas télben?

B. M.: Disznót ölni.

F. I.: Majd lehet, hogy lesz az is, és Dóri szervezi meg nekünk a disznóvágást, a falunak. Óriási lehetőségek rejlenek az ilyen programokban a közösség összekovácsolására, és Csehímindszenten most e téren is elkezdődött valami nagyon-nagyon biztató folyamat.

PAPP DÓRA közlekedés üzemvitel ellátó, szállítmányozási ügyintéző szakon végzett a szombathelyi Savaria Szakképző Iskolában. 2013. december 1-jétől 2014. március 31-éig pályakezdőként vett részt a Kulturális Közfoglalkoztatási Programban a Vas megyei Csehímindszent község önkormányzatánál. 2014. április 1-jétől az újonnan átadott csehímindszenti IKSZT vezetője

BICZÓ MIKLÓS 2000-ben német nyelvtanár szakon, 2005-ben művelődésszervező szakon diplomázott. Szakmai pályafutását 2003-ban kezdte a Budavári Művelődési Házban polgári szolgálatosként. 2004-től 2009-ig Budapesten, a XIII. kerületi Iránytű Ifjúsági Irodában dolgozott ifjúságsegítő-művelődésszervezőként. 2009-től az MMIK LOGO Ifjúsági Szolgálatánál ifjúsági közművelődéssel foglalkozott Szombathelyen és Vas megyében, majd 2010-től a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ ifjúsági-közművelődési koordinátora. 2013 áprilisától a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Irodájának módszertani referense.

Élményfarm – Debrecen környéki tanyán

Civilizációnknak az élet minden területére kiterjedő válságáról cikkek, tanulmányok sokasága jelenik meg, amelyek a jövő kilátásai felől is mind borúlátóbbak. A civil társadalom, a kisközösségek, az egyének felelőssége egyre nagyobb hangsúlyt kap a megoldások keresésében. Napról napra többet hallunk a környezet-, energia- és egészségtudatos szemléletmód kialakításának szükségességéről, nem csak a társadalom, de az egyének szintjén, a lakosság körében is. Lakóhelyünk gondos, tudatos megválasztásával sokat tehetünk ezek megvalósításáért. A környezet és az életmódunk meghatározó az életminőségünk szempontjából. Visszahat ránk, alakítja világnézetünket, jellemünket. Nem mindegy tehát, hogy milyen befolyásnak tesszük ki magunkat és gyermekeinket.

A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett Kulturális Közfoglalkoztatási Programban dolgozó közfoglalkoztatottak körében szerencsére találok hasonlóan gondolkodó, környezettudatosra törekvő emberekkel. Vannak közöttük, akiknek ez határozza meg a gondolkodását, figyelemmel vannak a táplálkozásukra, vagy biogazdálkodást, integrált termelést folytatnak. Közösségi beszélgetéseink kapcsán sokszor merült fel ez a téma.

Egyik barátunk nemrég vett Debrecen mellett egy tanyát, ahol körülbelül két éve gazdálkodik. Szívesen adna helyet és lehetőséget arra, hogy megvalósítsuk ötleteinket. Ha a feladatunk a

közösségfejlesztés, közös érdeklődési körünknek megfelelően kézenfekvő volt, hogy hozzunk létre egy olyan közösséget, amelyhez a helyiek csatlakozhatnak, és ahol megtanulhatják, hogyan kell környezettudatosan élni, szem előtt tartva a fenntartható fejlődést.

Az egyik partnerszervezetnél, a Homokkerti Közösségi Házban működik a Szatyor Debrecen kistermelői piac. Ez egy olyan civil kezdeményezés, amely a helyi termelőket támogatja, a környezetet védi, és az egészséges életmódot ötvözi a tudatos vásárlás gyakorlatával.* Adott tehát egy olyan közösség, amelynek tagjai szívesen csatlakoznának a kezdeményezéshez. Mihez is konkrétan?

Elgondolásunk szerint egy élményfarmot hoznánk létre barátunk tanyáján, ahol egy mintakertben lennének megtalálhatóak azok az egészséges növények, amelyeket nemcsak termelnénk, hanem fogyasztanánk is. Emellett gyógynövényeket is természetben, és terveink szerint, lenne egy bemutató méhészetünk is. Az egészséges életmódhoz kapcsolódóan ismeretterjesztő előadásokat tartanánk. Megismertetnénk az embereket az alternatív energiák felhasználási lehetőségeivel is.

Iskolai osztályoknak nagy élmény lehet az állatsimogató. A gyerekeknek programokat szerveznénk a tanyán, ahol testközelbe kerülhetnének az állatokkal, megismerkedhetnének növényekkel, gyógynövényekkel. (Vannak városi gyerekek, akik még csak zacskóban láttak csirkét.) Az egyének, családok, kisebb-nagyobb közösségek nemcsak megtermelhetnék maguknak az alapvető élelmiszereket, hanem megtanulhatnák az egészséges ételek elkészítését is a közös főzések során, amelyeknek rendkívüli közösségfejlesztő hatásuk van.

Megoszthatnánk egymással tapasztalatainkat, tudásunkat, átélhetnénk az együttlét örömét, miközben átörökíthetnénk rég elfeledett hagyományainkat. Sok embernek adna ez kapaszkodót a mai világban.

Lelkes csapatunk tagjai felajánlással, munkaerővel járulnak hozzá tervünk megvalósulásához. Lehetőségeink bővítéséhez pályázati forrásokat keresünk – egyik kollégánk ehhez nyújt segítséget, éppen egy pályázatiírói tanfolyamon vesz részt, tudja kamatoztatni frissen megszerzett tudását. Iránymutató, közösségépítő és életmódfejlesztő tervünk a munkanélküliség leküzdésében is egy járható utat nyit.

VASS MARIAN népművelő, marketing szakértő, jógaoktató. Tanulmányait a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán, a Budapesti Corvinus Egyetemen és a Magyar Jóga Akadémián végezte. 20 éve dolgozik marketingesként. Először a média, majd a közművelődés területén. 2004-től 2013-ig a debreceni Főnix Rendezvényszervező Kft. marketing szakértője. Jelenleg szabadúszó marketing tanácsadóként és jógaoktatóként dolgozik.

* A kecskeméti Szatyor Egyesületről beszélgetést közzeltünk az Egyesület elnökével – a Szín – Közösségi Művelődés 18.4. számában.

Bioház a Forráskertben

Beszélgetés Varga-Farkas Edit Sára ökoturizmus- és ökoturisztikai szakértővel

Szada és Gödöllő határában térdig érő, gazonos füvön gázolok Varga-Farkas Edit Sárával. A városszéli telken egy jobb napokat is látott, kékre vakolt, teraszos házikó áll: a leendő Bioház, kertjében egyelőre csak a hegyekből lezúduló csapadék elvezetésére szolgáló szikkasztó áll, ám lelkes kalauzom kreativitása nyomán egy leendő, üde ökosziget képe bontakozik ki előttem.

„Itt lesznek majd a csónakágyások, itt az akvapónia, a közösségi gyümölcsaszalót ide gondoltam, innen pedig talán egy tanösvény indulhatna. Látod, ezt a kemencét csak fel kell újítani, hogy hagyományos ételeket készíthessünk benne. Bőven terem a szőlő a kerítés mellett, és termő ringlófa is van. A szikkasztót élő fűzfavérennyel fogjuk körbevenni, hogy ne legyen veszélyes a foglalkozásokon részt vevő gyerekekre nézve. Rengeteg itt a gyógynövény is, nem is kell messzire menni, hogy gyűjthessünk – az ott például Valeriana, csodálatos bódító illata van, ha virágzik, és a gyökereiből készítik az ismert nyugtatót.”

A vadon felfedezése és az új öko-oktatóközpont képzeletbeli bebarangolása után beülünk egy üditőre a szomszédos presszóba, hogy megismerjem a projekt születésének történetét.

A szadai Bioház-projekt egyike azoknak a helyi kezdeményezéseknek, melyek a Kulturális Közfoglalkoztatási Program jóvoltából jött létre. Az ökotudatos életmód iránt elkötelezett Varga-Farkas Edit Sára a program keretében

Varga-Farkas Edit Sára a leendő bioház előtt

ben kezdett el öko-klubokat szervezni három településen – Veresegyházon, Szadán és Erdőkertesen – és ahogy fokozatosan teret nyertek ötletei, egyre több kapu nyílt ki előtte ahhoz, hogy valami igazán nagy és nemes ügyet szolgáló tervet valósíthasson meg.

Szabó Judit Nikoletta: *Honnan értesültél a Kulturális Közfoglalkoztatási Programról?*

Varga-Farkas Edit Sára: A férjem révén, aki évtizedek óta közművelődési szakemberként dolgozik – ő értesített engem a lehetőségről. Rajta keresztül

léptem kapcsolatba a veresegyházi Váci Mihály Művelődési Ház igazgatójával, Boross Zsuzsannával, aki nagy szeretettel fogadott. 2014. január 1-jén kapcsolódtam be a Kulturális Közfoglalkoztatási Programba, a fogadó szervezet az Innovációs Központ volt, ami a művelődési központhoz tartozik. Számomra ez egy lehetséges visszautat jelentett a munka világába: 45 éves vagyok, két gyermekem van, a kisebbik most hároméves. Decemberben telt le a gyes, mondhatni nem kapkodnak utánam a munkáltatók.

Sz. J. N.: *Milyen feladataid voltak a Váci Mihály Művelődési Házban?*

Az Öko-klub tagjai a gyógynövénytúrán

V.-F. E. S.: Meglepő módon szinte a kezdetektől fogva nyitottak voltak az ötleteimre, így a saját magam által kitalált Öko-klub ügyeit menedzseltem. Közben persze besegítettem a recepción és az irodai munkákban, de többnyire szervezői feladataim voltak. Nem vagyok szakmabeli, nem rendelkeztem az elején semmiféle közösség-szervezési, közművelődési ismerettel, mondhatni ösztönösen dolgoztam. A kulturális közösség-szervezés alapjai képzés szerencsére jó alapokat adott a későbbiekhez.

Sz. J. N.: *Mi az eredeti szakmád?*

V.-F. E. S.: Kertész, egy ideig kertépítő vállalkozásom is volt, de nem tudtam folytatni. Viszont az öko-témájú projektjeimhez egy másfajta, egészen friss tudásomat használok: tavaly végeztem el Gödöllőn a Szent István Egyetem, a REGINA, Kontakt alapítvány és a Kopernikusz egyesület közös projektjében megvalósuló támogatott, térítésmentes Ökomama képzést, amit kifejezetten kisgyermekes anyukák részére indítottak. 250 jelentkezőből 60 elhivatott résztvevőt válogattak be felvételi beszélgetés alapján ebbe a fantasztikus, látóköri-tágító képzésbe. A „diákok” között voltak sokgyerekes anyák, gyesről visszatérők, sőt, szoptató anyukák is – nekik külön fűtött szobát biztosítottak, hogy lefejhessék a tejet, és hűtőszekrényt az anyatejnek. Az előadásokat egyetemi oktatók, tanárok tartották (néha okoztunk is nekik fejfájást, hiszen egészen másfajta hallgatósághoz szoktak), míg a gyermekeinkre magánbölcsődében, magánóvodában vigyáztak. Ősztöndíjat, étkezést és utazási térítést egyaránt kaptunk, így minden energiánkat a tanulásra fordíthattuk. A képzés végén öko-gazdálkodási és ökoturisztikai szakértői oklevelet kaptam.

Sz. J. N.: *Gondolom, az ökotudatos életmód nem afféle légből kapott hóbort számodra, hanem hosszú évek gyakorlata. Hogyan kezdődött?*

V.-F. E. S.: Édesapám tanyán nőtt fel, általa ivódott belém a természet és az állatok szeretete, megtapasztalta és átadta nekem a hagyományos gazdálkodás és háztartás előnyeit. Később természetgyógyászzal foglalkozó, egyébként angoltanár nagynénem kezdeményezésére egy sajátos barter valósult meg pedagógus szüleim és öközte – tanulmányútra küldték egymáshoz a gyermekeiket –, én az angol nyelv mellett a gyógynövények világát ismerhettem meg nagynénémnél. Húszévesen természetgyógyász és reflexológus végzettséget szereztem, de mindez sokáig csak afféle alvó tudás volt. Az Ökomama-képzés viszont – ami leginkább a látóköri tágítását és a tudásom rendszerezését segítette – elhozta azt a közösséget, azt az inspirációt, amely segí-

tett a továbblépésben. A képzésen résztvevő asszonyok egy egyesületet is létrehoztak Ökomama Egyesület néven – ez a civil szervezet jelenleg a Bioház-projekt háttérszervezete. Az ökomamaktól nem pusztán szervezeti szinten kapok rendszeresen segítséget a projekthez: Mátyás Izolda, aki az ökomama képzésen oktatóként és modulfelelősként vett részt, sok hasznos ötlettel és tanáccsal járult hozzá a terveimhez, s ezeket rendre be is építettem a munkámba.

Sz. J. N.: *Az inspiráció első gyümölcse az Öko-klub sorozat, amit közfoglalkoztatottként kezdél el szervezni, és ma is rendszeres programja a Váci Mihály Művelődési Háznak. Miről és kiknek szól ez a klub?*

V.-F. E. S.: Azért hívtam életre ezeket a klubokat, mert fontosnak tartom, hogy nagyanyáink tapasztalásait és a bennünk lévő tudásokat átadjuk, megosszuk egymással, hogy magunk és gyermekeink számára egy élhető környezetet tudjunk biztosítani, melynek mi magunk is részei vagyunk. Általános tapasztalat, hogy egyre többen fordulnak az alternatív – bár szerintem helyénvalóbb lenne a „természetes” szót használni – módszerek és megoldások felé, akár a ház körüli teendőkről, akár gazdálkodásról, akár egészségmegőrzésről van szó. A vegyszermentes, környezettudatos életmódhoz szeretnék gyakorlati és elméleti segítséget nyújtani az érdeklődőknek. A csoport tagjai, akik ma már egyre inkább baráti közösséggé kovácsolódnak, véleményükkel, javasla-
taikkal közösen gondolhatják ki azokat

Gyógynövénytura Erdőkertesén

a foglalkozásokat, amelyekre leginkább kíváncsiak. Lényegében kötetlen beszélgetések során tanulhatnak egymástól hasznos dolgokat a fenntarthatóságról. Amikor a klub ötletét felvettem a veresegyházi művelődési ház igazgató-nőjének, Kelemenné Boross Zsuzsannának, ő nagyon pozitívan állt hozzá a kezdeményezéshez: vágj bele, monda, támogatlak mindenben, és segíték, ha elakadnál. Nagyon sokat jelentett számomra emberileg és szakmailag is ez a támogató háttér – Pásztor Ildikó, az intézmény igazgatóhelyettese pedig a legkülönbözőbb ügyekben folyamatosan nyújtott konkrét, hasznos segítséget. A klub azonban ma már nem pusztán a veresegyházi intézmény programja. Az első előadás már meg volt hirdetve, bár még meglehetősen zöldfülűnek éreztem magam a témában – akkor történt, hogy Szadán vettem részt kosárfonó foglalkozáson, és egy szakkörtársam újságolta, hogy Veresegyházon már rendeznek öko-klubot is! Mondtam, hogy tudok róla, mert én vagyok a szervezője! A szadai faluház vezetőjének, Juhászné Bankó Erzsébetnek – Zsókanak – megtetszett az ötlet, és meghívott a faluházba előadást tartani – inentől datálható a vele való hasznos és gyümölcsöző együttműködésünk. Rájöttem, hogy miért is ne tarthatnánk az öko-klubokat több településen, hálózatban is? Hiszen az itt élők egységként kezelik Szadát, Gödöllőt, Erdőkertest és Veresegyházat, mivel a települések szinte egymásba érnek – én például szadai vagyok, de a gyermekeim gödöllői oktatási intézményekbe járnak, a közfoglalkoztatásban Veresegyházon vettem részt, kirándulni pedig Erdőkertesre járunk. Az alapkonceptióm az volt, hogy Veresegyházon lesznek az elméleti előadások, Szadán a gyakorlati bemutatók. Erdőkertesben már szerveztek azelőtt sikeres természetismereti túrákat, ezért felkerestem Pallag Katalint, az Erdőkertesi Művelődési Ház igazgatónőjét az együttműködés lehetőségeiről érdeklődve. Neki szívügye a természetvédelem, rögtön a szárnyai alá vett, így az öko-klub kiegészült vezetett túrákkal is. Az intézményvezetők kérése az volt, hogy mindenütt a település nevében fusson a klub, hogy az emberek sajátjukként kezeljék. Veresegyházon Öko-klub Veresegyház, Erdőkertesben Bio-pont, Szadán pedig Bio-ház kör néven szerepel. Az alakuló

Tippi Andrea „ökomama” előadása a növénytársításokról és a vegyszermentes kiskertekről

összejövételre Veresegyházon került sor március végén, Szadán egy hónap múlva volt az első ilyen program, Erdőkertes pedig május végén kapcsolódott be a programsorozatba.

Sz. J. N.: Milyen témákat érintett eddig, és hol tart most az öko-klub-sorozat?

V.-F. E. S.: Többek között hallgattunk már előadást az akvapóniáról, a vegyszermentes kiskertekről és a növénytársításokról, a holdnaptárról és a biodinamikus kertészkedésről, meglátogattuk az örbottyáni Rejtekvölgye ökoparkot, készítettünk papírbrikettet, rendeztünk gyógynövénygyűjtő túrát, és jómagam is tartottam gyógyfűves előadást, illetve vezettem gyakorlati foglalkozást is a témában.

Lelkesítő tapasztalat volt, hogy a települések összekapcsolására építő elképzelésem megvalósult: Gödöllőről, Szadáról, Veresegyházi-ról, és Erdőkertesről is vannak érdeklődők. Az ökomamákra mindig lehet számítani, de az itt lakókat is nagyon megmozgatta ez a téma, örömmel jönnek idősek is, hogy megosszák a tudásukat. Jelenleg a sorozatról, mint gazdaságélénkítő mintaprojektről egy pályázatot nyújtottam be a Nemzeti Művelődési Intézet Pest Megyei Irodájához, reméljük, kedvező fogadtatásra talál és lesz folytatása. Tervekben mindenesetre nincs hiány: szerepel köztük Erdőkertesben a Vitál Csira Biogazdaság és a Rózsahelyi Gyógynövényraktár meglátogatása, Veresegyházon pedig további előadások a környezetvédelemről, Bach virágterápi-

áról, tyúktartásról. Szadán készítenék sajtot, körömvirág krémet, lekvárokat, szappant, és közösen szeretnének építeni egy sörkollektorral egybekötött gyümölcs és zöldség aszalót a lakosságnak.

Sz. J. N.: Hogyan lett az öko-klubból Bioház, és pontosan mit fed ez az oktatási célú projekt?

V.-F. E. S.: Az említett, tervbe vett sörkollektoros közösségi gyümölcs-aszalónak – amit az öko-klub keretében készítenék el közösen – kerestem Szadán egy lehetséges helyet. A település

Három generáció a papírbrikett-készítésen

gyümölcstermő kertekben gazdag, az aszalás pedig úgy képes tartósítani a termést, hogy megőrzi annak vitamintartalmát. A sörkollektor rásegítésével még a lédúsabb növények (mint például a paradicsom), is egy nap alatt megaszalódnak. Arra gondoltam, hogy egészen egyszerűen működhetne a használat: egy kihasználatlan telken vagy egy intézmény kertjében felállíthatnánk a pár tízezer forintos költséggel kivitelezhető gyümölcsaszalót, ahova bárki elhozhatná a termését, és másnapra már kész is lenne az ízletes, vitamindús aszalt gyümölcs teljesen ingyen. Ennek az aszalónak kerestem helyet – már kaptam pár visszautasítást, mikor hirtelen felindulásból bementem a polgármesteri hivatalba. Elvégre ki ismerné jobban a település lehetőségeit, mint a település vezetője? A polgármesternek, Vécsey Lászlónak épp akkor nem volt fogadóórája, lényegében soron kívül fogadott. Köztudott róla, hogy a civil kezdeményezések és közösségi programok lelkes támogatója, az én tervemben is látott fantáziát – sőt, tovább is gondolta. Ő ajánlott fel a klubnak egy önkormányzati tulajdonú kertes házat Szada határában, ahol az aszaló mellett más ökológiai ismeretterjesztő, közösségi tevékenységek is folyhatnak, ezért az éves tervet már ennek a komplex szemléletnek a jegyében készítettem el – ez

lesz a szadai Bioház. A szerződést az önkormányzat az Ökomama Egyesülettel köti meg, melynek én is tagja vagyok, a programokat személyesen fogom koordinálni. A házba bejelentkeztek a helyi polgárok, ők havonta egy alkalommal vennék igénybe az ingatlant. Az épületet az önkormányzat támogatásával újítják fel.

Sz. J. N.: *Milyen tevékenységek valósulnak majd meg a Bioházban és kertjében, milyen adottságokkal, lehetőségekkel rendelkezik a telek és az épület?*

V.-F. E. S.: A telek összközműves: a víz, villany, csatorna bekötte. Azt gondolom, hogy ebből a még üres és lerobbant házból és egyelőre elhanyagolt kertjéből kiváló közösségi tér válhat! Az épület mellett egy kültéri kemence található, amely felújítás után remekül illeszthető majd a Bioház tevékenységi köréhez. A kert területén található egy szikkasztó, amely az utcáról összefolyó nagy mennyiségű csapadékvíz biztonságos elvezetését szolgálja. A telek hátsó részénél található a Rákos-patak forrása. Ez a vízforrás a tulajdonképeni vezérfonala a Bioházra vonatkozó terveimnek; de ne szaladjunk ennyire előre. A ház pontosan Gödöllő és Szada határában helyezkedik el. Baloldalt erdő határolja, hátul a Rákos patak csordogál, jobb oldalt pedig a Forrás Presszó nevű vendéglátóhely üzemel, ahova most interjút készíteni is beültünk, és az idelátogatók is felfrissülhetnek majd benne. Tömegközlekedéssel nehezen, de gyalogos kirándulás keretében, kerékpárral vagy gépkocsival egyaránt könnyen megközelíthető. Parkolásra bőven van lehetőség.

Fontos, hogy a szikkasztó, a betonárkok és a hátsó telekhatár el legyen kerítve. Erre megoldásként az élő fűzfásövényt tartom a legalkalmasabbnak. A fűzfaágakat különböző alakzatokban ledugjuk a földbe, és azok kihajtvá rövid időn belül gyönyörű, természetes zöld falat képeznek. A fűzfásövény telepítési ideje október és április. Szeretnék a területen beindítani egy iskolakert programot, ahová a környező települések óvodásait, iskolásait szívesen látám – ennek a tervnek az Ökomama Egyesület is elkötelezettje, az egyesület alapító okiratában fő céljaink között szerepel. A program révén úgy ismeretjük meg a gyerkőcöket a körülöttünk élő növényekkel, állatokkal, hogy köz-

ben átéljük a saját maguk által végzett munka sikerélményét, és figyelemmel kísérhetjük az élet körforgását. Csónakágyásokat alakítanánk ki nekik, melyek egyfajta magas ágyások: nagyon egyszerűen készülnek, akár a gyerekek bevonásával is megépíthetőek – földbe vert karókat fonnak körbe fűzfavesszőkkel úgy, hogy a végén csónakot formázzon az építmény, így nemcsak hasznos, hanem esztétikus is. Fontosnak tartom, hogy a gyerekek ne tankönyvszagú ismeretekhez jussanak, hanem tapasztalás útján tanuljanak, hogy használhassák az összes érzékszervüket! A Bioház éves programajánlatát szeretném úgy összeállítani, hogy kövesse a természet rendjét, és minden időszakra biztosítson aktuális tennivalókat. Természetesen mindezt a gyermekek nyelvén, sok játékkal, mozgással, a közösen elvégzett munka örömeivel képzelem el véghezvinni. A kertben a gyermekek a helyszínen elfogyasztják nyersen, vagy akár feldolgozva a közösen megtermelt termést. Négy alkalmas foglalkozássorozat ismertetné meg velük a „kenyer útját”: először elvetjük a búzát, a második alkalommal learatjuk és kicsépeljük a búzaszemeket, majd megőröljük, az utolsó foglalkozáson pedig megdagasztjuk és kisütjük a kemencében a kenyeret.

A Rákos-forrás közelsége és a csapadékot elvezető szikkasztó jelenléte miatt értelemszerűen a víz központi szervező ereje lenne a tematikus kertnek. Már csak azért is szükség van rá, hogy karakteres programja legyen a mintakertnek, mert távol esik a városközponttól, így erős motivációra van szükség, hogy akár többször is idelátogassanak miatta a vendégeink. A hely tervezett neve is utalna a vezértémára: Bioház a Forráskertben – ugye, milyen jól hangzik?

Sz. J. N.: *Milyen vizes programelemek szerepelnének a Bioház palettáján?*

V.-F. E. S.: Soroljam? A víz eredetéről és a víz erejéről szóló előadások, záportározó, esővízgyűjtés, ismerkedés vizes élőhelyekkel, vízvizsgálatok, akvapónia, víz a növények életében, vízjelző indikátor növények, információ a vízben, a környék vízrajza, vízkristályok képkiallítás a házban – még tanösvényt is elképzelnék tartanék ezekre építve! A vizes koncepcióhoz jól illeszkedik a kert vizuális világa is: a fűzfavesszőből font élősvények és a csónakkertek is.

A bioház kemencéje

Kis ökoszótár

Akvapónia vagy aquaponia – az akvakultúra (aquaculture) és a hidropónia (hydroponics) módszereket kombináló, természetes folyamatokon nyugvó termelési rendszer. Egyfajta üvegház, melyben egyszerre folyik haltenyésztés és növénytermelés oly módon, hogy a halak szerves tápanyagban gazdag szerves hulladékát átszivattyúzzák a növények gyökerei közt, amik felveszik a tápanyagot belőle. A növények nem földben, hanem például agyaggolyó-, kavics-, vagy kőzetgyapot ággal feltöltött tálcákban nőnek. A haltartály vizét ezekbe a tálcákba szivattyúzzák – a speciális termőtalaj felveszi a szerves hulladékot, a víz így megszűrve jut vissza a haltartályba.

Szalmabála kertészkedés: olyan emelt ágyás, mely megfelelően előkészített szalmabálába ültetett növényekből áll. A szalmabálák előnye, hogy olcsó táptalajt nyújtanak, segítenek visszatartani a nedvességet, ellenállnak a gyomosodásnak, a tápanyagfelesleg pedig beszívárog az alattuk lévő talajba, javítva annak minőségét.

Sörkolektor: üres sörösdobozokból épített, az újrahajósítás elvén alapuló, hőenergia-forrást biztosító rendszer.

Papírbrickett: préselt hulladékpapírból készült tüzelőanyag.

Rovarhotel: a kert hasznos rovarjainak védelmet és életteret nyújtó, természetes alapanyagokból készült, sokféle odút és üreget tartalmazó építmény. A rovarhotel nemcsak oktatási célokat szolgál, hanem elősegíti a kert biológiai sokszínűségét, a megfelelő tápláléklánc kialakulását is.

A víz globális és lokális szinten is kulcsfontosságú az emberek jövőjére nézve, mindenképpen fontos felhívni a figyelmet a jelentőségére és érdekeltté tenni a jövő generációját a vizek védelmében.

Sz. J. N.: *Izgalmas programok! Szinte irigylem ezeket a gyerekeket.*

V.-F. E. S.: A Bioház oktatóközpontként a felnőttek élethosszig tartó tanulását is támogatná. A ház adna otthont a környékbeli településeken – Gödöllőn, Veresegyházon, Erdőkertesén és Szadán – élő, hasonló gondolkodású, a fenntarthatóságért tenni akaró és tenni képes embereknek, akik szeretnék megőrizni és átadni tudásukat, tapasztalataikat egymásnak és gyermekeiknek. Szeretnék különböző kertészkedési módszerekről bemutatókat szervezni a gyakorló és a hobbikertészek, konyhakertművelők számára. Olyan jó gyakorlatok lennének a terítéken, mint a szalmabála kertészkedés, a dombágyás, a magas ágyás, az ízléses kas komposztáló. A vegyszermentesség miatt megbízható élelmiszerek kerülnének maguknak a termelőknek asztalára. Álmom egy akvapóniás üvegház is, és úgy tűnik, nem lehetetlen a megvalósítása: amint a források a rendelkezésükre állnak, az ezzel foglalkozó szakemberek szívesen telepítenek a területre egy ilyen sokoldalú kertrendszert. Különösen, hogy Kókai Ferenc, az akvapónia-

építés gyakorló szakembere elkötelezett tagja a klubnak!

Sz. J. N.: *A gazdaságélénkítés is ebben az oktató-ismeretátadó folyamatban érhető majd tetten?*

V.-F. E. S.: A jó gyakorlatok elsajátítása mindenképpen az itt élők javára válik, de a Bioház a települések közti együttműködések révén is gazdaságélénkítő hatású. Azt gondolom, hogy ez a projekt – ha megvalósul – országosan is mintaeértékű lehet. Három (Gödöllővel együtt négy) településen erősödhet, kiteljesedhet az ökológiai szemlélet, a környezettudatos magatartás és az erre nevelés, a saját kertben

történő gazdálkodás, amely megőrzi a vidéki kultúra ehhez kapcsolódó termelés-gazdálkodás hagyományát, hozzájárulva a helyi gazdaság erősödéséhez. A településen élők ráadásul egy új közösségi térrel és új közösségi alkalmakkal gazdagodnak, így az összetartás és a szociális háló is erősödik.

Sz. J. N.: *Milyen terveid vannak a Bioházzal kapcsolatban a belátható jövőre nézve – mondjuk ideális esetben egy év múlva milyen program folyt itt?*

V.-F. E. S.: Reményeim szerint egy gyermekeknek szóló életmódtábor. A táborban a lurkókkal kenyeret süthetnénk, kirándulnánk, lekvárt főznénk, agyagoznánk, kertészkednénk, készíthetnénk és kihelyezhetnénk madárodúkat, fürdetőket, rovarhotelt, növény és rovarismereti túrát tartanánk. Bizom benne, bár egyelőre elég halovány az esélye, hogy egy idő után valamiféle bevételt is termelhet a projekt, és hosszútávon foglalkozhatom vele.

Sz. J. N.: *Mit gondolsz, mennyire játszott közre a Kulturális Közfoglalkoztatási Program abban, hogy azzal a területtel foglalkozol, amit a szívügyednek érzel?*

V.-F. E. S.: Maximális mértékben. Ha nem jutok el közfoglalkoztatottként a művelődési házba, és ha nem találkoztam volna azzal a végtelenül pozitív hozzáállással, amit az intézményvezetők és a kollégák tanúsítottak a munka során, a rengeteg biztatással, akkor bele sem kezdek az egészbe. Szabad kezet kaptam, értékes kapcsolatrendszerhez jutottam, kipróbálhattam magam egy olyan területen, ami tőlem távolinak tűnt. Nem tudok elég hálás lenni.

VARGA-FARKAS EDIT SÁRA 1969. május 25-én született Szegeden, pedagógus szülői gyermekeként. Kertészeti szakközépiskolában érettségizett. 1991-ben idegen nyelvű gépírónői tanfolyamot végzett. 1995-ben reflexológus, természetgyógyász végzettséget szerzett, később többek között kertépítő vállalkozóként dolgozott. Két gyermeke van, fia 2002-ben, lánya 2010-ben született. 2012-2013-ban részt vett a Gödöllőn a Szent István Egyetem, Kontakt alapítvány és a Kopernikusz egyesület közös projektjében megvalósuló Ökomama képzésen, melynek végetével ökgazdálkodási és ökoturisztikai szakértő oklevelet kapott. 2014. január 1-jén kapcsolódik be a kulturális közfoglalkoztatásba, ahol az ökotudatos életmódról szervezett foglalkozásokat. Szabadidejében gyógynövényeket gyűjt és gyógynövénykészítményeket állít elő, előadásokat és bemutatókat tart a témában. Szadán él.

SZABÓ JUDIT NIKOLETTA (1975) közművelődési szakember, újságíró. Tanulmányait a Casus Kortárs Művészeti Menedzserképző Kollégiumban, majd a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának magyar-esztétika szakpárján végezte. 2001 és 2011 között a Budapesti Művelődési Központban információs munkatárs, később pr-marketing menedzser. 2002 óta publikál különböző sajtóorgánumban. 2011 és 2013 között szabadúszó újságíró és kommunikációs tanácsadó. 2013-tól a Nemzeti Művelődési Intézet kommunikációs osztályának munkatársa.

„közfoglalkoztatottként értelmiségi, minőségi munkát végezhattünk”

Beszélgetés Horváth Róberttel, az Év Kulturális Plakátja alkotójával

H. K.: Több száz fő előtt vette át a Nagy Gáspár Kulturális Központ az Év Kulturális Plakátja elismerést, melyet Ön készített kulturális közfoglalkoztatottként. Milyen út vezetett idáig?

H. R.: A középiskola elvégzése után dolgozni kezdtem, hogy tudjam finanszírozni a további tanulmányaimat. Minden vágyam az volt, hogy informatikai és nyelvi képzésben vegyek részt. Ezt többé-kevésbé sikerült is véghezvinnem, de a nyelvvizsga és a diploma még hiányzik repertoáromból.

Postaforgalmi és rendszerinformatikus végzettséggel rendelkezem. Sokféle területen kipróbáltam magam az elmúlt években munkavállalóként: voltam postai kézbesítő, gépkezelő, segédmunkás, adatrögzítő, asszisztens, személyi számítógép támogató.

Mindig is azok a munkák érdekeltek leginkább, amelyek gondolkodásra ösztönöznek.

Bárcsak mindenki olyan munkát végezhetne, amelyet szeret, és amelyben ki tud teljesedni. Én mindig is arra törekedtem, hogy ne azért éljek, hogy dolgozzam, hanem azért dolgozzam, hogy éljek! Életfilozófiámat legjobban egy dél-afrikai tea-filteren olvasott „bölcesség” fejezi ki: Az élet utazás, nem cél.

H. K.: Hogyan került végül a Nagy Gáspár Kulturális Központba, s mi-

lyen feladatai voltak az ott töltött hónapok alatt?

H. R.: Gergey Rezső igazgató úr keresett meg, hogy a Kulturális Közfoglalkoztatási Program keretében öt hónapra a Nagy Gáspár Kulturális Központ fogadna, mint a program partnerszervezete. Eleinte némi bűjtatott kétkedéssel álltam a dologhoz – Kultúrházba én? De ahogy latolgattam az előnyét, hátrányát, sikerült meggyőzőnöm magam, hogy ezzel a lehetőséggel csak nyerhetek. Az élet később igazolta a feltevésemet, hiszen ez pontosan így is történt. A fogadtatásomról csakis pozitív élményeim vannak. Az első pillanattól kezdve egyenrangú félként kezelték, izgalmas, sokszínű feladatokkal bíztak meg. Mint például recepciós feladatok, vagy egy-egy kiállítás előkészítése, meghívók és plakátok tervezése.

H. K.: Milyen visszajelzéseket kapott ez alatt az időszak alatt, s hogyan sikerült beilleszkednie a munkatársak közé?

H. R.: Minden feladat előtt lényegre törően, pár mondatban elmondták, hogy mi a pontos elvárás a konkrét feladatellátás terén, illetve a házba betérő vendégekkel kapcsolatban. Őszintén úgy érzem, sikerült megállnom a helyem, s megfeleltem az elvárásoknak. Megítélésem szerint jó benyomást tettem a kulturális központ dolgozóira is.

Persze evvel kapcsolatban volt munkatársaimat is meg kellene kérdeznie, hogy teljes képet kapjunk a „hatékony-ságomról”. Hamar megtaláltam a közös hangot mindenkivel.

H. K.: Váratlan lehetőség volt, hogy a plakátokon keresztül a szélesebb nyilvánosságnak is megmutathatta magát.

H. R.: Kisvárosi léptékkel mérve az ott töltött idő alatt elég sok, hozzá-

Önarckép

A győztes plakát

vetőleg 10-15 rendezvény plakátjának és meghívójának tervezése, elkészítése fűződik a nevemhez.

A plakátpályázatra való jelentkezés ötletét az igazgató úr vetette fel. Talán látta bennem, hogy van némi tehetségem a dologhoz. Őszintén megmondom, én nem hittem benne, hogy lehet bármi keresnivalóm a „nagyok” között. De ő és ház többi dolgozója is biztatott, hogy küldjem el a nevezést a plakátversenyre. A Széchenyi- emlékévet népszerűsítő és a hozzá kapcsolódó kiállításunk plakátjával nevezett az intézmény, s nagy örömmre, sikerült a dobogó legfelső fokára felállnom.

Köszönettel tartozom az intézmény munkatársainak, hogy mindvégig támogatásukról biztosítottak. Nélkülük nem sikerült volna.

H. K.: *Mennyiben változott az élete ez után?*

H. R.: A bakancslistámon végre kipálhattam a „15 perc hírnév” rubrikát! Helyi szinten úton-útfélen gratuláltak az elért eredményhez. A helyi vas-műszaki bolt egyik eladója azóta is „városunk büszkesége” titulussal üdvözlő, akárhányszor találkozunk.

Állásajánlatok tekintetében sajnos barokkos túlzás lenne azt állítani,

hogy a pályázat megnyerése után feldokoltam az ajánlatok tengerében. Interjút eddig csak a megye legnagyobb példányszámban eladott napilapjának kellett adnom, meg a mostanit az Önök folyóiratának.

H. K.: *Hol dolgozik most?*

H. R.: Jelenleg a helyi önkormányzatnál dolgozom, mint ügyiratkezelő. A mostani állás szerint kora őszig biztosan. Hogy utána mit hoz a sors, az már remélhetőleg csak rajtam múlik.

H. K.: *Megmaradt a kapcsolat a közben a Kulturális Központtal is?*

H. R.: Bármikor találkozom az ott dolgozókkal – még ha csak a sarki közértben is –, mindig érdeklődnek, hogy mi van velem? Amennyiben nagyszabású rendezvény készülődik a házban, mindig megkérdezik, hogy tudok-e menni, segíteni.

H. K.: *Mit gondol a Kulturális Közfoglalkoztatási Program által kínált lehetőségekről? Mind a saját tapasztalatai, mind a képzésen résztvevők tapasztalati alapján?*

H. R.: Sokan a programra statisztikajavító intézkedésként tekintettek. Ők azért fogadták el a programban való részvételt, hogy meglegyen a havi kereset a megélhetéshez. A csapat másik fele lehetőségként tekintett a programra, amellyel élni lehet, változást hozhat, kapcsolatokat, gyakorlatot egy ismeretlen területen. A pozitív visszajelzések sokaknak segítettek az önbizalmat is visszaszerezni. Mindenképpen fontos megjegyezni, hogy közfoglalkoztatottként értelmiségi, minőségi munkát végezhetünk.

H. K.: *Mit vár a jövőtől, milyen tervei vannak?*

H. R.: Szeretném a megkezdett utat folytatni, elsődlegesen idegen nyelvekből illetve informatikából szeretném tovább képezni magam a jövőben.

HORVÁTH RÓBERT rendszerinformatikus. Eddig több mint 7 évet töltött el számítástechnikai munkakörökben. Saját megfogalmazása szerint: óriási filmrajongó, imádja az úrkutatást, szereti a kihívásokkal teli munkaköröket, támogatja az elesetteket. A kerékpársport szerelmese és művelője. Amikor csak teheti, utazik.

HEGEDŰS KATALIN népművelő, tanár, kulturális menedzser. Több mint húsz éve dolgozik közművelődési területen, 2000-tól a Nemzeti Művelődési Intézet (jogelőd intézményének) információs, kommunikációs szakmai munkatársa, jelenleg Kommunikációs Osztályának vezetője, a Budapesti Népművelők Egyesülete elnökségének tagja.

„A munka nemcsak pénzt jelent, hanem erkölcsi tartást is!”

Avagy – milyen hozadékai voltak a kulturális közfoglalkoztatási programnak?

A Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar megyei irodájának munkatársaként – és úgy is, mint a Kulturális Közfoglalkoztatási Program *Kulturális közösségszervezés alapjai* című 46 órás képzés („Újra tanulok” TÁMOP- 2.1.6-12/1-2012-0001 program) képzője – folyamatosan izgatott az a kérdés, hogy mit adhat, mit adott a kulturális közfoglalkoztatási program a Művelődési Intézetnek, a megyei irodák munkatársainak, a foglalkoztatottak és a foglalkoztatottaknak?

Jelen írásomban, bár tudom, hogy izgalmas lenne e sokszereplős közfoglalkoztatási program összehasonlító

hatáselemzésének elkészítése, csak arra vállalkozhatom, hogy a kulturális közfoglalkoztatási program Hajdú-Bihar megyei foglalkoztatottainak a programban való részvételét, és annak hatását közel sem tudományos igénnyel bemutassam, hiszen konkrét visszajelzéseket az idő rövidsége miatt csak az 5 hónapig itt foglalkoztatásban állóktól gyűjthettem össze.

Mint képző abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy több alkalommal zárhattam a 46 órás képzést. Így kézenfekvő volt, hogy kérdéseimre választ keresve megkérdezzem akkor és ott, hogy mit visznek a képzés után

magukkal a kulturális közfoglalkoztatottak. Azaz: mi kerül a batyuba?

Az egyik csoport a kapcsolatot, tapasztalatot, ismereteket, közösségi élményt, hiányérzetet, jó hangulatot, új barátokat, ismereteket, toleranciát, tudást, együttműködést, további munkalehetőségeket, önállóságot, és a közös munkát említette meg.

A március elején záró csoport kicsit bővebben adott választ kérdéseimre, melyek közül néhányat szeretnék szó szerint is megosztani.

„Gondolkodásmódot, nyitottságot adott, erősítette, hogy lehet közösségben dolgozni.” – „Több mindent megtudtam magamról, jobb lett az önismeretem.” – „Sok módszerrel ismerkedtünk meg, amiket magammal viszek.” – „Ismeretekkel gazdagodtam, a gyakorlati feladatokkal sok ötletet szereztem, segített a gyors probléma felismerésben.” – „Azt tanultam, hogy a hozzáállásomtól mennyire függ minden.” – „Nem érdekelt a közösségfejlesztés, de megérintett. A saját települesemről is sokat megtudtam!” – „Hasznos információkkal megyek el, élményszerű volt és a gyakorlat is jó volt!” – „Új ismeret, szemlélet.” – „Sokat tanultam, hasznos volt, új tudás, ismeret és úgy gondolom, hogy mindez beemelhető a munkámba.”

A kulturális közfoglalkoztatási program zárása előtt néhány nappal a kulturális koordinátorok útján ismét eljuttattam a kérdésemet, hogy mit adott számukra ez az 5 hónapos foglalkoztatás?

Nem gondoltam, nem számítottam arra, hogy mind a 300 kulturális közfoglalkoztatottól kapok érdemi választ, de arra sem, hogy ennyi visszaérkezik, melyeknek kifejezetten örültem.

Közülük néhányat szeretnék most megosztani, és előljáróban elmondani, hogy az itt bemutatottak között vannak olyanok is, melyek nem a „mit adott?“, sokkal inkább a „milyen volt?“ kérdés összefüggésében értelmezhetők, amit egyébként nem terveztem „kutatni“.

Tisztában voltam azzal, hogy mint minden programnak, így e program eredményének a hatása, maga a minőségi változás, csak később érzékelhető, annak hasznosulása később igazolható. A kíváncsiságom, az e közfoglalkoztatási programot ért negatív kritikák és a következő közfoglalkoztatási programra való még jobb felkészülés érdekében, erős motivációt éreztem magamban arra, hogy ha csak morzsák is ezek a pozitív hatások, kerüljenek bemutatásra, jelentéstartalmuk szemléletformáló erővel bírjon.

Ahogy érkeztek sorra a válaszok egyre inkább meglepett, hogy azok jelentős hányada már magában hordozza ezt a minőségi változást, néha már túlmutat azon, és sejteti a jövőbeni hasznosulás reményét is.

„A kulturális közfoglalkoztatási programban a szülővárosomat egy új oldaláról ismerhettem meg, ami nagyon jó érzéssel tölt el, és olyan munkát végezhettem, amit eddig nem ismertem, most mégis annyira meg-

szerttem, hogy szeretnék valamilyen formában ezzel foglalkozni a későbbiekben is.”

„Örülök, hogy részt vehettem ebben a programban, szakmailag egy magasabb lépcsőfokra léptem.”

„A közfoglalkoztatás által számos új embert ismerhettem meg, olyan értéktérítő feladatokat végeztem, melynek során még szélesebb, még tágabb látásmódot kaptam, így bátran kijelenthetem: érdemes volt belevágni.”

„Amit számomra adott a program: egy kulturális »receptkönyvhöz« néhány, új recept ötletet.”

„Nekem, aki teljesen más területről, teljesen kívülállóként cseppentem bele ebbe a programba sok új dolgot mutatott meg a közművelődési-kulturális munkáról, ezáltal új tapasztalatokat és ismereteket szereztem, sok »értékes embert« ismertem meg munkám során.”

„Öt hónapra feladatokat és pénzkérészetet, öt hónapnál hosszabb időre új ismereteket.”

„A munka nem csak pénzt jelent, hanem erkölcsi tartást is!”

A számtalan beérkezett választ egy idő után csoportosítani kezdtem. Így jött létre egy olyan halmaz, mely megítélésem szerint tükrözi, és kellőképpen alátámasztja a *Nemzeti Művelődési Intézet célkitűzését, mely szerint a kulturális közfoglalkoztatási program vonatkozásában a kulturális és közösségi értéktérítés, a nemzeti kultúra terjesztése, valamint az értékek megőrzése, értékek éltetése szerepel.* Azt vállalta, hogy a program által a közfoglalkoztatottak betekintést nyernek a közösség-szervező- és közművelődési munkába, részt vesznek helyi rendezvények megszervezésében, civil szervezetek életében, a helyi kulturális és közösségi értékek feltérképezésében, közösségi koncepciók előkészítésében, közösség-szervezésben és más tevékenységekben, s mindemellett a Kulturális közösség-szervezés alapjai 46 órás képzés révén a foglalkoztatásban részt vevők személyes és közösségi kompetenciái jelentősen fejlődnek.

A kulturális és közösségi értéktérítés, a nemzeti kultúra terjesztése, valamint az értékek megőrzése, értékek éltetése célrendszerrel aligha volt pontos ismerete, tudása a megyénkben foglalkoztatott 300 egynéhány kulturális közfoglalkoztatott fiatalnak és kevésbé fiatal embernek, bár több fórumon lehetőség kínálkozott ennek megismerésére. Feltételezhető, hogy a 46 órás képzés tematikája, a sok módszer és gyakorlat, és az a munka, amibe bevonódhattak, ha nagyon rövid időre is (5 hónap!), segítette a foglalkoztatottakat megérteni, közelebb vinni és lefordítani saját nyelvük-

re a programmal kapcsolatos intézeti célokat. Másrészt helytálló lehet az a megállapításom, hogy az Intézeti célkitűzés tiszta, világos és könnyen beazonosítható üzeneteket juttatott el közvetlenül a foglalkoztatottakhoz.

„A munkámban közelebbről megismerhettem a hagyományt, a művészetet, a közösségfejlesztést. Köszönöm ezt a csodálatos és színes világot, aminek immár én is a részese vagyok!”

„Sok új dolgot tanultam, ezáltal fontosnak érezhettem magam. Jó volt megismerni községünk értékeit.” „A programban való részvétel a pénzbeli juttatáson kívül tapasztalatszerzést, munkavégzésem által értékteremtést jelentett.” „Tapasztaltabbá váltam azáltal, hogy új munkakörbe kerültem és tanultam.”

„Nagyon jó érzés volt bekapcsolódni a kultúrába, jó volt belelátni a közösségfejlesztésbe. Életre szóló élményt adott.”

„Kapcsolatteremtés, munkahely lehetőségek megnyitak előttünk, csapattmunka előnyeinek megismerése. Bekerülhettünk a kultúra vérkeringésébe.” „Megismerkedhettem a település értékeivel.” „Többször és gyakrabban veszek részt a település programjaiban.”

„Nagyon sok új információhoz jutottam, új ismerősöket szereztem. Programmal vagy nélküle, folytatom a Bihari szűr mintakincsének feltárását, a tárgyalkotást. Köszönöm.”

Érdemes kiemelni, hogy sok esetben a program résztvevői az értékteltemtést, az értékes, hasznos munkát, a hasznosnak lenni érzést említették

meg, mint hozadékot. Ezeket a második halmazba soroltam.

„Végre újra dolgozhattam, amit már nagyon vártam. Értékesnek éreztem magamat.”

„Örülök, hogy hasznos része lehettem a társadalomnak, úgy érzem, hogy itt a püspökladányi Művelődési Központban megtaláltam a hivatásomat.” „Nagyon jó volt ez a program, végre fontosnak éreztem magam a társadalom számára, meg nem otthon a 4 falat kellett nézni 22000 Ft-ért, nem éhezett a család, volt tüzelő, ki tudtuk fizetni a sárga csekkeket.”

A harmadik nagyobb halmazt a remény mint hozadék képezte, melyből itt csak kettőt kívánok bemutatni.

„Reményt adott, hogy hosszú idő után újra dolgozhatom.” „Elsősorban reményt, hogy még kezdhettek valamit az életemmel.”

A negyedik halmazt a be nem sorolható válaszok képezték, mert értékesnek találtam közülük sokat, így megosztok néhányat.

„Köszönöm, hogy már nem vagyok pályakezdő. Életem első komoly munkahelye volt az iskolapad után.”

„Nagyon megszerettem ezt a munkát, mert a saját ötleteimet ki-

vitelezhettem, így jött létre például a MonsterHigh klub.”

„Végre a diplomámnak megfelelő munkakört tölthettem be.” „Próbára tette a kreativitásomat, és a problémamegoldó készségemet, aminek nagy örömmel álltam mindig elébe.”

Azzal az igénnyel és céllal fogtam e munkához, hogy egy kicsit más megvilágításban láttassam e kulturális közfoglalkoztatási programot, különösen az abban részt vevő egyik szereplő, a munka világába bekerültek személyes „gazdagodása” vonatkozásában. Utólag sajnálom, hogy az őket konkrét munkával, feladattal ellátó intézményeket, civil szervezeteket nem kérdeztem meg, hogy számukra mit adott ez a program? Jó lett volna párhuzamot vonni a számtalan közösségi cselekvést, az értékes, közösségek által megvalósított művelődést, szabadidő hasznos eltöltését egyaránt szolgáló programok és a kulturális közfoglalkoztatottak „gazdagodása” között. Megvizsgálni, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet által vizionált, várt eredmény – miszerint a kulturális közfoglalkoztatási program túlmutat a kulturális és közművelődési szakma keretein, hiszen általa a magyar társadalom egészét érintő kihívásokra (a közösségek atomizálódása, a munkaerő kiáramlása, kulturális szegénység) születnek a helyi közösségek igényeit szem előtt tartó megoldások – és ennek hosszú távú hatása vajon összevethető-e, találkoztatható-e a foglalkoztatottak e mostani „gazdagodásával”?

Ez utóbbi felvetésre a választ a következő kulturális közfoglalkoztatási programban kell keresnünk, mert kell, hogy legyen következő, hiszen... – és e mondatot egy kulturális közfoglalkoztatottól kölcsönzött megállapítással fejezem be:

„Ez a program olyan volt, mint egy fazék »JÓ« gulyás. Megkóstoltuk, de mire ehettünk volna belőle, sajnos »ELFOGYOTT!«!”

KATONA MÁRIA A közművelődési előadó diplomáját a Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerezte 1988-ban. 1980-tól 2013. március 01-ig ifjúsági munkával foglalkozott. Ifjúsági klub vezető, megyei ifjúsági referens, ifjúsági információs és tanácsadó irodavezető. Legutóbbi munkahelye a Mobilitás Észak-alföldi Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda, ahol vezetőként 13 évig dolgozott, 2013-ban megszűnt. 2013. július 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, majd november 15-től a Hajdú-Bihar megyei iroda munkatársa. 2014. február 15 óta az Intézet Közösségi Kezdeményezések Országos Szakmai Központ munkájában is részt vesz.

A Vasi Hegyhát kulturális közfoglalkoztatott képzéséről

A kulturális közfoglalkoztatási projektet a Nemzeti Művelődési Intézet még 2012 decemberében egy felhívással indította. Megszólították az ország összes települését, közművelődési intézményét és civil szervezeteit. Sokan reagáltak a lehetőségre, bízva abban, hogy 2013 áprilisától egy éven át foglalkoztathatnak embereket. A program 2013 decemberében indult el. A Vasi Hegyháton Vasvár, Oszkó, Rábahidvég, Gersekarát, Telekes, Győrvar, Alsóújlak, Csipkerek települések kapcsolódtak egy vagy több emberrel a projektbe. A foglalkoztatottak nyolc napos képzésben részesültek 2014. február elején. Az alábbiakban erről írok részletesebben, illetve vonok le néhány következtetést.

Képzést – nyolc napon keresztül – a vasvári Nagy Gáspár Kulturális Központ Tretter Termében vezettem, rendelkezésre állt megfelelő parkoló, könnyen megközelíthető oktatóterem és barátságos környezet. A szükséges technikai eszközöket az intézmény biztosította.

II. 3. hétfő

Pontosan 8 órakor megjelent mindenki. Megkezdtük a bemutatkozást. Mindenki felírta a nevét, a lakhelyét és egy szót, hogy miért van a képzésen, a cédulák közül húztam egyet, és az illető bemutatkozott. Utána ő húzott egy nevet, és így tovább. A já-

tékos ismerkedés lényege, hogy nem tudta előre senki sem, hogy mikor következnek. Ez eloszlatta a sorra kerülés izgalmát, viszont nagyobb figyelmet követelt. Bemutatkozás közben érkeztek az NMI megyei irodájából és a szombathelyi munkaügyi központból, akik a képzés indításához szükséges adminisztrációt kellett, hogy elvégezzék. Az ismerkedés folytatódott, majd a motivációról beszéltem, és közösen alkottunk motivációt erősítő mondatokat. Miképpen viszonyulok én a képzéshez? Erről is szóltam. Olyan gondolkodást szeretnék erősíteni, amely a kreativitás irányába hat és közösség alakító. Bemutattam témáinkat, jó hangulatban, kíváncsi hallgatók részvételével telt a nap.

II. 4. kedd

Városi intézményeket látogattunk meg. Csoportos feladatot kaptak egy-egy intézmény megismerése kapcsán. Az adott intézmény egy programját kellett elkészíteni (koncert, kiállítás, filmfelvétel).

II. 5. szerda

A meglátogatott intézményekhez rendelt rendezvényt alkották meg négy csoportban. Tematikából: A közművelődés története a kezdektől napjainkig. Népfőiskolák Magyarországon – Tessedik Sámuelről, Bessenyeitől; a két világháború kö-

A Mindszenty Emlékháznál Csehimindszenten

zötti népi írók, falujárások. Könyveik, írók bemutatása... A két világháború között készült fotókat elemeztünk. Közben olyan gyakorlatokat iktattam közbe, amik állandóan motiválták a hallgatókat. Egyeztettem a jelenlévő közfoglalkoztatottakkal, mi a javaslatom másnapra. Szívesen mondtak igent. Megalkottuk a háromfős csoportokat a nagytilaji és bérbaltavári falujárásokhoz.

II. 6. csütörtök

A vidéki terepgyakorlat úgy jött létre, hogy meg kellett szervezni 21 fő utazását és pontos érkezését a helyszínekre – természetesen mindezt anyagi fedezet hiányában. A hallgatók partnerek és motiváltak voltak. Csehímszenten Fuxberger Imre polgármester jóízűen, hitelesen, dinamikusán adta elő Mindszenty bíboros történetét. Fűtött teremmel vártak bennünket. Jól indult a nap. Bérbaltaváron a Nagy Gáspár Emlékházhoz érkeztünk, sajnos ott nagyon hideg volt, viszont fontosnak tartottam, hogy megismerkedjenek a költő szülőházával. A faluban történő kérdőívezéshez megbeszélést követően kezdtek a kulturális közfoglalkoztatottak, Baltaváron a 7 csoport 35 fővel beszélt, Nagytilajon 14 fővel. A 21 ember megbolygatta a falvak napi életét. A nap következő óráiban nem mentünk vissza Vasvárra, hanem a nagytilaji kultúrházban folytattuk a képzést. A helyi polgármester és segítőtje melegeket varázsolt a cserépkályhából, és a beszélgetésnek is részesei lettek.

Minden csoport beszámolt a kérdőívezés tapasztalatairól, és megismerték egymás élményeit. Nagy örömmel mesélték a történeteket, és beszámoltak a gyűjtött információk-

Nagy Gáspár Emlékházban

ról. Élmény volt számukra a falvak embereivel találkozni. A nagytilaji polgármester és a takarító-klubvezető is részese volt az elemzésnek. Visszamentünk az időben ötven évet, majd előre ötven évet. Így hasonlítottuk össze a nagytilaji egykori állapotot a jelenlennel.

Néhány következtetést közös bölcsességgel ott a helyszínen levontunk:

- A másik település értékeit könnyebb észrevenni.
- Lehet, hogy cserélni kellene egymást a kulturális közfoglalkoztatottnak a falvakban egy-egy napra?
- Nagy Gáspár emberségével, tisztességével tisztában van a faluja.
- A közfoglalkoztatottakat beszéltetni kell.
- Meg kell tanulni újra beszélni az embereknek.

Kérdések /2014. 02. 06. Bérbaltaváron – Nagytilajon/

	49 fővel beszéltek. Igenlő választ adók %-ban.
Halotta-e Nagy Gáspár nevét?	98%
Ki ő?	98%
Mikor élt?	82%
Ismerte-e?	16%
Olvasott-e tőle valamit?	16%
Tud-e az Emlékházról?	84%
Ha segítségét kérnék az emlékház körüli munkában, vagy ott egy rendezvényen való közreműködésben, arra vállalkozna-e?	82%

II. 7. péntek

Közösségfejlesztői módszereket vettünk át. Térségbeli példa nyomán (Nagymákfa) egy kisközösség fejlődéstörténetét elemeztük. Csoportos gyakorlatokat végeztek (öt fős csoportban dolgozva), megadott feladatok szerint. Mit várok el a 300 fős faluban egy IKSZT-ben, egy 3 000-6 000 fős kisvárosban és egy 50 000 fős nagyvárosban az intézményektől, a közművelődéstől?

II. 10. hétfő

Nagy Gáspár hangja fogadta az érkezőket, aki a „Májusi karácsonyban” c. versét szavalta. Miként lehetne a falvakat megmenteni? Mit tehet a falvakat megmenteni? Mit tehet a pár hónapig ott dolgozó kulturális közfoglalkoztatott? Van-e cigánykérdés a településén, ahol dolgozik? Városi hajléktalanokat (akik falusi gyökerekkel rendelkeznek) vissza lehet-e hívni a szülőfalujukba? Miként viszonyulunk az idegen nemzetek – olasz, holland, német, kínai – tagjaihoz egy településen? Az elméleti ismeretek kombinálva jelentek meg a végzett gyakorlatokban. A hétvégén elektronikusan átkül-

dött szorgalmi kérdéseket a résztvevők kétharmada – örömmel – oldotta meg, és nézett utána az információknak. A képző számára ez egyértelmű visszaigazolás volt: motivált hallgatók jó szívvel végezték el a munkát.

II. 11. kedd

Imeretátadást követően csoportos munkavégzés történt. Projektekkel dolgoztak ki, amit utána ismertettek a többiekkel, akiknek bírálatára és kritikai észrevételeire reagálni kellett.

Feladatok:

- „Telekesi munkacsoport” – Nemzetközi cigányfolklor találkozó. (Legyen gasztronómia, közösségek-nemzetek bemutatkozása, kiállítás, kézműves foglalkozás, sport, túra, autó és motorverseny)
- „Csehimindszent munkacsoport” – Ökumenikus nemzetközi találkozó (vallási túra, gasztronómia, éjszakai virrasztási programok, zene)
- „Gersekarát munkacsoport” – Nemzetközi vízi sport és gasztro találkozó (túrák, vízi sportok, koncertek, konferenciák)
- „Csipkerei munkacsoport” – Nemzetközi népzenei találkozó (Bartók gyűjtött Csipkereken, emlékezés, koncertek, zene, étkek készítése, sport, gyermekprogramok)
- „Bejczyertyános munkacsoport” – Nemzetközi borfesztivál (pincegazdák bevonása, bortúrák, borvacsorák, zene, pincejárás, gyermek és idősek részére programok).

A tanulni-tanítani módszert felhasználva kellett a csoportoknak a feladatok megoldását bemutatni. A hallgatók nagyon tartalmasan és a szerepeket egymás között kiosztva adták elő a projekteket. Marketing, tartalom, pénzügyi és logisztikai csoportokra tervezve osztották el a feladatokat, egyénre szólóan.

Ezt követően Vasváron végeztek kérdőívvezést, ami elemzésre került. A Rétes fesztivált minden megkérdezett ismerte. A válaszadók több mint fele tudja és ismeri a Golghelóghi rendezvényt. Tudnak Bendefyról, Török Richárdról és a Békeházról keveset. Alapvetően pozitív élményekről számoltak be egymásnak.

Milyen kulturális vagy sport rendezvényen volt utoljára?	Színház és koncert
Egyedül volt, vagy másokkal?	Valakikkel együtt ment rendezvényre (82 %)
Kikkel?	Családtaggal (76%)
Mit szeretne látni a Kulturális Központban?	Több családi programot.
Kiről neveztek el a könyvtárat?	Tudta szinte mindenki (98%).
Mit tud az illetőről?	Tudtak Bendefy Lászlóról, hogy tudós és író ember (78%).
Mit tud Török Richárd szobrászról?	Kevesen hallották a nevét (33%).
Járt-e a Békeházban mostanában?	19%
Mikor lesz az idei Rétes Fesztivál?	98%
Látta-e a felújított szentkúti színpadot?	98%
Milyen kiállítást látott a városban?	Fotó (33%)
Halott-e a Golghelóghiról?	82%

II. 12. szerda

Átismételtük a nyolc nap egyes témáit. Beszéltünk a lehetséges folytatásról. Vita és vélemények hangzottak el a cigánykérdésről. Megtekintettük a hegyháti községekről készült filmet.

Megtörtént a záróvizsga és a tanfolyam értékelése – a Nemzeti Művelődési Intézet képzésszervezőjének a jelenlétében. Átvették a bizonyítványokat. Megállapodtak abban, hogy facebook csoportot hoznak létre. Egy-egy elérhetőségeit átadták egymásnak. Értékelést végeztünk a képzésről.

A képzés elején a kérdésre, hogy mit várnak a nyolc naptól a következő válaszokat írták:

- művelődést, tanulást
- kíváncsiságra, érdeklődésre válaszokat

- új ismeretek, lehetőségek, információk megjelenését
- a tudásszomj kielégítését.

A képzés végén papírra vetették az eredményeket, amelyeket a következő oldal táblázata összegez:

Megköszöntem a munkájukat, amit végeztek a saját fejlődésük, a társaik fejlesztése és a nagyobb közösségek (Baltavár, Nagytillaj, a projektben megnevezett községek), a térség, a régió érdekében. Felhívtam a figyelmüket – amit mindig megteszek, ha alkalmam adódik rá –, hogy: Minden emberi tettnek egyetemes jelentősége van. És hogy: minden magyar felelős minden magyarért. Ezeket a gondolatokat Hamvas Bélától és Szabó Zoltántól eltanulva – előbb magamon megtapasztalva, majd másokat erősítve – útravalónak szántam.

Megtehettem, mert kíváncsisággal és motiváltsággal fordultak felém, és én ezt legjobb tudásom szerint próbáltam viszonzni. Ahogy nekik, nekem is nagy élmény volt a tanítva tanulás. Külön ösztönzőmnek éreztem, hogy megjelenésük száz százalékos volt, hogy nem késtek egyetlen alkalommal sem. Pontosak voltak és precízen dolgoztak. Toleránsak voltak egymás iránt, hagyták a többet beszélőket beszélni, de hatottak is rájuk. Kíváncsiságuk végig megmaradt. Kiváló projekteket alkottak. Hasznos szakmai anyagot tettek le az asztalra a kérdő-

ívezéssel. Pontosabban elhelyezik magukat és kisebb közösségüket a nagyvilág egészében. Jobban értik a mihez képest kérdést. Elbizonytalanodásait, a kétkedést, és hogy konfliktusaik és vitáik vannak és lesznek egymással, természetes módon élték meg.

Nem én lettem volna én, ha búcsúzóul fel nem hívom felelősségükre

a figyelmüket. Rajtunk múlik a világ sorsa. Ember voltunk felelőssége ez.

A képzés után levelet írtam a Nemzeti Művelődési Intézet igazgatójának és a minisztérium közművelődési főosztályának a képzéssel kapcsolatos következtetéseimről.

A Hegyháti Járás összes polgármesterének felhívtam a figyelmét, hogy kulturális közfoglalkoztatottjaik ismereteit, tapasztalatait használják a közösség javára. A képzés során készült fényképek (terepgyakorlat, vidékjárás, módszertani munka) felkerültek a Nagy Gáspár Kulturális Központ honlapjára.

És a folyamat megállíthatatlan: folytatódik a további közös munka. Egész napos területbejárást szervez a csoport. A járás 22 településének a legfontosabb értékeit tekintik meg. Készülnek egy régiós (nyugat-dunántúli) szakmai nap megszervezésére, ahova három megye kulturális közfoglalkoztatottait hívják. (Helyszín a térség egyik faluja.)

GYERGYE REZSŐ a vasvári Nagy Gáspár Kulturális Központ igazgatója. 2010. október 23-án alkalmából vette át a nemzeti fejlesztési minisztertől a Wlassics Gyula-díjat.

Eredmények	választ adók	következtetések
Új ismerősökre tettek szert.	61 %	A döntő többség új kapcsolatokra tett szert a képzésben résztvevőkkel, és a terepgyakorlaton a falvakban (csehímindszenti és nagytilaji polgármester).
Tapasztalatot szereztek.	38 %	Az ismereteiket friss tapasztalatokkal is ki tudták egészíteni, és tudták alkalmazni.
Jó hangulatban folyt a képzés.	33 %	Örömteli, hogy a kötelező képzés végére ez a véleményük alakult ki.
Új helyszíneket ismertek meg a Hegyháton.	52 %	A városban intézményeket, azok értékeit fedezhették fel (múzeum, könyvtár, Békeház, Castrum Galéria). A Hegyháton három faluban személyesen is megismerték a falvak értékeit. Minden településről szereztek új ismereteket.
Új ismereteket szereztek, módszereket tanultak.	76%	A képzés legfontosabb feladata ez volt. Mindannyian úgy értékelték, hogy sok és hasznos ismerethez jutottak. A képző a szakmai ismereteit helyi és térségi tudással, gyakorlati példákkal egészítette ki.
További együttműködést várnak.	19 %	Inkább kíváncság ez részükről, de egyben lehetőség, amire lehet építeni. Tartani akarják egymással a képzés után is a kapcsolatot. Szeretnének közösen tenni valamit.
Barátság, közösség alakult a képzés alatt.	23 %	A résztvevők csaknem negyede úgy értékelte, hogy a közösség csírái megjelentek a nyolc nap alatt, és barátságok alakultak.
Friss tapasztalatra tettek szert, hogy a jelenségek különbözően értékelhetők, a dolgoknak többféle megközelítése létezik.	14 %	Nyitottabbá váltak a számukra szokatlan, különleges befogadására.
A csoportmunka hasznosságát nagyra értékelték.	23 %	A közösen végzett feladatok jól oldották az elméleti órákat. Hasznosítani tudják a munkájukban.

Képtár a kulturális közfoglalkoztatott képzésekről

Békéscsaba

A vizsga

Tokaj

Csoportmunka Csongrád megyében

Debrecen, tanúsítványok átadása

Gyöngyösi csoport

Kaposvár, csapatkép

Püspökladány, csoportkép

Látogatás a múzeumban Vasváron

Keceli képzés

Képzési csoport GY-M-S megyében

Salgótarján, vizsga után

Berettyóújfalu, tanúsítványosztás után

Boltívek alatt – hatvani képzés

Békécsaba

Csongrádi képzési csoport

Fejér megyei képzés Csákváron

Figyelem

Ismerkedés a „Szín”-nel Vas megyében

Újra a padokban

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Képzés Kisújszálláson

Érdeklődéssel hallgatva

Körben: csoportmunka Veszprémben

Tanúsítványátvétel után Csákváron

Tanúsítványosztás Nagyatádon

Tatabányai csoport

B. GELENCSÉR KATALIN gödöllői művelődéstörténész, ny. docens, ELTE Pedagógiai Pszichológiai Kar Andragógiai Tanszék. Bessenyei György-díjas, a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetettje.

Lélek, lelkiismeret, lelkifurdalás, lelkiismeretlen, lelkiállapot

Lélek

A Biblia szerint:

„És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellet vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lón az ember élő lélekke.” (1 Móz, 2.7). A lélek a halál után Isten ítélőszéke elé kerül. A keresztény vallás tanai szerint a Szentlélek az Atya, a Fiú mellett a harmadik isteni személyt jelöli a Szentháromságban. A kereszténység és több vallás tanítása szerint az ember személyiségének anyagtan, fizikailag nem érzékelhető, Istennel rokon hordozója, amely magasabb rendűvé teszi a földi létet. A teológiában a „szellem” az emberi lélek legmélyebb rétege, mert általa áll kapcsolatban Istennel.

A lélek vallásos, spirituális értelemben az ember örök elpusztíthatatlan esszenciáját, a halhatatlan részt jelenti, mely különböző hitek szerint – a lélekvándorlás folytán – egymás után több élőhöz kapcsolódhat. Számos vallás szerint a lélek halhatatlan, a halál után is továbbélő, létező szellemi rész.

A materialista világkép szerint a lélek a személyiség, az élet anyagtan működtetője, ösztönzője. Az ember belső világa; az érzékelés, emlékezés, képzelet, gondolkodás, értelem, akarat jelenségeinek és folyamatainak összefüggő egésze; a személy tudatának működése. A lélek a személy azon szellemi tényezőinek összessége, amelyek együttes működése elevenné, éltető forrássá, működő erővé teszik a testet.

A lélek szó látszólag egyjelentésű, igekötőkkel, képzőkkel, névutókkal több, mint 150 kifejezés szótöve.

Általános értelemben valakinek, valaminek lényegbeli eleme; egy dolog legfontosabb része.

A lélek az erkölcsösség tudata; belső bizonyosság a személy céljainak, tetteinek, magatartásának helyességéről, bűnös vagy büntelen voltáról. A lélek akkor is a helyes tettek felé terel, amikor látszólag éppen ártani kellene valakinek.

A személyiség született adottságként kaphat különböző temperamentumot és annak finom keverékét, variánsait. Ha kolerikust, akkor a személyiség nem nyugszik addig, amíg céljait el nem érte, ha szangvinikust, akkor minden újért hamar lelkesedő szalmaláng természetű lesz, szemben a szkeptikus, távolságtartó flegmatikus, vagy a dolgok változása, elmúlása fölött érzékenyen elmélkedő melankolikus típusal.

A születéssel kapott adottságokat az életkörülmények különböző értékrendekké formálják, ezért lehet sokféle jó és gonosz lélek. A gonosz lélek az esetek többségében egoista céljai megvalósítása érdekében különböző módokon rontja környezete érzelmi viszonyait, értékrendjét, közösségi aktivitásait, lehetőségeit.

A lélek legnagyobb fájdalma a magány, amely keletkezhet a szeretett közösségből való önkéntes kivonódással, vagy a szellemi, fizikai környezet által megítélt kizárással.

A társtalanság, az elidegenedés, a XX. századi ember világfájdalmáról Tóth Árpád így vélekedett:

„Tán fáj a csillagoknak a magány,
A térbe szétszórt milljom árvaság?
S hogy össze nem találunk már soha
A jégen, éjen s messziségen át?
Ó, csillag, mit sírsz! Messzebb te se vagy,
Mint egymástól itt a földi szivek!
A Sziriusz van tőlem távolabb
Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?
Ó, jaj, barátság, és jaj, szerelem!
Ó, jaj, az út lélektől lélekig!
Küldözzük a szem csüggedt sugarát,
S köztünk a roppant, jeges úr lakik!”

(Lélektől lélekig, 1923)

Lélektelen az az ember, aki kegyetlen, egoista. Közönyös mások öröme, szenvedése iránt, érzéketlen, szenvtelen, apatikus, flegma.

A lélek szemmel láthatatlan. A személy halálakor a lélek „eltávozik” a testből. Csak az embernek van lelke, az állatoknak párájuk van.

A lélek ősi, finnugorkori szó, magyar képzéssel. Írásban – latin szövegben – magyar szóként először a 12. század végén fordult elő.

Lelkiismeret

A lelkiismeret az a képesség, melynél fogva a személyiség cselekedeteit és erkölcsi normáit összevetve ítéletet mond önmaga és mások léte, szellemi és testi aktivitásai fölött. Az erkölcsi ítéletek vonatkozhatnak a gondolatok igazságára vagy igaztalanságára, a dolgok tetsző vagy nem tetsző volta, az akarat célkitűzé-

seire, azok értékeire. A bírások, az ítéletek könnyebben alakulnak, ha másokra vonatkoznak, az önkritika erkölcsi ítélete összeütközésbe kerülhet az önszeretettel, az indulatokkal, a szenvedélyekkel, de kisebb-nagyobb lelki tusa után győzni szokott a lelkiismeret szava.

A lelkiismeret belső hév; személyes lelkesedés, ügyszereket az életben, a tevékenységben, az elérendő cél érdekében. A legbelsőbb igazságérzet; a jó és rossz megkülönböztetésének és a valóban helyes megoldás kiválasztásának képessége a legnehezebb helyzetben is.

Kitartást biztosító lelki forrás, amely szükséges az életben felmerülő akadályok legyőzéséhez; akaraterő, bátorság, szellemi tartalék.

A saját tettek fölötti erkölcsi ítéletmondás igénye, ereje a személyiség típus karaktere, a kapott erkölcsi normák minősége, a pillanatnyi szituáció érzelmi töltése alapján különböző lehet. Van személy, aki a kis vétséget sem nézi el magának, s van, aki a nagyobb vétséggel is gondtalanul együtt tud élni. A lelkiismeret a helyesség tudatát őrzi, amely alapján egy személy a saját hivatása, munkaköre területén érvényes erkölcsi, szakmai értékekhez viszonyul. Az igazi öröm a jó lelkiismeret, a tiszta, nyugodt öntudat.

Közös szellemi minőség, érzékelhető tartalom, előre vivő, mozgatóerő.

A lelkiismeret mardosása miatt talál ki az egyén önigazolásokat, keres mentő érveket. A lelkiismeretes ember megbízható jellemzője, hogy őszinte, egyenes, tiszteletre méltó, erkölcsös, igazságos, gondos, alapos, aprólékos, igényes, figyelmes, segítőkész és tette kész, minden jó ügygel szolidáris.

Képességként az emberrel veleszületett adomány vagy kifejlődött tulajdon; de mind tartalmát, mind erejét illetően függ a történeti fejlődéstől, az egyéni neveléstől, életkörülményektől, környezettől, korszellemtől stb.

Nem állandó erő, hanem a társadalmi élet produktuma. A közéletben nemcsak a magunk erkölcsi megítélésének képességét, hanem az ítéletek összességét is jelenti. Ha valakinek jó vagy rossz a lelkiismerete, annak önmagáról alkotott erkölcsi ítéletei megnyugtatók vagy helytelenítők.

Lelkiismeretes az az ember, ki minden adott esetben az erkölcs parancsainak tesz eleget, hogy saját maga részéről gáncs ne érje.

A lelkiismeretesség odaadás, forrongás, ösztönzés, megnyugtató, felbátorítás, felvidítés, buzgalom, szenvedély, vágy, mély, őszinte, tartalmas, érzelmi állandó, a jó ember tulajdonsága, készsége.

A 16. századi magyar nyelvben lélek ismereti változata volt a köznyelvi megfelelője.

Lelkifurdalás

Képességként az emberrel veleszületett adomány.

Engedelmesség a belső érzésnek, amivel az ember a saját tetteinek erkölcsi helyességét megítéli. Büntudat, önvád, aggály, bűnbánat, szegény, önvád, egy tett mögötti érzelmi állapot, előrevivő mozgatórugó.

Az erkölcs, egy közösség vagy korszak közösségi tudatának jele, kifejezője. Lelkifurdalás keletkezik, ha az indulat hevében minden más érv elnémul és a kárhóztatandó tett elkövetésre kerül, vagy ha a tette unszólo motívum erősebb mint a lelkiismeret helytelenítő ítélete. Az erkölcsösség tudata; bizonyosság keresés: az elkövetettek megítéléséhez. Rossz lelkiismerettel nehéz az élet.

Ha az ember cserbenhagyja lelkiismeretét, másként cselekszik, mint normái szerint kellene, a lélek minőségigénye, lelkiismeret-furdalása miatt talál ki önigazolásokat, „védekező” rendszereket.

Lelkiismeretlen

Lelkiismeretlen, aki nem törődik az erkölcs közösen elfogadott normáival, vagy aki gondatlanul, hibásan végzi a rábízott dolgot; tág lelkiismeretű, aki el tudja csöndesíteni a lelkiismeret intő szavát, nem veszi föl a gáncsot, mely különben is nagyon halkán szólal meg benne.

A lelkiismeret maga magával jut ellenkezésbe, ha valamely akarat, elhatározás alkalmával az elhatározás mellett is, ellen is egyenlő vagy majdnem egyenlő erkölcsi okok

szólnak. Ilyenkor a kötelességek egyensúlya áll elő, a drámáknak ez az érdekesítő ereje, jellemzője. A lelkiismeretlen ember gátlástalan, elvtelen, igazságtalan, méltánytalan, etikátlan.

Lelkiállapot

Az ember személyisége, jellemének sajátossága, alapvető mentális vonása. Az emberi élet jó lelke az egymásrataltságot elfogadása, a kölcsönös segítség és a közös előbbre jutás igénye, az örömképesség.

A lelkiállapot érzelmi pozíció, állandósult értékrend, belső átélés, érzelmi reakciót motiváló tényező, megértő hozzáállás mások életéhez, ügyeihez, a körülmények adta viszonyokhoz, dolgokhoz.

Gyököcssy Endre, Újpesten 50 évig szolgáló lelkész, címzetes egyetemi professzor, házasságterapeuta szerint a tartós, a békés, az apró örömeiben gazdag együttéléshez, így a házassághoz is 4 H szükséges.

Az első H jelenti a hitet, nemcsak Istenben, hanem önmagunkban, a társunkban is, abban, hogy az élet magunk által formáltan élményekben gazdag lehet.

A második H a hűség fogalmát takarja. Hűséget önmagunkhoz, szüleink értékeihez, szeretetéhez, társunkhoz, barátainkhoz, szűkebb-tágabb köreink kapcsolatainak fenntartásához, eszméinkhez, céljainkhoz.

A harmadik H a hallgatás értékeinek komolyan vételét jelenti. Azt, hogy akarunk és tudunk meghallgatni tanácsokat, ráhallgatni a bölcs intelmekre. Emberi kincs az, ha együttérzéssel tudunk hallgatni, akkor, mikor a fájdalom oly nagy, hogy nincs rá szó, s ha a másiknak fontos mondandója van.

A hallgatni tudás kimunkált erény, a bizalom jele az emberi viszonyok alakulásában. Jobb, mint a sok beszéd, ami eltereli a figyelmet a fájdalmas üzenet mélységeiről.

A negyedik H a humor H-ja, amely a derűtől a nevetésig, önmagunk kinevetéséig vezet. Segít a gondon felülkerekedni, arra egy kicsit távolságot tartva rácsodálkozni, ránevetni, oldani a feszültséget.

„az életünk része volt a varrás, így hamar megtanultam használni”

Kilencen, végiggondoltan – Záhorszki Mónika kézművessel foltvarrásról, életről

A Sugárkankalin Turisztikai Egyesület településeinek dolgozó kulturális közfoglalkoztatottak interjút készítettek Záhorszki Mónika kézművessel a foltvarrással készült munkáiról, annak technikájáról. A jelenleg Nagy-orszában élő alkotó mesél életútjáról – hogyan került kapcsolatba a textilekkel –, munkáiról és terveiről. Az érdeklődő kérdésekre kapott válaszok során a kérdezők bepillantást nyerhettek a kézműves mindennapjaiba. Mindnyájan érdekes feladatnak találták a kérdések kitalálását és a kérdést, és fontosnak a beszélgetést, amelynek során megismerhettek egy jó szemléletű, kreatív embert.

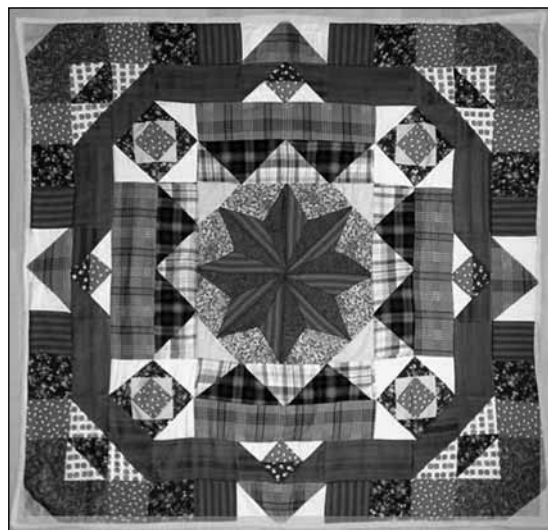
1. Hogyan kezdted el a foltvarrást?

Mint minden háztartásban, nálunk is sok régi textil felhalmozódott, amelyeket nem akartam volna kidobni, bár más formában, de szerettem volna körülötte tudni őket, mert tetszett az anyaguk, a mintájuk vagy csak kedves emlék volt. Így jött az átalakítás ötlete, összegyűjtöttem, megterveztem és sok-sok munkával összevarrtam az első textilképeket. Nagyon örültem, amikor elkészült, és valamennyire hasonlított a tervekhez, ez volt az első sikerélményem ezen a téren. Az első faliképet 1997 körül készítettem, amelyet rögtön egy so-

rozat követett, nagyon belelendültem a tervezésbe.

2. Melyek a leggyakoribb motívumok és színek, amelyek megtalálhatóak az általad készített tárgyakon?

Ez az évek során sokat változott. Geometrikus formákkal kezdtem, ezek voltak a csillag-motívumos képek, aztán különböző méretű tarka négyzeteket varrtam össze, itt már szinte csak festett egyszínű anyagokat használtam fel, itt a kockák mérete, elhelyezkedése adta ki a mintát, mint egy Vasarely-képen. Aztán váltottam a rátétes foltvarrásra, itt már nem egymáshoz, hanem egymásra varrom a színes textildarabkákat, ezzel bármilyen forma megvalósítható, szárnyalhat a képzelet! Általában a természet ihlette motívumokat kedvelem, növények, virágok, fák, és a legkedvesebb a madarak. A színeket leggyakrabban magam festem, így egyedi és sajátos színvilág alakítható ki. Leggyakrabban természetes színeket használok: vöröset, barnát, olíva zöldet, okkert, szürkésbarnát. Ezeket társítom élénkebb színekkel: narancsvörös, ciklámen, paprika-piros, ibolyavörös és sötétebb tónusokhoz lila és padlizsán. Így a képek összességét a tarka, élénk színek mellett is egységes arculat jellemzi.

Első textilképem

Valójában a színek kombinációi is az évek során változtak, finomodtak, az erős kontrasztoktól eltolódott a hangsúly a finomabb, természetes harmóniák felé.

3. Milyen anyagokat használsz?

Többnyire természetes alapú anyagokat használok, ez a festés miatt is fontos, hiszen a műszál nem fogja be a festék. Legtöbbször pamutvásznat, tiszta és festett lenvásznat és gyakori a szintén pamut alapú düftin. Alapoknak ezeket

használok, mert erősek és nem deformálódnak, ami fontos, főleg egy nagyobb méretű kép esetében. Díszítésként ezt variálom fényes szatén vagy taft selymekkel, áttetsző organzával, csipkével, muszlinnal. Aztán gyöngyrátét is kerülhet egy-egy munkára. Végül kézi hímzéssel is kiegészítem.

4. Kézzel készíted el őket vagy géppel dolgozol, ha géppel, milyen gépet használasz?

Az első faliképeket géppel készítettem, mert itt az anyagokat össze kellett varrni, és géppel egyszerűbb és gyorsabb volt. Ezek a faliképek, amelyek 120x120 centiméteresek vagy kisebbek, jól kivitelezhetők géppel, a nagyobb és többretegű ágytakarók összevarrása már nehezebb feladat. A rátétes technikát már kézzel kezdtem el. Előfordul, hogy például a kép mérete vagy a rátét rétegek vastagsága miatt nem megoldható a gépi varrás, vagy a gépi varrást később még hímzéssel egészítem ki, ami szintén kézi varrással történik. Gyermekkoromtól ott volt a szobában a varrógép, anyu szépen varrt, és ügyesen sok ruhát varrt nekem, játékokat, jelmezeket, párnát, terítőt, függönyt, szinte mindent meg tudott csinálni, bár nem ez volt a foglalkozása. Valahogy az életünk része volt a varrás, így hamar megtanultam használni. Nagyon büszke voltam magamra, amikor először egyedül odaülhettem, és össze tudtam varrni két anyagot, és még nem is rontottam el rajta semmit. Régi lábbal-hajtós varrógép volt, összecukukható, nagyon szép cirádás mintákkal, kis fiókokkal, dobozakkal teli rejtélyes kincsekkel. Bár ez a gép csak sima egyenes öltést tudott, nagyon szépen varrt, ezen készültek az első darabok, és később is sokáig ezzel varrtam. Amikor komolyabban elkezdtem varrással foglalkozni, egy elektromos Singer Futura gépem lett, amely már tudta az összes öltéstípust, és olyan technikai megoldásai (extrái) voltak, amelyek a mai modern gépeknél is ritkaságszámba mennek. Néhány éve (2011) egy újabb gépet vásároltam, amelyet úgy választottam, hogy az előző technikai adottságait vettem alapul, jelenleg ezzel dolgozom.

Madaras párnák

5. A munkáiddal mit szeretnél eljuttatni a vevőidhez? Mit akarsz kifejezni velük?

A munkáimmal szeretnék szépséget és harmóniát csempészni az otthonokba, amikor ránéznek egy-egy képre, takaróra vagy párnára, az öröm legyen számukra. Ez egy különleges viszony, ez által jelen lenni valaki belső szférájában, amikor este az én takarómmal takaróznak be, éjjel az én párnáimon álmodják álmaikat, reggel az én képemet látják meg először, vagy az én függönyömon keresztül nézik a világot. Ilyenkor kicsit az én világom része lesz az övének. Ez boldoggá tesz, ugyanakkor felelősség is egyben. Fontosnak tartom, hogy mindig pozitív, megnyugtató üzenetet sugározzon minden munkám. Szeretettel készítem őket, és ezt –remélem – érzi az is, aki ránéz. Számomra ez a lényeg, és azt hiszem ez a legfontosabb üzenete e tárgyagnak.

6. Hol vásárolhatóak meg a termékeid?

Az apróbb tárgyakkal a térségünkben megrendezett kézműves vásárokon találkozhatnak az érdeklődők. Több egyesületnek és alkotó körnek is tagja vagyok, ezek szintén szerveznek bemutatkozási lehetőségeket. A na-

gyobb faliképek és ágytakarók ritkábban kerülnek bemutatásra. Töreksem rendszeressé tenni a kiállítások rendjét, ahol a közönség találkozhat a legfrissebb munkáimmal, számomra pedig igazán jó alkalom arra, hogy fogadjam a visszajelzéseket a közönség részéről, milyen irányba lehetne még elmozdulni.

7. Mi volt az eddigi legnagyobb kihívásod ezen a területen, és mire vagy a legbüszkébb az eddigi munkáid közül?

Eddig a legnagyobb kihívást a templomunk felkérésére készített Szent Ferenc-kép jelentette számomra. 2009-ben a ferences rend alapításának évfordulójára kellett készítenem a templomunkba, itt volt kiállítva abban az évben a mellékoltáron. Nagy felületen kellett dolgoznom, és mivel Szent Ferenc családja textilkereskedéssel foglalkozott Assisiben, úgy gondoltuk, textilkép legyen. Témáját Szent Ferenc Naphimnusza ihlette. Sok időt töltöttem a tervezéssel, a ráhangolódással, és hónapokig varrtam össze kézzel a képet, majd díszítettem hímzéssel, gyöngyrátétekkel. Az avatásra egy szép ünnepség keretében került sor. Talán ez a legismertebb képem, hiszen a templomban hónap-

kig volt kiállítva. Sok pozitív visszajelzést kaptam e kép kapcsán. Ezért szerettem volna, ha a kép végül olyan helyre kerül, ahol meglátogatható. 2010-ben a Nagyoroszi Calendula Gyógyszertár fogadta be, jelenleg is itt megtekinthető.

8. Hangulatodhoz köthető az alkotási kedved, ezt beleviszed a munkáidba is?

Igen, van, amikor határozottabban úgy ébredek, hogy ma valami nagyot alkotok! Vagy már éjszaka megálmodom, mit kellene megvalósítani, vagy csak valami szikrázó léggör leng körül, amit nehéz megmagyarázni, de sok új gondolatot szül. Ilyenkor sokat tervezek, telirajzolok egy fél füzetet, próbálok minél több felmerülő ötletet megörökíteni, mert ezek sajnos gyorsan tovatűnnek, van, hogy örökre. Persze azért az ilyen napok nem túl gyakoriak, ezért is fontos kihasználni, megörökíteni őket. Előfordul, hogy épp az alkotás ad erőt, vagy egy szépen befejezett munka sikere. Mivel többnyire előzőleg megrajzolt tervek alapján dolgozom, nem jellemző, hogy beleviszem a pillanatnyi hangulataim a munkámba. A szürkébb napokon viszont jellemzőbbek a monoton tevékenységek (előrajzolt hímzés, gombvarrás).

9. Mik a terveid a közeljövőben?

Szeretnék többet megtudni a lakóhelyem környékén, a Börzsöny vidékén fellelhető ősi motívumkincsről, régi textilekről, eredeti hímzésekről. Ha lehetőség van rá, ebből egy kis gyűjteményt vagy összefoglalót létrehozni, nagyon érdekel ez a téma. Egy új irány lehet ezek felhasználásával,

újragondolásával ruhákat, kiegészítőket tervezni, esetleg dekorálni otthonukat. Ennek érdekében felvettem a kapcsolatot a Börzsöny környékén működő helyi múzeumokkal (Szob, Vác, Balassagyarmat), helytörténeti gyűjteményekkel, ahol eddig mindig segítőkész munkatársak álltak rendelkezésemre.

10. Milyen számodra a legidillibb jövő, mi kell hozzá, hogy megvalósuljon?

Szeretek textilekkel foglalkozni, sok örömem van benne, és a munkáimon keresztül, úgy látom, örömet okozhatok másoknak is, tehát szeretnék a jövőben is ezzel foglalkozni. Továbbá kialakítani egy bemutatóhelyet és egy műhelyt, ahol úgy dolgozhatok, hogy minden kéznél van. A nagyobb munkáim igencsak helyigényesek, ez sokszor problémát jelent. Gyűjtöttem régi textileket, hímzésmintákat, csipkéket, eltettük a generációkon át megőrzött használati tárgyakat, ezeket is szeretném itt bemutatni. Emlékezem óta gyűjtöm a hímzésmintákat, ezekből is szép gyűjtemény felhalmozódott. Egy bemutatóhely inspiráló környezet lenne nemcsak számomra, de azoknak is, akik munkáim miatt felkeresnek. Az összegyűjtött tudást itt méltó környezetben adhatnám át a fiatalabb generáció számára és azoknak, akik újra elkezdtek érdeklődni a régi hímzések, vagy az általam is készített technikák iránt (a hímzés, foltvarrás mellett a gyöngyfűzés). A házunkban lenne alkalmas hely, ahol ezt ki lehetne alakítani, igazából sok munka és szabadidő kellene hozzá, hogy megvalósulhasson. A helyi-

ségben szükség lenne a nyílászárók cseréjére, egy kis felújításra, amelynek persze anyagi vonzata is van. De mindez igazán csak elhatározás kérdése. A legutóbbi kiállítás során tapasztaltam, ezek a textilek valóban mennyi helyet foglalnak, milyen jó érzés rájuk nézni, ha körülvesszük, igazi színterápia, a kiállítás lebontása után már nem volt szívem elrejtetni őket a szekrény mélyére. Leginkább ez motivál, hogy minél előbb bemutathassam őket!

11. Mint kézműves, vannak terveid arról, hogy a tudásodat átadd a fiataloknak, valamint mi a legfontosabb, amit szeretnél, ha megtanulnának?

Eddig is fontosnak tartottam, hogy a megszerzett tudást átadjam. Évek óta tartok kézműves foglalkozásokat, bemutatókat, legtöbbször a gyöngyfűzés alapjait mutatom be gyerekeknek. Számukra és számomra is siker volt, amikor az elkészült ékszerekből kiállítást rendeztünk, továbbá ezeket az ékszereket használhatják a hagyományörző foglalkozásokon, néptáncon. Az alapok elsajátítása után már el tudják készíteni a néprajzi tájegységhez tartozó gyöngyészert. Próbálok átadni, hogy értékeljék a régi hagyományokat, tisztelni a kézműves termékekbe fektetett munkát, a megszerzett tudást hasznosítani tudják mindennapi életükben, környezetükben.

(Készítették: Berényi Erika, Berki Dalma, Bodor Evelin Anna, Bódis Gábor, Jenes Zoltán, Kovács Boglárka, Majer Martina, Tóth Zsuzsanna, Záhorszki Mónika – 2014. február 20, Drégelypalánk)

Hivatás, hobbi, értékmegőrzés? Megismerni a világot!

Interjúalanyunk eddig már sokféle szerepet öltött magára. Jelenleg pedig eddigi élettapasztalatainak, élményeinek tárgyi emlékeit gyűjti. Honvéd, műszerész, oktató, amatőr fotós, családfa-kutató, gyűjtő – mindez egy személyben. Értékmentő!

Házigazdánk egy rövid bevezetővel ismertette mit fogunk látni, miről fogunk hallani, belépve a barátságos légkörű, takaros családi házba, nehéz volt elképzelni, hogy valamelyik helyisége masszív gépmatuzsálemeket, atomfenyegetettséget idéző kellekét, katonai ritkaságokat rejteget. Egyre kíváncsibbá váltunk.

A magát ószeres jelzővel is illető Pfaff László – aki elsősorban gyűjtőnek tartja magát – szerényen vezet körbe minket a rendezett, saját kezűleg készített installációk között. Gyűjtéseinek fő irányai olyan tárgyak,

melyekkel azelőtt talán nem is találkoztunk, találkozhattunk még: katonai híradós eszközök, leginkább rádióadó-vevők, valamint honvédségi/polgárvédelmi vegyvédelmi felszerelések.

Megkezdjük – a ránk időutazás-ként ható – túránkat. Tematikus kiállítás, hatalmas gyűjteménnyel. Rendezett, jól átlátható, vonzza a tekintetünket. Kapkodjuk a fejünket, miközben Pfaff úr mesél a tárgyak eredetéről, felhasználásáról, működéséről. Ámulattal hallgattuk Laci bácsit, akinek nemcsak a gyűjteménye, de életének alakulása is változatos és érdekes.

Elmondása szerint munkájából eredően került kapcsolatba ezekkel a haditechnikai berendezésekkel, a munkaeszközei voltak, viszont ő maga sem gondolta akkor még, hogy valaha ezek között a tárgyak között fog tárlatvezetést tartani, méghozzá saját gyűjteményében.

– Mitől vált oly különlegessé az Ön számára mindez, hogy gyűjteni kezdte őket?

A válasz az életútja: már gimnazistaként kiemelt érdeklődést mutatott a kémia iránt, lenyűgözték a kémia órák látványos kísérletei, és a későbbiekben is ezzel szeretett volna foglalkozni, így tehát kémiából érettségizett, majd a felvételik alkalmával szintén a kémia és vegyész szakok felé orientálódott. Ez időben került „előfelvételiként” Hódmezővásárhelyre mint vegyi-, és sugárfelderítő, ahonnan őrmesterként szerelt le. Ezt követően még mindig szeretett volna továbbtanulni, szakmát szerezni, hi-

szen civil tanulmányai megszakadtak egy kis időre, így végül elektroműszerész végzettséget szerzett és elektronikai-mechanikai vonalon folytatta pályafutását. Ezzel együtt már a rádiózás is helyet kapott életében. A váci Sallai Híradó Kiképző Központban kapott újból munkát – ezalatt a Műegyetem műszaki szakoktatói szakát is elvégezte –, itt már civilként dolgozott technikus alosztályon, mint kiserádiós oktató. Szerette és érdekesnek találta ezt a munkát, azonban 8 év után megint váltania kellett, hiszen Rétságra költöztek. Itt, lakóhelyükön, a rétsági Városi Művelődési Központ művelődés-technológusa lett. Ezzel újból bővült Laci bácsi szakmai, hivatásbeli repertoárja, ugyanis alap feladatköreinek túl számtalan izgalmas változás és projekt részese és megvalósítója lehetett, többek közt: színházi előadásokat, kiállításokat, különféle művészeti találkozókat szervezett, részt vett a rétsági, valamint a bánki települési intézmények technológia korszerűsítésében, sőt a Bánkon található vízi színpad hangosítását ő maga végezte. 6 év után azonban megint váltott, és ismét sikerült szakoktatóként elhelyezkednie a váci Sallaiiban, de ekkor már a külföldi hallgatók képzését végezte, ahol a későbbiekben megalakult Híradásipari Szakközépiszkola szakoktatója lett.

Laci bácsi széles mosollyal az arcán meséli élményeit. Ebben a pillanatban csak arra gondol az ember, hogy bár nyugdíjas éveiben szintén ennyire büszkén, hálával tudjon beszélni.

sek követték, és ahogy egyre közeledtünk (láthatóan) felfedezősrácsodálkozásos kirándulásunk végéhez, kezdtünk elszomorodni, hogy már a végére is érünk... Pedig nem voltunk restek kérdésekkel bombázni házigazdánkat, és persze, végigtapogatni, kipróbálni, akár saját kezünkön megcsodálva a gyűjtemény darabjait. Hiszen itt, ezt is szabad! Ez nem egy dobozba rejtett kollekciónak, hanem interaktív kiállításnak a javából! Megőrzött gyermeki kíváncsiságunktól vezérelve, természetesen éltünk a lehetőséggel.

Ez a gondolkodásmód és gyűjtési cél nagyon szimpatikus volt számunkra, a tárgyak hatása alá kerülünk érintésükre, s ezzel a történelem érzékelésére is lehetünk. Zúgnak a rádiók, csörgetjük a telefont, szól a morze-jelző ti-ti-tá-tája. Külön érdekesség, hogy néhány berendezést – amit Laci bácsi nem tudott eredetiben beszerezni – saját kezűleg készített el, korhű leírások, tervek, fotók alapján. Tényleg egyik csodálatból a másikba estünk, annyira élményközpontú Laci bácsi meséje, ahogy történeteket kerekít, ahogy megmutat, kezünkbe ad mindent, amit lehet!

Nem akarunk zavarni, de menni sem szeretnénk... és hát minden kíváncság így teljesüljön: kifele jövet, búcsút véve a zöld masinától egy ajtót pillantunk meg, „oh, hát ez az én kis amatőr fotólaborom. Régebben nagyon sok fényképet készítettem, érdekelt a fotózás!”. Ámulatunknál talán csak az afelett érzett örömünk nagyobb, hogy sötétszobában vagyunk, mindketten életünkben elő-

Amikor kezdték leépíteni a hadse-
reget, és számtalan vegyvédelmi in-
kurrencia-anyagot küldtek az iskolá-
ba, ami nem illett a szakmai profilba,
így csak útban voltak, kezdetét vette
a rétsági haditechnikai gyűjtemény
megszületése. Ugyanis ezek a feles-
legessé vált dolgok, laktanyai kiárusítá-
sok alkalmával kimentett és beszer-
zett holmik valamint egy, a szomszéd-
jától kapott R-104 rádió indukálták a
gyűjtés megkezdését. A gyűjtemény
értékét tovább növeli, hogy sajnálatos
módon a többi dolgot, ami az iskolá-
ban, és itt-ott megmaradt, később a
MÉH-telepeken megsemmisítették,
így a mellettünk sorakozó eszközök,
igazi ritkaságokká váltak, nem sokat
találni belőlük már. A szakoktatóként
eltöltött évek után Pfaff úr külföldön
is kipróbálta magát, majd onnan ha-
zatérve kezdte tudatosan bővíteni
a vegyvédelmi és híradás technikai
eszközök táráját. Megfogalmazott céllal
vágott bele: ÉRTÉKMENTÉS!

„A gyűjteménnyel céloim – a sa-
ját örömeimön kívül – értékmentés a
jövő számára, a XX. század második
felének ezen katonai technikáinak
bemutatása az érdeklődő fiataloknak.
Az idősebbeknek pedig emlékeik, is-
mereteik felelevenítése.”

Amik elsősre mindenféle kutyü-
nek, egyszerű dobozoknak, „maska-
ráknak” tűnnek, közelebb lépve hadi
berendezések, rádiók, gázálcok,
vegyvédelmi öltözékek formáit öltöt-
ték. Igényes és rendben tartott gyűj-
temény, nagyon jól kitalált rendszerben,

ezt újra és újra megállapítjuk. Kelle-
mes a légkör, sőt igazán barátságos,
annak ellenére, hogy a vegyvédelmi
köpenyek, gázálcok, radioaktív dó-
zismérők, sugárzást mentesítő lemo-
só eszközök, permetek, légszennye-
zettség-mérők rendeltetészerű hasz-
nálatára csak veszélyes időszakban
kerülhetett sor.

Hangzik is a kérdés: – Munkája
során volt olyan éles helyzet, amikor
tényleg használni kellett ezeket a tár-
gyakat, eszközöket?

– Hála istennek, nem! Azonban az
itt látható eszközök többsége használt.

Laci bácsi nemcsak a hadászati
eszközök gyűjtésének hódol, hanem
mint amatőr családta-kutató és fotós
is megállja helyét. Mi, ezekről mit sem
tudva haladtunk tovább. A vegyvéd-
elmi eszközöket az adó-vevő berendezé-

szőr. Megint kíváncsiság és kérdések hada kavarg a fejünkben, de csendben maradunk, mert tátott szájjal ismerkedünk a laborral. Folyadékok, pippetták, filmszalagok, és az interjú nem várt sztárvendége: a fotópuska! Talán igazán már meg sem lepődünk, még egy eszköz, amiről azelőtt fogalmunk sem volt, hogy létezik. A fényképészet szeretete révén Laci bácsiról kiderül, hogy Rétságán a helyi fotószakkkört is vezette – micsoda tartalmas élet!

Portrénk előkészületeinél főként a gyűjteményre összpontosítottunk, azonban már akkor kiderült, hogy egy nagyon tartalmas és érdekes élettörténetet fogunk hallani és ennek részeként a családfa-kutatásra is kitértünk. Pfaff urat, pusztán kíváncsisága motíválta, hogy felmenőinek nevét, születési, valamint házasságkötési adatait a jól ismert ábrára felvezesse, hisz mindnyájunkat foglalkoztat az örök kérdés: honnan jöttünk, merre tartunk? Kutatásait régi egyházi iratokra, anyakönyvekre kellett alapoznia, viszont ezekhez a bejegyzésekhez való hozzáféréshez is kutakodnia kellett. Ismeretszerzés közben került kapcsolatba a balassagyarmati Palóc Múzeum akkori igazgatójával, aki a későbbiekben, a szendehelyi és a berkenyei anyakönyvek gondozását Laci bácsira bízta, ugyanis a rokonai szálak ehhez a két településhez kötődtek. Mostanra újabb hivatás, értékmegőrzés, értékmérés valósul meg Laci bácsi révén. Munkásságának és elhivatottságának köszönhetően a fent említett okmányok és

jegyzékek mára könyvformában, digitalizálva, rendszerezve megtekinthetőek, hiszen Ő maga szerkesztette őket vaskos, lexikonszerű kiadványokká. Érték- és élménytár! Izgalommal lapozunk bele egy-egy család múltjába: találomra kiválasztottunk egy családnevet, és a „katalógusból” egészen az 1780-as évekig vissza tudtuk vezetni a származást, külön érdekesség volt tanulmányozni, ahogy a német hangzású nevek miként transzformálódtak az idők folyamán egyre magyarosabbá.

Megint időt utaztunk, újból ízelítőt kaptunk a történelemből!

Végig csodálattal hallgattuk Laci bácsit a tanításról, a vegyi felderítésről, gyűjtésről, a családfakutatásról, a fo-

tózásról, de számunkra mégis az a legkedvesebb és legkülönlegesebb élmény, ahogy kiderül, Laci bácsi igazán személyi szakmáját, hivatását, munkakörét nem tervezte tudatosan, inkább „belekerültek” életébe. Lelkesítő hallgatni a szavait, ahogy hálával mesél életének minden szakaszáról, hiszen minden változást lehetőségként élt meg, és szinte feloldódva az adott tevékenység, feladatkör elvégzésének az örömeiben. Mindegy, hogy a rádiókról, a vegyi felderítésről, a háznál, vagy akár a vállalatnál eltöltött időkről beszélt, mindnél hozzátette: „Csodálatos évek voltak!”

Ezt mindenkinek látnia, hallania kell!

És – jut eszünkbe – mennyi különleges és szerény ember él még köztünk! Mennyi érdekes és értékes élet mellett haladunk el nap mint nap (például amikor unottan sorban állunk a „sarki vegyesben”). Mennyi minden megismerni való van körülöttünk!

Ha egy mondatra kellene összefoglalnunk tapasztalatainkat, azt mondanánk: GAZDAGABBAK LETTÜNK!

Köszönjük az interjút, a részletes élménybeszámolókat, a szakmai tárlatvezetést, a felfedezés és megismerés önfeledt élményét Pfaff László rétsági lakosnak! Szintén hálásak vagyunk a részünkre bocsájtott fotóért, amiket az interjú során felhasználtunk! A fotók többsége Pfaff László tulajdonát képezi!

További sikereket, jó egészséget kívánunk neki!

POTYECZ ENIKŐ születése óta Rétságán él, iskoláit Balassagyarmaton a Szent Györgyi Albert Gimnáziumban, majd a Mikszáth Kálmán Szakközépiskola és Szakiskolában végezte. Érettségi után kereskedelmet tanult, majd a bizonyítvány megszerzése után a vendéglátó szakmában sikerült elhelyezkednie. A Kulturális Közfoglalkoztatási Program alatt, a Nemzeti Művelődési Intézet partnerszervezeténél, a balassagyarmati Művelődési Központ és Könyvtárban végezte feladatait.

CSENGERI ADRIENN ELTE-TáTK-án végzett nemzetközi tanulmányok szakon, ahol kiemelt figyelmet fordított a népek, nemzetek egymásra ható szocializációs folyamataira, valamint az egymástól tanulás lehetőségeire és módszereire. Rétsági lakos, a kulturális közfoglalkoztatási program befejezése óta az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóságon dolgozik, mint igazgatósági koordinátor.

PPAFF LÁSZLÓ Rétságán élő nyugdíjas. Gimnáziumi tanulmányait Vácott végezte, majd Budapesten tanult rádióműszerésznek a BME Vegyész karán, valamint a BME Műszaki Oktatói szakán. Katonaként vegyi- és sugárfelderítéssel foglalkozott és ezen a pályán maradván 16 évig a váci Sallai (később Esze Tamás) Laktanyában polgári alkalmazottként kiserádiók elméleti és gyakorlati oktatását végezte sorműszerésznek, tiszthelyetteseknek és szakközépiskolásoknak. Haditechnikai gyűjteménye van vegyivédelem és a híradás eszközökből, hobbiszinten fotózik. Lakóhelyén a Rétsági Művelődési Központban művelődés-technológus állásban is dolgozott.

A forgatások kézzelfogható bizonyítéka

Objektíven innen és túl

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program mintaprojekt voltából egyesével következett, hogy folyamatait és eredményeit a lehető legalapabban dokumentálja a programot lebonyolító Nemzeti Művelődési Intézet. A dokumentálás fontos, pótolhatatlan részét képezte a mozgóképes rögzítés, melyet 2014. januártól március közepéig – a forgatások időzítését a program keretében folytatott képzések heteihez igazítva – három filmes stáb végzett.

A vállalkozás nagyságát jelzi, hogy a stábok közel 80 helyszínen 150 interjút rögzítettek, összesen 9 000-10 000 km távolságot tettek meg a forgatási helyszínek között, a forgatások eredményeképpen pedig összesen több mint 30 órányi nyersanyaggal gazdálkodhatott az intézmény – a tekintélyes mennyiségű videóanyag pedig 120-140 óra utómunkálattal (válogatás, vágás, szerkesztés, feliratozás) követően állt össze filmmé.

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program érintettjei – a program küldetéséből eredően – nemcsak az egyének, akik a foglalkoztatási programnak köszönhetően újra visszakérültek a munka világába, hanem a helyi közösségek. A mintaprogram segítségével léptékekkel több kulturális programnak lehettek részesei, újszerű folyamatok indultak a településeken, erősödött a kohézió az intéz-

mények és a civil szervezetek között, párbeszéd indult a településeken. Azt a fajta emberi tényezőt, pluszt, melyet a személyes megszólalás, a saját történet és mondanivaló arccal vállalása jelent, nem tudja visszaadni, közvetíteni sem fotó, sem szöveg a dokumentálásban, ezért volt kiemelt jelentőségű a videós dokumentáció a mintaprogram számára.

A mozgóképes dokumentáció elkészítését és az interjúszervezést a program értékelésének szempont-

jait szem előtt tartva terveztük meg. A meglátogatott megyékben négynégy forgatási helyszínre látogatunk el: egy képzési helyszínre, ahol a programhoz kapcsolódó kulturális közösségszervezés képzést folyamatosan dokumentáltuk, a programban részt vevő, közfoglalkoztatottakat fogadó partnerszervezetek közül pedig egy közművelődési intézménybe, egy civil szervezethez, valamint egy önkormányzathoz kopogtatott be stábunk. Interjúalanyaink ennek megfe-

Képzés Újkígyóson

Pályakezdő közfoglalkoztatottak egy IKSZT-ben

lelően a képzést vezető, a képzésen részt vevő közfoglalkoztatottak, az intézményvezetők, a civil szervezetek vezetői, a polgármesterek, valamint a fogadó szervezeteknél dolgozó közfoglalkoztatottak közül kerültek ki. Ezzel az interjúszerzési koncepcióval a program folyamatairól és különböző aspektusaiból sikerült igen mély merítést nyújtani, és széles spektrumon bemutatni a mintaprojektet.

Az interjúk leforgatásához összehangolt, pontos csapatmunkára volt szükség, amit megkönnyített, hogy az összes együttműködő – irodák, partnerek, oktatók, közösségi munkások – nagyon komolyan vette a feladatot.

Az idő rövidege miatt különösen intenzív tempóban, hatékonyan folytak az interjúk felvételei. A riporterek célzott kérdésekkel, előzetes rövid feszültségcsökkentő beszélgetésekkel segítették az interjú megfelelő mederben tartását és ügyeltek az objektívitás érvényesítésére. A gördülékeny munkát az is támogatta, hogy a megszólalók önként osztották meg gondolataikat a kamera előtt, nem érezték magukat nyomás alatt, és pozitívan, nyitottan álltak hozzá a riporthoz, hiszen mindenki eldönthette, hogy nyilatkozik-e, vagy csak a közös vágóképeken szerepel.

Hatalmas logisztikai feladatot jelentett annak megszervezése, hogy egyszerre jussunk el képzési helyszínhez, partnerszervezetekhez és önkormányzathoz úgy, hogy beleférjen

egyetlen forgatási napba az interjúk felvétele, és mellette valóban érdemi munkát végezzünk. Ezt a dilemmát úgy oldottuk meg, hogy az ország-szerte folyó nyolcnapos képzések közül egyeseket a képzés elején, egyeseket a közepén, és egyeseket a végén – akár a „tanúsítványosztás” napján – látogattunk meg. Ezáltal az intenzív képzések a résztvevőkre gyakorolt hatásáról egyfajta tendenciát tudtunk kitapintani a közfoglalkoztatottak kommunikációját elemezve.

A képzés elején felvett interjúk megszólalóin még érződik a feszélyezettség – mintegy cipelik a sorsuk terhét, a munkanélküliség, családi problémák, betegség vagy a kilátástalanság súlyát. Sokan közülük évek óta munkanélküliek voltak, elvesztették közösségeiket, elszoktak a nyilvános megszólalástól, az inspiráló munkatársi közegetől, s az idősebbek közül sokan igen régen ültek iskolapadban, így maga a képzési szituáció is furcsa volt számukra. A három-négy képzési napot maguk mögött tudó résztvevők már jóval magabiztosabban és oldottabban viselkednek, akár a kamera előtt is. Különösen látványos volt a nyitás, amikor olyan interjúalanyaink voltak, akik éppen a tananyag részét képező kommunikációs tréningen voltak túl! A képzések utolsó napjain vagy a tanúsítványok kiosztásakor készült felvételeken szinte tapintható az optimizmus, a jövőbe vetett bizalom. Megható volt látni – és leforgatni – a

kialakult csapatszellem érvényesülését, a közösen szervezett képzés záró ünnepeket. Volt, ahol dallal búcsúztatták a tanárt, volt, ahol roskadásig pakolták az asztalokat házilag készített süteményekkel, máshol műsort készítettek.

A forgatások kézzelfogható bizonyítékot szolgáltatottak arra, hogy milyen látványos változást hozott a résztvevők életébe a nyolc napos intenzív, közösséget kovácsoló együttlét: a képzést elvégző közfoglalkoztatottak az alkalmak során felismerik, hogy nincsenek egyedül, mások is kerültek már hasonló élethelyzetbe; a megszerzett tudás és a kapcsolati háló pedig új perspektívákat nyújt számukra a továbblépéshez.

A filmek nem a széles körű nyilvánosság, hanem elsősorban a szakmai közönség, a programban érintett döntéshozók, valamint – oktatási céllal – a programban közreműködők számára készültek. Ez a „werkfilm” jelleg az interjúalanyokat is bizonyos mértékig felszabadította a feszélyezettség alól, könnyebben megnyíltak, nem érezték nagynak a nyilatkozat téjét – elvgre: köztünk marad.

A videóinterjúkat rövid, PR-célú kisfilmekké (5-10 perc hosszúak), valamint tematikus nagyblokkokká, 20-40 perces oktatófilmekké vágtuk.

Előkészületek a forgatásra – a kamera mögött Sályi Zoltán

Utóbbiakat a kulturális közösség-szervezés alapjai képzések záró eseményén, március 24–26. között mutattuk be Lakiteleken, a Kulturális Közfoglalkoztatási Program oktatóinak és koordinátorainak rendezett országos találkozón. A jelenlevő képzők és kulturális koordinátorok közös szempontsor alapján munkacsoportokban dolgozták fel a képzés tapasztalatait, és jelölték ki a fejlesztési irányokat, melyről a tanácskozás második napján referátumokat tartottak.

A lakiteleki országos találkozón nemcsak egyszeri értékelés és tapasztalatszerzés, hanem a mintaprogram folytatásának és jövőjének megalapozása is folyt. Különösen a kulturális közösség-szervezés képzés oktatói számára bizonyult hasznosnak, hogy rálátást nyernek ugyanannak a képzésnek az ország más pontjain történt megvalósulására. Bármilyen széles látókörűek és nyitottak is az oktatók, közvetlen tapasztalatokkal, a helyi viszonyokról szóló hiteles ismeretekkel és élményekkel leginkább a saját megéjtüket illetőleg rendelkeznek. Azáltal, hogy körképet láthattak a más

Tanúsítványosztás Drégelypalánkon

megyékben folyó munkáról, szervezetekről, így megismerkedhettek tőlük távol eső országrészek hátterével, sajátos kihívásaival, problémáival, és természetesen ízelítőt kaptak az ezekre adott építő megoldásokból is.

A közösségi koordinátori záró értekezleten a résztvevők számára készített dokumentumfilm megtekintése és közös feldolgozása a program közfoglalkoztatott kapcsolattartói számára is lehetővé tette, hogy országos szinten tekinthessenek be a folyamatokba. A videó révén kézzelfogható, konkrét helyzeteken keresztül jutottak útravalóhoz munkájuk folytatásához.

Érdekessége volt a forgatási sorozatnak, hogy az interjúk egyeztetését, szinte profi gyártásvezetőként Szász Gergely kulturális közfoglalkoztatott végezte, aki egy-egy alkalommal riporterként vagy fotósként is hozzájárult a dokumentálás sikeréhez.

A forgatásban résztvevőket az együtt töltött napok alatt ugyanúgy megérintette a Kulturális Közfoglalkoztatási Program üzenete, értékteljesítő küldetése, mint mindazokat, akik képzőként, partnerszervezetként vagy közfoglalkoztatottként vettek részt benne.

„Jó végre tenni másokért a településemen, látni, ahogy a közösség erősödik, fejlődik” – mondta az egyik közfoglalkoztatott az interjúban. Ez a gondolat más helyszínen, más szavakkal többször elhangzott. A hazafelé vezető út mindig az aznap látottak feldolgozásával telt. A programban részt vevő közfoglalkoztatottakkal való találkozás, annak a tudása, hogy szakmánk gyakorlása által mi sem teszünk mást, mint teszünk másokért, segített, erőt és lelkesedést adott, hogy másnap hajnalban megint útra keljünk, hogy új emberek új történeteit ismerjük meg.

A filmek elkészítésében közreműködtek:

Előkészítés, szervezés, egyeztetés: Hegedűs Anna Glória, Szász Gergely

Operatőrök: Sályi Zoltán, Pers Lajos és Hartyánci Jenő

Riporterek: Hegedűs Katalin, Szabó Judit Nikolett, Szász Gergely, Brézai Zoltán, Simor Katalin, Preisinger Éva, Takács István

Vágó: Sályi Zoltán

A Kulturális Közfoglalkoztatási Program együttműködői számára javasolt szempontsor az oktatófilmek megtekintéséhez és feldolgozásához:

– Az elvárt pozitívumok, amit a program indításánál feltételeztetek mindhárom oldal szempontjából (teljesültek-e, valós elvárásnak bizonyult-e vagy se).

– A várt nehézségek (valóban nehezítették-e a projektet, kisebb vagy nagyobb mértékű volt, mint arra előzőleg gondoltak volna).

– A nem várt „váratlan” pozitívumok, hozadékok, előnyök, jó példák.

– A nem várt „váratlan” negatívumok (kiküszöbölhetőek-e, hogyan lehetne hatásukat tompítani).

Szász Gergely
kulturális közfoglalkoztatott

A Kulturális Közfoglalkoztatási Programról

Hegyesi Judit és Ditzendyné Frank Mariann
– 2013 szeptemberében

Hegyesi Judit

A Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programjának szakmai célkitűzése, hogy a közösségi munkások hálózata által a térségi kapcsolatok és társadalmi szövetek megerősödjenek, erre alapozva fejlesztési folyamatok legyenek elindíthatók, a települések vagy településrészek kulturális és társadalmi tevékenysége aktívabbá váljon, a helyi közösségek bekapcsolódjanak a helyi és térségi társadalom- és gazdaságfejlesztési folyamatokba. Ezeket a folyamatokat a településeken élő közösségi munkások tudják generálni, támo-

gatni. Alkalmazásuk ma még nem elterjedt Magyarországon, szemben például Franciaországgal, Angliával vagy az Egyesült Államokkal, ahol a közösségi munkás elismert, önálló társadalomfejlesztő. A program sikere érdekében a Kulturális Közfoglalkoztatási Program számára olyan speciális képzés került kidolgozásra, amely figyelembe veszi mindazokat az elvárásokat, amelyeket a társadalomfejlesztés, illetve a közösségek támogatása igényel.

*

M. A.: *Ha egy programnak két vezetője van, s feladataik jól megoszlanak, célszerű mindkettőtől megkérdezni, hogy ki-ki miért tartja fontosnak a megvalósítandó programot. Előbb Hegyesi Judittal, aztán Ditzendyné Frank Mariannal beszélgetek.*

Hegyesi Judit: A Kulturális Közfoglalkoztatási Program azért nagyon fontos, mert négyezer embernek fél éven keresztül értékteremtő munkát tud adni a kultúra területén. Olyan munkát, ami a más közhasznú programokhoz képest magasabb végzettséget, kapcsolatteremtő készséget igényel. A 6 hónapos közfoglalkoztatásnak hozadéka – hiszen a közfoglalkoztatási forrásból nem lehet olyan

bérezést biztosítani, hogy ezeknek az embereknek a megélhetését teljes mértékben segítse – az a hihetetlenül kiterjedt kapcsolatrendszer, ami jellemzi ezt a területet, s amellyel ha tudnak élni, akkor a fél évet követően biztosan el fognak tudni helyezkedni. Ez lesz az egyik lehetséges kitörési pont. A másik, hogy az elkövetkező években a kultúra területe uniós forrásokból komoly forrásokhoz fog jutni, és ezekből a forrásokból a kulturális területen foglalkoztatottak száma nőni fog, és ebből a 4 ezer emberből közöttük lesznek sokan.

M. A.: *Mit tudunk a program indulásáról?*

H. J.: A program szerveződik. Decembri elsejei indulás esetén két hónap áll rendelkezésre ahhoz, hogy a teljes rendszer felálljon és 4 ezer ember kerüljön alkalmazásba. Nincs még egy olyan rendszer Magyarországon, amelyik képes lenne erre, mint ahogy a Nemzeti Művelődési Intézet képes – a megyei irodái által.

M. A.: *Mit fog csinálni a 4 ezer ember, mi az elvárás velük szemben?*

H. J.: A 4 ezer ember tevékenységi körébe fog tartozni a helyi értéktárakkal kapcsolatos feladatvégzés, részt vesznek a helyi közösségek segítésében, szervezésében. A partnerszervezetek nagy többsége helyi önkor-

mányzat, sok partnerszervezet civil szervezet, és vannak intézmények. Van köztük egyházi szervezet, különböző speciális területekkel foglalkozó szervezetek, akár fogyatékkal élőkkel, és vannak kisebbségi szervezetek.

Aki részt szeretne venni a programban, az előzetesen a Munkaügyi Hivatalnál kellett, hogy regisztráltassa magát, a Munkaügyi Hivatal volt hivatott megnézni, hogy az illető megfelel-e a Kulturális Közfoglalkoztatási Program kritériumának, ez pedig az érettségi bizonyítvány.

M. A.: *Mikor kerül sor a kulturális közfoglalkoztatottakkal való első találkozáshoz? A képzésükön?*

H. J.: Találkozunk velük november 1-je előtt, az Országos Kulturális Közfoglalkoztatási tájékoztató napon. A partnerszervezetekkel és velük találkozunk – személyesen.

M. A.: *És a képzések?*

H. J.: Jelenlegi terveink szerint legkésőbb január végéig bezárólag mindenhol az országban megvalósulnak. 3800 fölötti azoknak a létszáma, akik egy 40 órás képzésben vesznek részt. A képzés 5 napos lesz, programja a helyi igények figyelembe vételével alakul.

M. A.: *Tartozik a képzésbe az elméleti részen kívül olyan egység is, amikor láthatnak használható, jó gyakorlatot?*

H. J.: Igen, minden megyében. Voltak előzetes felmérések, felkérések, hogy azok a szervezetek, amelyek ezen a területen szakmailag kiválóak, bemutatassák jó gyakorlataikat. Minden megyében előzetesen egyeztetett képzési helyszínek vannak, járási központokban, integrált közösségi és szolgáltató terekben, művelődési házakban.

M. A.: *A rendszerről és a lebonyolításról még néhány szót.*

H. J.: Olyan rendszer áll fel, amely a jól működtethetőségen túl biztosítja az abban részt vevők kompetenciáit. Fontos, hogy a feladatok jól körülhatárolhatóak legyenek és számon kérhetők, ez biztosítja a rendszer alapját. A 19 megyei irodavezető munkáltatói jogokat kap a főigazgatótól a közfoglalkoztatottak tekintetében. Minden megye – attól függően, hogy hány fő közfoglalkoztatottat foglalkoztat – 6-8 asszisztenssel rendelkezik majd. Ők a pénzügyi, munkaügyi feladato-

kat fogják végezni. A közfoglalkoztatottaknak lesznek munkavezetőik, akik járási szinten segítik, koordinálják tevékenységüket. Egyben összekötő kapcsolatot biztosítanak a kulturális közfoglalkoztatottak és a megyei iroda felelős vezetői között. Az intézet központja folyamatosan felügyeli és segíti a megyei vezetők munkáját képzésekkel, tanácsadással. Illetve olyan tevékenység- és feladatlistával, ami lépésről lépésre leírja a feladatot, s így, ha egy részfeladaton túl vannak, kipipálják, aláírják. Így a saját munkájukat is tudják követni, illetve látszik, ha valaki elakad, ha szüksége van segítségre. Így áll össze a rendszer. Természetesen a központba is kerülnek asszisztensek, közfoglalkoztatottak. És már a program elindítását megelőzően, október 1-jével csatlakoznak a megyei irodákhoz asszisztensek, akik szintén közfoglalkoztatottak vagy megbízásos szerződés keretein belül segítik a 4 ezer fős közfoglalkoztatotti állomány felvételét.

M. A.: *Mi a munkamegosztás a két programirányító között a közfoglalkoztatást illető feladatokban?*

H. J.: Mariann az intézet megyei irodavezetőivel tartja a kapcsolatot, s velük és általuk végzi a munkáját, én rendszert építék, projektet vezetek és koordinálok.

M. A.: *Mi van még hátra a program indulása előtt?*

H. J.: A kötelezettségvállalási szerződés, amit a Budapest Főváros Kormányhivatal Munkaügyi Központjával fogunk megkötni. Ez a dokumentum véglegesíti, hogy a program indulhat.

*

2013. első felében a Nemzeti Művelődési Intézet kulturális közfoglalkoztatásra vonatkozó programkonceptiót nyújtott be a Belügyminisztériumba. Mi is ez a kulturális közfoglalkoztatás?

A Hegyesi Judit rendszer-építő után Ditzendyné Frank Mariannal kezdem, aki a szakmai rész egyik felelőse és a kapcsolatépítés a tevékenységi köre.

Mátyus Aliz: *A kulturális közfoglalkoztatásról több szempontot kívá-*

Ditzendyné Frank Mariann

lasztva is kellene beszélünk. Először is, mit jelent a Művelődési Intézet szempontjából, mit az országnak? És mit neked?

Ditzendyné Frank Mariann: A Művelődési Intézetnek egy óriási lehetőséget, mert a szakma megmutathatja, hogy mennyire szükség van a kultúrára, a kulturális tevékenységekre, arra az intézményrendszerre, amely mindent segíti, működteti, szolgálja. El kell érni, hogy az emberek a legkisebb településeken ebben az országban, ezen a területen értéktérítő tevékenységet folytassanak. A program sikere mutatni fogja, hogy a közművelődési területet érdemes finanszírozni. Felmutatja azt is, hogy ezzel a területtel milyen értékes, hasznos munkához lehet juttatni embereket, a kulturális közfoglalkoztatottakat. Az ország szempontjából már eleve az, hogy 4000 ember december 1-jétől munkát kap, olyan munkát, ami értéket hordoz, s ami segíti őket abban, hogy a kapcsolatrendszerük a munka világában újraéledjen, hogy tevékenységük által értékesnek érezzék magukat. Ezek által megnő az esélye annak, hogy vissza tudjanak menni a munkaerőpiacra. Ez a program most április 30-ig tart. Várhatóan részben lehet lehetőség a folytatásra, részben pedig, ha a terület megmutatja, hogy mire képes, akkor az elkövetkezendő tervezési-fejlesztési időszaknak a forrásaiból a kulturális terület több forrást tud megszerezni, mint eddig.

Ezekből a forrásokból pedig a terület vissza tudja venni a szakembereit, akiket az elmúlt időszakban elveszített, köztük azokat is, akik most ebben a rendszerben belépnek a közfoglalkoztatási programba. Lehetőség van rá, hogy közfoglalkoztatás helyett később a kulturális intézményrendszer valamely területén tudjanak dolgozni, már nem közfoglalkoztatásban, hanem alkalmazottként. Tehát a program ilyen szempontból is egy lehetőség az országnak. Nyilván az is egy lehetőség, hogy 4000 ember erre az időszakra nem munkanélküliként él vagy regisztrált, hanem dolgozik. Mégpedig értelmes, értékteremtő munkát végez.

Számunkra, akik ezt a programot szervezzük, napról-napra újabb és újabb kihívást jelent a program.

M. A.: Vajon mit jelent a kulturális közfoglalkoztatási program azoknak a helyeknek, ahova kerülnek kulturális közfoglalkoztatottak. A helyeknek, akik kértek kulturális közfoglalkoztatottakat.

D-né F. M.: Attól kezdve, hogy akár művelődési háznak a túlélését jelentheti, mert lesz, aki vezesse, tehát a kulturális közfoglalkoztatott munkája áthidal egy időszakot, adott esetben a korábbi munkatársnak jelent munkát erre az időre, a civil szervezetek megerősítéséig sokféle lehetőség. A civil szervezetek tudják folytatni a szakmai munkát, és lehetőségük lesz olyan tevékenységek elvégzésére is, amelyekre nem volt. Hogyha nem volt annyi emberük, önkéntesük, akikkel egy közösségi tervezést meg tudtak volna valósítani, vagy egy közösségi folyamatot elindítani, most ebben a helyzetben lesz. Lesz egy képzés a közfoglalkoztatottaknak, aminek következtében a közfoglalkoztatott a helyszínen egyfajta generáló erőként jelenik meg, szakmai erőként. Hogyha adott a településen egy civil szervezet, elindíthatók folyamatok, a közfoglalkoztatottak segítségével közösségfejlesztési folyamatokat indítanak el, különböző igényeket tudnak generálni a településeken, hogy az emberekben megszülethessenek tervek, önmagukért, egymásért, a településért.

Fontos szakmai célkitűzés ebben a programban a helyi értéktárakhoz

való kapcsolódás, a Hungarikum Klubok kialakulásának, a Hungarikum törvény megvalósulásának a segítése. A közfoglalkoztatottak segítik megkezesni azokat az idős embereket, akiknek fontos a tudása, akár a fafaragóé, akár a csipkeverő nénié. Az ő segítségével tudjuk országos szinten a helyi értéktárakat, hungarikumokat kezelni, összegezni. Ezért is tartjuk nagyon fontosnak, hogy helybéli legyen a közfoglalkoztatott. A partnerszervezetektől kértük, hogy minden településen igyekezzenek a helyi embereket felvenni.

Az első és legfontosabb dolog, hogy a település vezetője vagy a településen működő partnerszervezet elköteleződjön, mert meggyőző számára, hogy ami megindul és kialakul a program fél éve alatt, az fontos. A közfoglalkoztatottaink egy hetet képzésben fognak tölteni, utána indul az ő munkájuk. Nyilván van sok olyan dolog, amit mi kérünk tőlük – mint Nemzeti Művelődési Intézet – a helyi értéktárakkal kapcsolatosan, hiszen ezen a területen törvényileg meghatározott a feladatunk. Szintén a program megkezdése előtt az ország minden megyéjében, megyei központokban a megyei irodák szervezésében, de központi részvétellel egy tájékoztató napot fogunk tartani a kulturális közfoglalkoztatással kapcsolatos tudnivalókról.

Az óriási létszámú közfoglalkoztatási program miatt november 1-jétől 134 asszisztens lép be a rendszerbe, munkájuk segíti a megyénként 100-330 közfoglalkoztatott felvételét. Megyénként 4-5-6-7 ember valósítja meg a további közfoglalkoztatottak munkaügyi, pénzügyi, szakmai dokumentációs rendszerének felállítását és működtetését.

Számomra leginkább a kapcsolatok hozadéka a legnagyobb pozitívum ebben a munkában. És hogy még több ismeretet kapok a magyar vidékről, a városokról. És az egész kulturális intézményrendszerrel. Végzettségem szerint humánerőforrás fejlesztési szakember vagyok, most készülök a diplomadolgozatom leadására a szociális munka és szociális gazdaság szakon, ahol pontosan azt vizsgálja maga a szakirány, hogy hogyan lehet közösségi módszertanokkal közösség által működtetett gazdaságokat létrehozni. Hogyan lehet a kistélepléseket újraéleszteni, hogyan lehet az emberek által alkotott közösségekből gazdaságilag fenntartható közösségeket létrehozni.

M. A.: Akkor az egybeesés miatt nem véletlen, hogy a kulturális közfoglalkoztatási program országos szakmai irányítására a Művelődési Intézet téged kért fel. Köszönöm szépen, Mariann!

D-né F. M.: Köszönöm én is.

MÁTYUS ALIZ író, faluszociológus, a Szín – Közösségi Művelődés c. folyóirat alapító főszerkesztője, felelős szerkesztője.

HEGYESI JUDIT tanár, művelődésszervező, marketing- és reklámmenedzser, Európai Unió szakértő. Az elmúlt másfél évtizedben marketing- és projektmenedzserként, rendezvényszervezőként, marketing igazgatóként dolgozott multinacionális cégeknél és állami intézményeknél. A projekt ideje alatt a Kulturális Közfoglalkoztatási Program projektvezetője.

DITZENDYNÉ FRANK MARIANN közösségi szervezetfejlesztő, emberi erőforrás fejlesztési szakember, a HROD Közösségi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ fejlesztési igazgatója. Az elmúlt másfél évtizedben szociális, ifjúsági és kulturális közösségi programokat vezetett, illetve kapcsolódott be, szakértőként, trénerként, képzési szakemberként. Szakmai vezetőként vett részt a Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programjában az előkészítéstől a program megvalósításáig.

Beszélgetés Felföldi Zoltán lakiteleki polgármesterrel

*„mindenkinek megvannak a saját ügyei,
és mindenki vegye kézbe azokat”*

Felföldi Zoltán 41 éves, polgármester Lakiteleken. Fiatal kora ellenére dús szakmai és személyes életpályát futott be, már a megválasztásáig. A gyökerekről is kérdeztem.

Felföldi Zoltán: 1973-ban születtem, Kecskemét környéki falusi értelmiségi családban. Édesapám erdőmérnök, édesanyám matematika–fizika–kémia szakos általános iskolai tanár volt. Előbbi a Kiskun-sági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság (Később KEFAG Zrt.) Nyárjasi Erdészeti névelőjévé, utóbbi a Nyárlőrinci Általános Iskola tanáraként ment nyugdíjba. Nagyszüleim Kecskemét környéki falusi tanítók és gazdálkodók voltak. Apai felmenőim Jakabszállás községben gazdálkodtak, saját birtokukból adományoztak területet a templom, a plébánia és a temető részére, a templom és a plébánia felépítéséhez jelentős támogatást nyújtottak. Büszke vagyok rá, hogy egyik felmenőm tagja volt a Rongyos Gárdának, amely harcolt Nyugat-Magyarországon, és amelynek köszönhetjük, hogy Sopron és környékének lakossága népszavazáson dönthetett hovatartozásáról az első világháborút követően. 1945-öt követően aztán – több hullámban – nagyszüleim minden földjét elvették, majd 1954-

ben nagyszüleimnek öt gyermekükkel együtt menekülniük kellett Jakabszállásról. Így – kisemmizett menekülteként – érkeztek Lakitelekre, ahol évtizedek alatt meggyökeresedtek.

Imre Károly: *Mi az, amit személyes életpályád szempontjából fontosnak, meghatározónak gondolsz?*

F. Z.: Legmeghatározóbb élményeim általános iskolás koromban, az 1980-as években, szüleimmel az elcsatolt magyar területekre tett kirándulások (Délvidék, Felvidék, Erdély), majd 1990-et követően a kárpótlási folyamat voltak. Az elszakított országrészekbe történő látogatások aztán folytatódtak középiskolás, majd egyetemista koromban, és a mai napig is tartanak. Ami a kárpótlást illeti, édesapám és testvérei úgy határoztak, hogy a kárpótlási folyamatban megpróbálják visszaszerezni az elkobzott családi birtokból, amit lehet. Édesapámmal többször vettem részt kárpótlási árverésen, ami meghatározó élmény volt a számomra. Úgyszintén édesapámnak ebben az időben megfogalmazott „végredeletem”, mely szerint föld el nem adható.

I. K.: *Iskolaválasztásaid hogyan segítették későbbi gazdag, egyhangúnak egyáltalán nem mondható életutadat?*

F. Z.: Nyárlőrincen nőttem föl, de nyaranta sok időt töltöttem Lakiteleken a nagyszülői házban. Általános iskolai tanulmányaimat Nyárlőrincen végeztem (1979–1987), majd Kecskeméten tanultam a Bányai Júlia Gimnáziumban, angol-orosz tagozatos osztályban (1987–1991). Gimnáziumi éveim alatt elsősorban a humán tárgyakban mélyedtem el, harmadikos koromban orosz nyelvből és történelemből is az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen (OKTV), harmadik helyezést értem el.

Az érettségi után a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemre nyertem felvételt. A „Közgáz” mel-

lett tagja voltam a Széchenyi István Szakkollégiumnak, ahol különböző társadalomtudományi kurzusokat hallgattam. Többször írtam és értem el helyezéseket tudományos diákköri konferencián (TDK), az angol konzervatizmusról írt tanulmányommal pedig Országos Tudományos Diákköri Konferenciát (OTDK) is nyertem. Szintén az egyetemi évek alatt párhuzamos képzés keretében négy szemesztert elvégeztem az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Bölcsészettudományi karának orosz nyelv és irodalom szakán. Közben rengeteget utaztam, ösztöndíjjal tanultam Oroszországban (Moszkvában), Angliában (Bristoli Egyetem, Politológia Szak), gyakorlaton vettem részt az Egyesült Államok Kongresszusában. Hátizsákkal megjártam Szi-bériát, Indiát, Kínát, azon belül Ujgu-riát és Tibetet.

Az Egyetem elvégzése után (1997) a Közép-Európai Egyetem (CEU) politológia szakának mesterképzésén vettem részt és szereztem diplomát angol nyelven (1998).

Egyetemi tanulmányaim után édesapám – félig tréfásan, félig komolyan – mondta, hogy jó lenne, ha lenne egy rendes szakmám is, úgyhogy beiratkoztam Szegeden a Kiss Ferenc Erdészeti Technikumba, ahol levelező képzés keretében erdésztechnikus képesítést szereztem (1998–2000).

Később elvégeztem egy OKJ-s gyümölcspálinka-gyártó tanfolyamot (2010), majd már polgármesterként, amikor felmerült, hogy Lakiteleken felállítjuk a mezőőrséget, letettem a mezőőri és az ehhez kapcsolódó rendészeti vizsgát, hogy lássam miről is van szó.

I. K.: *Úgy tűnik, a formális és informális képzéssel egyidejűleg jártad az élet-iskolát is. Feltűnő, hogy a képzés tekintetében, mintha fordított életpályát jártál volna be. Egy „sztár-szakmától” a gyümölcspálinka-gyártó OKJ-s képzésig és a mezőőri vizsgáig. Milyen hasznát látod azoknak a tapasztalatoknak, amelyeket utazásaid, tanulmányutaid alatt szereztél?*

F. Z.: Mondanék egy példát, amely többoldalúan világítja meg a kérdést. Másfél hónapig voltam gyakornok néhai Tom Lantos, Magyarországról

elszármazott amerikai kongresszusi képviselő irodájában a washingtoni képviselőházban. Ez részben kemény munka, részben személyes szerencse következménye volt. Akkor indult az arab–izraeli békefolyamat, és akkor, ott dolgozó gyakornokként lehetőséget kaptam, hogy részt vegyek az Egyesült Államok képviselőházának és a szenátusának együttes ülésén. Ott volt a teljes amerikai kormányzat, az izraeli miniszterelnök és a jordán király történelmi kézfogására került sor az amerikai kongresszusban, és én ezt, mint közép-európai gyakornok néztem a karzatról. Akkor Washington DC-ben laktam és minden nap az amerikai képviselőházba jártam dolgozni; igaz, hogy joghurtot vásárolni, kávé főzni, fénymásolni, de ez magyar egyetemistaként így is lehetetlenül nagy dolog volt. És ott is ugyanolyanok voltak a reggelek, mint itthon, ott is föl kellett kelni, be kellett menni a munkahelyre, és az emberek, valamint a közöttük lévő személyi viszonyok is éppen olyanok voltak, mint egy vidéki kisvállalatnál, vagy egy falusi polgármesteri hivatalban. Tehát azok az emberek is, akik úgy mond csúcson vannak, azok is egyfajta mindennapos monotónia szerint tesznek-vesznek, úgyhogy arra gondoltam, hogyha ez a világ minden részén így működik, akkor én inkább ezt itthon csinálnám.

I. K.: *Egyébként volt olyan ambíciód, hogy kint maradsz?*

F. Z.: Nem, soha. A Közgázon nemzetközi kapcsolatok szakra jártam, és azt gondoltam, hogy majd diplomata leszek. Aztán két és fél hónapot töltöttem Amerikában, ebből másfél hónapot az említett kongresszusi irodában, egy hónapot pedig utazgatással, Oroszországban voltam három-négy hónapot, Angliában voltam egy tanévet, Indiában két hónapot, Kínában két hónapot, ezeknek a külföldi utaknak a leszűrődött tapasztalata volt az, hogy én inkább itthon szeretnék élni és dolgozni. Az Angliában töltött tanév során ért olyan élmény, hogy többször találkozással és beszélgetve egy kinti ötvenhatossal, azt éreztem, hogy ez az ember teljesen idegen testként létezik egy olyan angol társadalomban, ami-ben ő egy zárvány. Na, ezt nem kívántam magamnak.

Egyébként pont az angliai tartózkodás mélyítette el bennem azt a gondolatot, hogy hogyan is szeretnék élni. Bristolban voltam, és sokat jártam vidéken és vidékre, láttam az ottani cottage-okat, no és akkor igen..., azt mondtam, valami ilyesmi életet tudok elképzelni magamnak. Ez azt jelenti, hogy nem Budapest. Ha nem Budapest, akkor hol? Akkor inkább otthon, miért menjek el például Vas megyébe, vagy bárhová máshova? A sors kegyeltjének érzem magam, mert végül ezt meg tudtam valósítani: egy településen kívüli ház, körülötte húsz hektár föld, egyik része beerdősítve, másik részén ló legel, megint más helyeken takarmányt termelnek, vagy éppen szőlő és gyümölcsfák nőnek, a ház körüli kerítés pedig sok helyen sövény. Ezeket a dolgokat én részben a külföldi útjaim során szedtem fel, és ez ráépült egy családi hagyományra.

I. K.: *Hogy lett ebből polgármesterség?*

F. Z.: Az egyetem elvégzése után egy veszprémi kereskedelmi cégnél helyezkedtem el, ahol másfél évig voltam ügyvezető (1998–2000). Innen Kecskemétre költöztem, ahol előbb a Bács-Kiskun Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány projekt menedzserként, majd Budapesten, a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA) Phare és nemzetközi igazgatójaként és ügyvezető igazgató helyetteseként dolgoztam. Innen 2003-ban jöttem el, és végleg hazaköltöztem Kecskemét környékére, ahol önálló tanácsadó vállalkozást indítottam. 2004-ben két kollégámmal közösen hoztuk létre egy tanácsadó céget (HBF Hungaricum Kft.), amely néhány év alatt további cégeket hozott létre Szegeden, Budapesten és Szabadkán. Ez a cégcsoport csúcsidejében 25-30 főt foglalkoztatott, valamint számtalan alvállalkozóval dolgozott együtt. 2008-ban tulajdonos társaimmal elindítottunk egy pálinkaföldet Tiszaföldváron, amelyet azóta szépen lassan fejlesztünk. A 2010-es évtől a családi erdőgazdálkodást is folyamatosan veszem át édesapámtól.

Hogy miért lettem polgármester?

Borzasztó egyszerű, persze több összetevője van ennek is. Az egyik prózai, a másik kicsit fennköltebb.

A prózai az, hogy úgy döntöttem – és ez tudatos döntés eredménye volt –, hogy itt kívánok családot alapítani, itt kívánom a gyerekeimet fölnevelni, és itt kívánom az életemet leélni. Onnantól fogva, hogy az ember egy ilyen döntést hoz, nem mindegy, hogy a településen milyen az óvoda, az iskola, milyen a művelődési ház, milyenek a nemzeti ünnepek, milyenek a közterek, milyenek a szobrok, milyen üzenetet hordoz a falu – ha úgy tetszik ez egy nagyon egyéni, és nagyon önző szempont. A másik indíték, hogy harmincöt éves körül voltam – volt akít ennyi idős korára már keresztre is feszítettek –, erre az időre megteremttem magamnak egy olyan egzisztenciát, amely nem kirívó, de tisztességes. Azt gondoltam, hogy ha megengedhetem magamnak, hogy a közösségért, magamon túlmenően egy tágabb körért tegyek, akkor most van itt az ideje, mert az, hogy én elmehettem Angliába egy évre, vagy a széles világba, az annak a közösségnek volt köszönhető, ahonnan én jöttem, és én azt gondoltam, hogy ez valahogy így visszaadható. Mindemellett ha ez egy kicsi világ is, de a sajátom, a miénk. Egy polgármesternek tulajdonképpen nagy-nagy szabadsága és nagyon nagy alkotási lehetősége van, véleményem szerint bizonyos kérdésekben akár nagyobb, mint egy államtitkárnak.

I. K.: *Hogyan kezdted a munkát?*

F. Z.: Hát, nem volt könnyű. Megválasztásom előtt képviselőként dolgozva ismertem a helyzetet, éppen ezért nem ígértem, mert tudtam, pénzügyileg tarthatatlan az állapot. Először is konszolidálni kellett a költségvetést. 2011 elején olyan intézkedéseket kellett meglépni, hogy engem a szó szoros értelmében majdnem agyonvertek: adókat emeltünk, a be nem fizetett adókat elkezdtek keményen behajtani, kedvezményeket szüntettünk meg, nem-fizető szolgáltatásokat tettünk fizetőssé, az önkormányzati hatáskörben adható segélyeket gyakorlatilag megszüntettük, beszüntettük a szociális tűzifa osztását (helyette tűzifa gyűjtési lehetőséget kínáltunk), lerövidítettük az iskolabusz útvonalát, megszüntettük az ingyenes tízórait és uzsonnát az iskolában, embereket bocsájtottunk

el, fizetéseket (nominál béreket!) csökkentettünk, a közalkalmazottak cafetériáját teljes egészében megszüntettük, jelentősen csökkentettük a futballnak nyújtott támogatást, nem engedélyeztük új könyvek vásárlását a könyvtár számára, többször több lépésben kényszerítettük az intézményeket, hogy jelentősen faragjanak le a dologi kiadásaikból, gyakorlatilag szanálni kellett a falut. Természetesen mindez úgy kezdődött, hogy a polgármester tiszteletdíját és költségterítését is a törvényi minimumon állapítottuk meg – szemben a korábbi gyakorlattal, amikor ez a maximumon volt. Néhány multinacionális céggel is „ujjat húztunk”, a szemet szállító céggel szerződést bontottunk, az áramszolgáltatóval fennállt kapcsolatunkat is felülvizsgáltuk, amiből szintén jelentős megtakarítása keletkezett a településnek. Amikor beléptem polgármesternek, azzal szembesültem – októberben volt a választás, novemberben költségvetési koncepció –, hogy a működési költségeink 22 %-át elérő hiány van. Ebből egy év alatt nullát csináltunk. Irgalmatlanul kemény volt. Ennek a rendbe tételnek volt egy fontos alapelve: „saját dolgainkat vegyük a saját kezünkbe.” Az útjainkat saját brigáddal kátyúztuk, a fűtéssel átálltunk fára, ezzel együtt elkezdtünk gazdálkodni az Önkormányzat tulajdonában álló erdőrezervekben, több épületünkre napelemeket szereltünk, a szippantást és a szilárd hulladékszállítást saját kézbe vettük stb. Azt mondtuk, hogy ha ahhoz, hogy a saját szemetünket bevigyük Kecskemétre, egy osztrák céget kell igénybe vennünk, akkor az egy nagyon komoly szegénységi bizonyítvány. Nagyon kemény támadások, burkolt és nyílt fenyegetések voltak ebben az ügyben, hiszen komoly érdekeket sértettünk, de végvittük az elképzelésünket, még jóval azelőtt, hogy országos szinten hozzányúltak volna a hulladékgazdálkodás rendszeréhez. Mire törvényi szinten szabályozták, hogy hulladékgazdálkodási közszolgáltatást csak többségi állami, vagy önkormányzati tulajdonú cégek végezhetnek, addigra nekünk régen készen volt és működött a száz százalékos önkormányzati tulajdonban lévő hulladékgazdálkodási cégünk.

Azt próbáltuk az embereknek is kommunikálni, hogy mindenkinek megvannak a saját ügyei, és mindenki vegye kézbe azokat. A segélyesek is amikor bejöttek, megkérdeztem, „jó-jó, hogy nincs pénz, de van-e krumpli vetve, tyúk van-e stb.”? Úgy ahogyan az önkormányzat is saját maga kezelte a problémás helyzeteket, elvárható az emberektől, hogy ne csak az államtól, az önkormányzattól, vagy az amerikai nagybácsitól várjanak segítséget, hanem saját maguk is tegyenek meg mindent személyes helyzetük jobbításáért. Hogy egy kicsit a közművelődésről is beszéljek, ennek az alapelveknek van egy olyan hatása, hogy valahogy a településen nagyon sokan úgy „fölrázódtak”. Az az üzenet, hogy a polgármester is beállt a színjátszókörbe és polgárörnek, az alpolgármester önkéntes tűzoltónak, polgárörnek, másokat is mozgósított. Civil szervezetek alakultak, vagy aktivizálódtak, sokan mondták azt Lakiteleken, hogy „jó, hát akkor csináljunk valamit!” Így alakult meg a tűzoltózenekar, létrehoztuk a lovas polgárőrséget, működik a színjátszókör, megalakult a Lakiteleki Önkéntes Segítők Egyesülete, a helyi civilek rendkívül aktívak különböző rendezvények szervezésében, vagy hosszú idő után megalakult a Nagycsaládosok Országos Egyesületének a lakiteleki csoportja. Fontos a fiatalokkal való foglalkozás: a rendőrünk vezetésével megalakult felső tagozatos diákok számára a Honvéd Hagyományörző és Lovászegylet. Mindezek a folyamatok azt a célt szolgálják, hogy egy saját lábán megállni tudó közösséget hozzunk létre. Azt szeretnénk, hogy Lakitelek olyan hangulatú település legyen, ahol jó élni. Azt szeretnénk, hogy az itt felnövő gyerekeknek tudatos választás legyen az, hogy itt éljék le az életüket, ne pedig kényszer. Tizennégy éves korában úgy is el kell mennie a gyerekeknek, mert helyben nincsen középiskola, menjen is el messzire, lásson világot, tanuljon, utazzon, szerezzon tapasztalatokat, de amikor eljön az a pont az életében, hogy döntenie kell, hogy hol alapít családot, hol telepszik le, akkor egy valódi választási lehetőség legyen, hogy hazajön Lakitelekre. Mert elérhető a falu. Hiszen amikor ilyen döntési helyzetbe kerül az ember, nemcsak

érzelmi szempontokat vesz figyelembe, hanem racionálisakat is. Milyen az óvoda, a munkahely, az orvos, az idős ellátás stb., stb. Itt van a kisgyerekes édesanyáknak bölcsőde, van olyan óvoda, hogy az országban bárhol megállná a helyét, iskola, amelyben olyan oktatást kapnak a gyerekek, hogy Kecskeméten sem kapnának jobbat. Mondok egy példát: minden lakiteleki gyerek alanyi jogon megtanul úszni, és lovagolni, a korábban is létezett úszásoktatás mellett bevezettük a mindenki számára kötelező, iskolai lovaskultúra oktatást. Hozzáteszem, ehhez nagyon komoly helyi összefogás és akarat kellett, mert a településen nincsen lovarda, se az iskolának, se az önkormányzatnak nem voltak és nincsenek lovai, nem volt tananyag, finanszírozás, a semmiből kellett kitalálni és elkezdni működtetni. De van művészeti oktatásunk, számtalan szakkör, néptánc és modern tánc, sportolási lehetőség stb. Ez az iskola. Ami az egyéb területeket illeti: az orvosok jók, posta van, ha az idősekről kell gondoskodni, van egy jól működő gondozási központunk, itt van a művelődési ház tele programokkal, van egy kellemes Tisza-part, vannak nyári rendezvények, rendeztek a közterek, tehát: legyen egy olyan falu, ami vonzó tud lenni az ittenieknek és a vendégeknek.

Nem tudom, láttad-e az óvodánkat? Az az óvoda nem véletlenül olyan, amilyen. Hogy milyen, annak részben településképi jelentősége van, részben viszont igen, azt szeretném, hogy lássák az emberek: ilyet is lehet építeni. Nemcsak az a lényeg egy óvodában, hogy meglegyen a megfelelő számú csoportszoba, és egy kocka alakban minden praktikusán el legyen helyezve, hanem az építménynek legyen valami üzenetértéke is. Picit diplomajutóra emlékeztet a bejárat, az egész épület a magyar organikus építészet elemeit hordozza magán, stílust, életérzést, minőséget is akarunk közvetíteni. Nem véletlenül olyan építészekkel dolgoztatunk, akik Makovecz-vándoriskolások voltak, és a településen gyakorlatilag most minden épületet velük terveztetünk.

I. K.: *Mit gondolsz, hogyan értékeli a település polgárai a teljesítmé-*

nyedet, van ilyen irányú visszacsatolás? Mire vagy a legbüszkébb?

F. Z.: Ezt nagyon nehéz felmérni. Nyilván vannak a polgármesternek hívei, akik erősítik, dicsérik a tevékenységét, és vannak alkalmi és állandó elégedetlenek, akik az asztalt csapkodják. Azt azonban nem tudjuk, hogy mi a hallgatag többség véleménye, az csak a választásokon derül ki. Azt gondolom, hogy az emberek többsége a teljesítményt ismeri el, és nem feltétlenül a polgármester szerethetősége a mérvadó. Azt azért látják, hogy új az óvoda, az idősek otthona, megépült a körforgalom, építünk egy piacot, leaszfaltoztunk több utat, csinosítottuk a ravatalozót, több mint kétmilliárd forintot hoztunk a településre, ha valamit értékelnek, azt gondolom, akkor ezt igen, de nekem nem ez a legfontosabb.

Elmondom, mi az a két dolog, amire a legbüszkébb vagyok. Az egyik az Országzászló és az Emlékezés Harangja. Ezeket 2011 augusztusában állítottuk fel. Az avatáson egyszerre 90, elszakított országrészekben élő magyar ember tett állampolgársági esküt. Az Emlékezés Harangja azóta minden nap 16 óra 32 perckor – a trianoni békediktátum kényszerű aláírásának időpontjában – két perces harangzúgással emlékeztet bennünket a trianoni békediktátumra, valamint hirdeti a bele nem nyugvást és a feltámadásba vetett reményt. Nemcsak magukra az építményekre vagyok büszke, hanem arra is, ahogyan ezek elkészültek: az önkormányzatnak mindez egy fillérjébe sem került, mert közösségi adományozásból hoztuk létre; több mint kettőszáz név került fel arra a táblára, amely az adományozók névsorát tartalmazza. Ugyanilyen közösségi részvételre alapozott tevékenység, amelyet már harmadik alkalommal szervezünk meg, a közös faültetés, amikor is 100-200 ember ültet fákat a település különböző parkjaiban.

A másik dolog, amire büszke vagyok, hogy kis település létünkre felvállaltuk a konfliktust bizonyos „szent tehennel”, különböző, külföldi tulajdonú cégekkel. Ezen belül vitába szálltunk az egyik nagy bankkal, és úgy néz ki, nem is eredménytelenül. A bank ugyanis a szerződésben fog-

laltakkal ellentétben háromszor emelt egyoldalúan kamatot. Ez összesen mintegy negyvenmillió forint plusz kiadást jelentett az önkormányzatnak. Ahányszor értesítettek, hogy emelik a kamatot, mi mindannyiszor visszairtunk, hogy azt nem fogadjuk el. Nem is fizettük, csak az eredeti szerződésben rögzített mértékű kamatot. Erre a bank „természetesen” inkasszálta a szerinte neki járó különbözetet. Bepereltük őket, és a Fővárosi Törvényszék nekünk adott igazat: kötelezte a bankot a pluszban beszedett összegek visszafizetésére, késedelmi kamattal növelten, egyúttal előremenőleg eltiltotta a bankot az általa alkalmazott gyakorlattól. Az ítélet egyelőre nem jogerős, mert a bank fellebbezett, de jó jel, hogy a folyó törlesztéseknél már visszaállította az eredeti kamatszintet. A legtöbb önkormányzat egy ilyen ügyszor úgy áll hozzá, hogy nem érdemes ugrálni, úgy sincsen esélyünk a bankkal szemben, hát fizetünk. Büszke vagyok rá, hogy egy kis falu önkormányzataként, egy ügyvéddel eredményesen vettük föl a harcot a jogászok tucatjaival dolgozó, nemzetközi gigással.

I. K.: *És a helyi konfliktusok? Ezeket mennyiben, milyen mértékig kell felvállalnia egy felelősen gondolkodó polgármesternek?*

F. Z.: Édesapámtól az egyik figyelemzés az volt, hogy úgysem lehet olyan döntéseket hozni, amelyek mindenkinek tetszenek. Én arra esküdtem föl, hogy a település érdekét tartom szem előtt, ami sokszor egyéni érdekeket keresztesz, és ez bizony konfliktusokkal jár. Vannak aztán újszerű konfliktusok is, olyan kérdések, amelyekben fontosnak tartanék egyfajta szemléletváltást, de ami bizony sokak számára nehezen érthető. Ezek a kérdések akár polgármester buktatók is lehetnek... Az egyik ilyen kérdés a hóeltakarítás, a másik a szennyigrtás, a harmadik pedig a közvilágítás kérdése.

Havat például nagyon kevésbé takarítunk, mert fölösleges rá pénzt kidobni, hiszen úgyis kisüt a nap és elolvad. A legnagyobb pazarlásnak tartom arra elpocsékolni az üzemanyagot, amit a természet maga is elvégez. Nyilván van olyan helyzet,

amikor szükséges lehet a beavatkozás, de 5 centis hóért nem szaladgálunk. Tudomásul kell venni, hogy télen az útviszonyok téliesek, úgy is kell közlekedni, például használni kell a téli gumit, vagy tolni kell a kerékpárt. Ha bejön hozzám egy helyi lakos, hogy miért nincsen eltakarítva a hó, akkor megpróbálom elmagyarázni neki, hogy miért teljesen fölösleges, és hozok külföldi példákat – keletről és nyugatról –, ahol nem takarítják el a havat, hanem letaposás és járnak rajta. A telet úgysem tudjuk legyőzni, inkább alkalmazkodjunk és tanuljunk meg együtt élni vele. Nem lehet télen nyári utakat csinálni, vagy ha lehet is, nem érdemes.

Egy másik ilyen ügy a szűnyogirtás. Amióta polgármester vagyok, nem végeztünk szűnyogirtást, mert úgy gondoljuk, hogy nincsen valódi hatása, és csak mérgezzük a környezetünket. Évezredek óta együtt élünk a szűnyogokkal, van a nyárnak egy olyan szakasza, amikor naplemente környékén erős szűnyoginvázió van, ezzel is együtt lehet élni. Képzelnék el, ha elmaradt volna a honfoglalás, mert csípnek a szűnyogok! Itt is azt az elvet kellene követni, hogy inkább próbáljunk meg együtt élni a természettel, semmint legyőzni azt. Van, aki ezzel egyetért, van, aki nem. Mivel itt sem lehet olyan megoldást találni, ami mindenkinek megfelel, ezért a saját meggyőződésem szerint cselekszem.

A harmadik téma a közvilágítás, ahol most kezdünk egy olyan programba, hogy az üdülőterületen lecseréljük a közvilágítás-lámpatesteket, de úgy cseréljük le, hogy azoknak egy jó részét nem is szereljük vissza. Túl-ságosan meg vannak világítva olyan helyek, ahol nem is laknak. A közvilágítás egyébként is arra van, hogy a közterületeket megvilágítsa, nem arra, hogy – ahogyan azt néhányan értelmezik – a magánházak udvarait világítsa meg. Azt mondjuk, a közvilágítás nem kívánságműsor, hogy mely házak előtt legyen, hanem arra szolgál, hogy a közterületen közlekedőknek segítsen a tájékozódásban és a közlekedésben. Teljesen elhibáztottnak tartom azt a folyamatot, amikor, valamiféle hivatkozott „európai színvonal”, vagy „21 századi elvárás” jegyében folyamatosan bővítjük és

sűrítjük a közvilágítást, és egyes utcákat nappali fénnel árasztunk el. Az pedig teljes nonszensz, hogy külterületi dűlőket világítsunk meg. Elmegy ott egy éjszaka három ember, nem sokkal ésszerűbb, hogy azok vigyenek magukkal zseblámpát, semmint, hogy az egész dűlőt egész éjszaka világítsuk ki? Az egész közvilágítás bővítés mögött véleményem szerint a külföldi áramszolgáltatók profitérdeke áll, és sok ember nem is tudja, hogy milyen előnytelen hosszú távú szerződések kötettek egykor a szolgáltatókkal. Lakiteleken például az úgynevezett közvilágítási korszerűsítés után – amelynek a deklarált célja a megtakarítás volt – egyik évről a másikra 60 %-kal növekedett a közvilágítási díj.

I. K.: *Valóban sok mindent és sok újszerű dolgot kezdeményeztél, illetve végzel az Önkormányzatnál. Azért, ha jól tudom, a polgármesteri tisztség ellátásán kívül is van közösségi irányú tevékenységed. Ez Erdélyhez kötődik, és ebben ma is aktív vagy. Mit is csinálsz/csináltok pontosan Erdélyben?*

F. Z.: Talán úgy lehetne mondanivaló, hogy próbálunk magyart menteni. Masszív román többségű területeken vannak olyan magyar falvak, amelyekben mára annyira lecsökkent a gyereklétszám, hogy a magyar iskola a bezárás szélére került. Az iskola bezárása egyet jelent a gyerekek román iskolába íratásával és románválasásával. Néhány magyarországi és erdélyi barátommal a Beszterce-Naszód megyei Vice településen működtetünk egy úgynevezett csángó-szörványmagyar kollégiumot. Moldvából, valamint magyar iskolával már nem rendelkező mezőségi falvakból hozunk gyerekeket, akik Vécében egy kollégiumban – vagy ahogyan ott mondják: bentlakásban – élnek, és ők adják a vicei iskola fennmaradásához szükséges gyermeklétszámot. Ezzel két legyet ütünk egy csapásra:

egyrészt hozzájárulunk a vicei iskola fennmaradásához, másrészt olyan gyerekek, akik odahaza román iskolába járnának, itt magyar oktatást és nevelést kapnak. Jelenleg csaknem 50 gyerek van a rendszerben, és erdélyi barátaink tényleg szinte kilátástalan helyzetben folytatnak hősiességű küzdelmet, hogy egy kicsi magyar közösség fennmaradjon a román tengerben. Az intézményre felfigyelt Magyarország Kormánya is, és a kollégiumot nemzeti jelentőségű intézménnyé nyilvánította. Mindez talán egy külön beszélgetés témája lehetne.

I. K.: *Valóban hosszasan lehetne erről beszélgetni. Amint arról is, hogy aktív lovas polgárórként az Országos Polgárőr Szövetség Lovas Tagozatának elnöki feladatait is ellátod. Zárásként azonban inkább azt kérdezem, hogy mi az üzeneted a fiataloknak, akik különösen fontosak lehetnek a fentebb elmondott szemlélet formálásban?*

F. Z.: Ugyanaz, amit mi magunk az önkormányzati munkában próbálunk megvalósítani. Vegyék a saját dolgaikat a saját kezükbe, ne történjenek velük a dolgok, hanem ők maguk tudatosan alakítsák az életüket, a dolgaikat. Ne várjanak kész megoldásokat másoktól, ne várjanak csodákra: tegyenek. Szemben az általánosan elterjedt nézetrel, erre itthon is van lehetőség. A Templom Parkban áll Petőfi Sándor szobra, melyet Lezsák Sándor elnök úr adományozott a településnek, és személyesen odafigyelt rá, hogy milyen szöveg szerepel a szobor talapzatán. Fontosnak tartotta a feliratban szerepeltetni, hogy Petőfi Sándor ezen a vidéken – Kecskemét környékén – született, nőtt föl, élt és alkotott, valamint, hogy világhírű volt. Nem kell ahhoz elmenni, hogy valaki teljes életet éljen, megfuthassa a pályáját, akár világhírű is legyen. Sőt: valószínűleg mindegyik nagyobb az esély idehaza.

FELFÖLDI ZOLTÁN közgazdász, politológus, Lakitelek Nagyközség polgármestere, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés tagja.

IMRE KÁROLY több mint harminchárom éve dolgozik népművelőként. Munkáját Soltvadkerten kezdte, majd a Keceli ÁMK közművelődési igazgatóhelyetteseként dolgozott. 1992-től 1999-ig a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Pedagógiai és Közművelődési Intézetének igazgatóhelyettese, majd a Közművelődési Intézet megalakulása óta igazgatója. 2011-ben Bessenyei György-díjjal tüntették ki.

Önkéntesség és ifjúság – újabb magyar delegáció járt Franciaországban

A Franciaországi Ifjúsági és Művelődési Házak Országos Szövetségével 2013 januárjában megkötött partnerségi megállapodásnak köszönhetően a Nemzeti Művelődési Intézet immár hagyományosnak mondható franciaországi tanulmányútja idén is kilenc szakember számára biztosított lehetőséget a francia köz-művelődési modellel való megismerkedésre.

Önkéntes, ifjúsági, módszertani és kommunikációs terület képviselő szakemberekből álló delegáció járta sorra a Salon de Provence, Monteux, Vitrolles, Miramas, Valence, La Voulte városokban található művelődési és ifjúsági házakat 2014. május 25–31-e között.

A tanulmányút résztvevői a hat nap alatt betekintést nyertek a franciaországi intézményhálózat működésébe, az önkéntesség lehetőségeibe, megjelenési formáiba, továbbá a franciaországi közfoglalkoztatási gyakorlatba. Útjuk során a tapasztalatszerző beszélgetéseken túl nyelvi képzéseken, szakköri tevékenységen, művészeti próbákon, kiállításon, valamint egy népszerű ifjúsági fesztiválon is részt vettek.

Fényképes beszámolóink az út egy-egy jellegzetes pillanatát örökíti meg.

Bénévolat et jeunesse – visite de la délégation hongrois en France

Dans le cadre de la Convention signée avec la CMJCF en janvier 2013 une deuxième visite d'étude a été organisée pour les professionnels de l'Institut National de la Culture. Les participantes à la visite travaillent dans de différents domaines comme la jeunesse, la communication, la méthodologie ou le bénévolat. Entre le 25 et le 31 mai dernier ils ont visité les MJC de Salon de Provence, de Monteux, de Vitrolles, de Miramas, de Portes les Valence et de La Voulte. Ces 6 jours leur a permis de connaître le fonctionnement du réseau des MJC, le rôle des bénévoles et la pratique française des emplois aidés. Lors de leur séjour les collègues de l'Institut ont pris part à des entretiens qui leur apportaient des expériences professionnelles, à des formations linguistiques, à des activités des MJC, à des expositions et à un festival de jeunesse très populaire.

Les photos ci-dessous immortalisent les moments les plus forts de la visite.

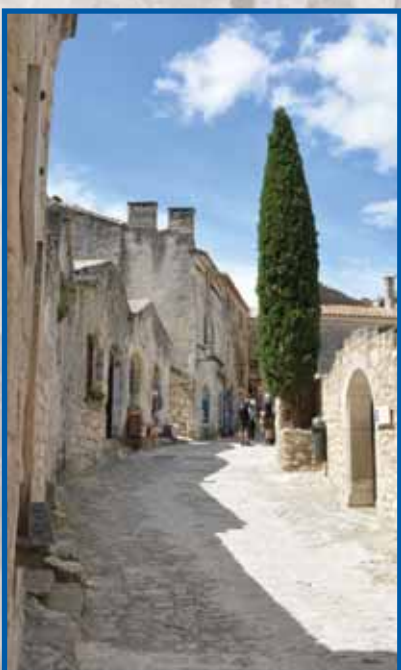
Csoportkép francia fiatalokkal
Monteux-ban

Francia fiatalok
a „Rókafül” elnevezésű fesztiválon

Búcsúfotó Frederic Priele regionális elnökkel és Brice Gourdollal, házigazdánkkal”

Les Baux,
ahol megállt az idő

Kézműves foglalkozás
Avignonban

Philippe Helsonnal, a tanulmányút szervezőjével a Portes-les-Valence-i MJC-ben

Szivárvány a Corvin tér felett
az induláskor

Závogyán Magdolna és Jean-Pierre Veyret,
a Drôme megyei önkormányzat alelnöke

NAPKORONG, BUDAPESTI KÉPZÉS ZÁRÓFOTÓJA.
FÉNYKÉPEZTE: SZÓKE PÉTER KULTURÁLIS KÖZFoglalkoztatott

A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
TÁMOGATÁSÁVAL JELENIK MEG